

Mircea, fisier lucrat+curătat ;trebuie să faci sumarul si sa-l urci .Atât !

II.ECONOMIE FINANȚE BUGET

INDUSTRIE COMERȚ MESERII

Doctrine, Politici economice,Statistici, Legislație,Buget.

1931-oct.1932

II.ECONOMIE FINANȚE BUGET.....	1
INDUSTRIE COMERȚ MESERII.....	1
Doctrine, Politici economice,Statistici, Legislație,Buget.....	1
1931-oct.1932.....	1
-----	8
Guvern Iorga Sesiune xtraordinară , iun-iul'31.....	8
Argetoianu (Finanțe),Manoilescu(Industrie) ,Sisești(Agricultură).....	8
-----	8
1.)C.Bușilă,(UGIR) ,declarație la mesaj,25 iun.'31.....	8
♣Locul și rolul Industriei:a doua ramură în economia țării.....	8
/Politici economice defectuoase.....	9
/PNL, PNȚ:poziții extreme față de capitalul străin.....	9
/Legislație lacunară.....	9
♣Politică economică sănătoasă.....	9
/Cod industrial.....	9
/Măsurile financiare	10
2.)D.Busuiocescu,(Liga Agrară) ,discurs la mesaj, 25 iunie'31.....	10
♣Agricultura:completa prăbușire !.....	10
♣Liga Agrară propune :.....	10
1.)Pășuirea datoriilor agricole ;.....	10
4.) Degrevarea agriculturii de împovărătoarele sarcini fiscale.....	10
6.)Reducerea taxelor pe CFR ;.....	10
8.) Reducerea taxelor vamale.....	11
3.)Rectificarea Bugetului,pe ministere și regii ,8 iul.'31.....	11
#"Curbele de sacrificiu ".....	11
Învățământ și cultură.....	11
-C.Argetoianu (ministr.Finanțe) :.....	11
-Radu Dobrescu (PNL).....	11
-Iorga (prim -ministru și ministr.Înv și culte).....	11
Biserica,Clerul.....	12
-Valeriu Pop (iorghist ?).....	12
-Octavian Goga (PP).....	13
-C.Argetoianu :.....	13
*Notă:abrogarea paragrafului.....	13
4.)Lege pentru încurajarea întreprinderilor producătoare de țigete ,.....	13
Mihail Manoilescu (ministr.Industriei).....	14
♣Evoluția legislației privind perimetrele petrolifere.....	14
♣Producția de petrol a României după război.....	14
♣Sonde și petroliști.....	14
/Productia de țigete (comparație cu Rusia).....	14
/Exportul produselor petrolifere (în tone).....	15
♣ Societăți, producții , subvenții.....	15
Dinu C.I.C.Brătianu :Politica liberală.....	16
/1908.Legea contingentării.....	16

/1919.Crearea soc.românești.....	16
/1924.PNL:Legea minelor-protejarea celor românești.....	16
/1928.PNȚ:"porți deschise".....	16
*Petrolul irakian =momentul dezechilibrului.....	16
/Soluția PNL :revenirea la legile din din 1908, 1924.....	17
M.Manoilescu :Politica economică a guvernului.....	17
#Ramuri economice cu putere de export.....	17
Cherestea/Grâu/Petrol/.....	17
#Doctrină:antiteza concepțiilor privind producția și repartiția.....	17
<Laisser faire, laisser passer!> poate să devină <laisser mourir!>.....	17
/Pledoarie-contra-argumente- la criticii legii	18
/Pledoarie pentru egalitatea de tratament a capitalurilor.....	18
-----	19
Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932.....	19
Argetoianu (Finanțe),Vasilescu Karpen(Industrie și comerț)isești (Agricultură).....	19
-----	19
5)Mesajul Regal,15 nov.'31.....	19
#Buget .Finanțe.[C.Argetoianu].....	19
/Pr.lege:Conversiunea datoriilor agricole.....	19
/Pr.lege:revizuirea impozitului global ș.a.....	19
/Pr.lege:armonizarea salariilor funcționarilor publici.....	19
/Curbă de sacrificiu.....	19
/Alte pr. de legi.....	20
#Armata [g-ral C.Stefănescu Amza].....	20
#Agricultura [Gh.Ionescu-Sisești].....	20
/Conversiunea datoriilor agricole.....	20
/Pr.lege:organizarea și încurajarea agriculturii.....	20
#Administrație[ad-interim la interne ,C.Argetoianu].....	20
/Modificarea legii administrației locale.....	20
#Lucrări publice [V.Vâlcovici].....	20
/Modificarea legii drumurilor.....	21
/Modificarea legii Regiilor autonome.....	21
#Industria și comerț [.Vasilescu -Karpen].....	21
/Reducerea prețurilor produselor industriale.....	21
/Legea energiei.....	21
/Reducerea producției petoliere.....	21
6.)Victor Iamandi (PNL) , discurs la mesaj, 25 nov.'31.....	22
# Improvizația cinică a lui Argetoianu.....	22
#Conversiunea datoriilor agricole.....	22
#Problemele economice-financiare.....	23
/Criză de supraproducție și subconsumație.....	23
7.)Teodor Fischer (P.Evr.) , declarație la mesaj, 25 nov.'31.....	23
#Chestiunile economice.....	23
/Concepția guvernului:resemnare și acomodare la mizerie.....	23
/Consiliul economic-financiar superior !.....	24
8.)G.Grigorovici (PSD) , discurs la mesaj, 27 nov.'31.....	24
#Crisa economică mondială.....	24
#Clasa muncitoare=națiunea muncitoare.....	25
/Șomajul.....	25
# Frontul Unic Muncitoresc: Minim de existență	25
9.)D.Busuioescu (Liga Agrară -Garoflid), discurs la mesaj, 2 dec.'31.....	25
# Politici agrare.....	25
#Protecționism industrial într-o țară agrară !.....	26
#Politici fiscale , bugetare excesive.....	26
#Programul Ligii Agrare.....	26
/ Suspendarea executărilor silite ,.....	26

/Organizarea și încurajarea agriculturii.....	26
/ Lege pentru monopolul alcoolului.....	26
/ Sprijinirea cooperăției ;.....	26
/ Învățământ agricol de toate gradele ;.....	26
/ Credit agricol ipotecar ieftin ;.....	26
/ Politică vamală în favoarea agriculturii ,.....	26
/ Împiedicarea importului mărfurilor de lux ,.....	27
10.) dr.N.Lupu (PȚ), discurs la mesaj, 3 dec.'31.....	27
#Realitatea românească.....	27
Memoriu , negustor Storojineț.....	27
Memoriu decanului Politehnicii Timișoara.....	27
Petiții :Mehedinți, Olt ,Arad, Huși ș.a.....	27
-Cauzele principale :camăta și fiscalitate excesivă.....	28
#Criză monetară mondială.....	28
☞Soluția PȚ: restabilizarea leului.....	28
#România este săracă și falită.....	28
☞Soluție PȚ: moratoriu datoriei externe și interne.....	28
Apel înduioșător la Iorga !.....	28
Apel înduioșător la Franța !.....	29
11.) IGDuca (PNL) , Replică - protest , 3 dec.1931.....	29
#Politica financiară a lui Argetoianu.....	29
#Politica bancară- a lui Argetoianu.....	29
12.)Costin Sturdza (Liga "Vlad Țepeș") , discurs la mesaj, 3 dec.'31.....	30
☞ Politica bugetară a guvernului Iorga.....	30
13.)Corneliu Zelea -Codreanu (Gruparea "C.Z.C") , discurs la Mesaj, 3 dec.'31.....	30
#Problema economică: sărăcia și mizeria românului.....	30
/Pâinea săracului.....	30
/ Sacrificiul și conversiunea ?.....	31
☞Controlul averilor făcute din jecmăneala țării.....	31
14.) C.Ifrim (PD-Iorga ,raportor la Mesaj) , discurs -concluzie , 3 dec.'31.....	31
#Crisa economică mondială.....	31
/Remedii.....	32
/Durata crizei.....	32
/Pesimism și optimism.....	32
#Crisa economică românească.....	32
☞Buget de strictă austeritate.....	32
/Reducerea lefurilor funcționarilor.....	32
Argetoianu.....	33
☞ Guvernul de tehnicieni.....	33
15)Zonele economice europene.....	33
/Goana după debușee.....	33
16.) Conversiunea datoriilor agricole,febr-apr.'32.....	34
17.) I.Mihalache ,laCongresul regional PNȚ(Vechiul Regat) , 1 apr.'32.....	34
/Specificul crizei economice românești.....	34
/Programul PNȚ de ieșire din criză.....	34
/Conversiunea datoriilor.....	34
/Echilibrarea prețurilor industriale cu cele agricole.....	34
/Deparazitarea industriei artificiale ;.....	34
/Crearea și întărirea frontului agrar.....	34
18.) M.Popovici (ex- min.de Finanțe) ,scrisoare-replică lui IGDuca ,21apr.'32.....	34
#Afirmările eronate ale lui IGDuca.....	34
☞1916-nov.1928.Deficitele bugetare ale României.....	35
☞Nov.'28.Alte deficite.....	35
☞Raportul Auboin('28/'29).....	35
☞Străduințele guv. PNȚ ptr.ameliorarea deficitului.....	35
19.)IGDuca, declarațiile de la Cernăuți, 8 mai'32.....	36

-I.Nistor.....	36
-Eug.Titeanu.....	36
Duca :.....	36
#Situatia economica	36
#Apelul la expertii straini.....	36
«PNLse opune oricarei forme de control stain.....	37
-----	37
Guvern Al.Vaida Voevod.Legislatura II .PNȚSesiune extraordinară, 11 aug.-17oct '32.....	37
GMironescu (Finanțe) M.Ghelmegeanu (Agricultură ,Domenii).....	37
Madgearu (Industrie,Comerț) ,Ed.Mirto (Lucr.Publ.)M.Ghelmegeanu (Agricultură).....	37
-----	37
15.)Adresa de Răspuns la mesaj , Raportor V.Rădulescu , 13 aug.'32.....	37
/Situatia gravă a țării.....	37
20.)GMironescu (min.Finanțe):împrumut extern.ptr. plata salariilor ,16 aug.'32.....	37
-Împrumut ptr.o rezervă la tezaur.....	38
21.)Dinu C.I.C.Brătianu , discurs la mesaj, 17 aug.'32.....	38
/Viziunea lui Vintilă Brătianu.....	38
«Retro'28-'31.Bugetele și deficitele guvernării PNȚ.....	39
/Concepția bugetară a PNȚ.....	39
/Statistici și interpretări controversate.....	39
/Expertii straini.....	40
"Prin noi înșine!".....	40
A.PNL:Crearea fundamentelor economiei naționale.....	40
"Porți deschise!".....	40
B.PNȚ:.....	40
«Sistemul concesiunilor.....	40
-Chibritele.....	41
-Telefoanele.....	41
-Sarea.....	41
-Tutunul.....	42
-Discom (comerțul tuun?).....	42
-Șoselele.....	42
A.PNL:Politica financiară.....	43
/Împrumutul de 80 mil.\$.....	43
/Stabilitatea monetară.....	44
B.PNȚ:politica financiară.....	44
-Sporirea scontului BNR.....	44
-Micșorarea circulației monetare.....	44
-Portofolii putrede.....	44
-Mărirea dobânzilor.....	45
-Legea concordatului preventiv și legea urmărilor imobiliare.....	45
-Conversiunea.....	45
-Falimentul general al guvernării Vaida.....	45
A.PNL:politică de responsabilitate.....	45
B.PNȚ:erezii economice.....	46
-Stat agrarian ?-erezie economică.....	46
-Industria "parazitară"?!.....	46
A.PNL:o țară completă:agricultură și industrie.....	47
B.PNȚ:lovirea industriei.....	47
-Lovirea industriei metalurgice.....	48
A.PNL:Industria de apărare	48
B.PNȚ:politică pățimașă , de distrugere.....	48
-Înzestrarea armatei.....	48
-Protecționism vamal ptr.străini.....	49
«Polemică finală:Brătianu-Madgearu.....	49
22.)I.Niculcea ,(G de F, Suceava) discurs la Mesaj,18 aug.'32.....	50

#Țăranul român.....	50
/"Grădinarul " cu "toporul".....	50
▫Programul.....	51
#Francmazoneria;Expertii străini.....	51
▫ Legile " energiei cosmice "Legile vieții ,legile naturale.....	51
▫Soluții economice.....	52
/Bugetul?.....	52
/Dările?.....	52
/Datoriile externe ?.....	52
/Colective de muncă pe acțiuni.....	52
/Asistența socială?.....	52
/Proprietatea ?.....	52
▫Dorințele poporului.....	52
23.)Gral Gh.Rujinski (PNȚ) ,interpelare :înzestrarea armatei ,19 aug.'32.....	53
Gral Gh.Mărdărescu (intervenție).....	53
Mihail Manoilescu-intervenție.....	53
▫Armata producătoare:răspunderile ministeriale.....	53
▫Necesitățile materiale ale armatei.....	53
▫Aviația militară.....	54
▫Aeroporturi.....	55
▫Încredere în guvernul PNȚ.....	55
24.)Béni Zzabo (PNM) , discurs la mesaj ,24 aug.'32.....	55
▫ Mici meseriași și comercianți.....	55
/Clasa de mijloc –importanță economică.....	55
▫Doleanțele meseriașilor și micilor comercianți.....	56
25.)C.Argetoianu (Un Agr.),discurs la mesaj ,24 aug.'32.....	56
▫Raportul Rist.....	56
▫ Împrumutul nou.....	57
26.)H.Otto Roth (P.Germ .) discurs la mesaj ,24 aug.'32.....	57
▫Conversiunea datoriilor externe.....	57
27.)I.Hudiță (PȚ-Lupu) , discurs la mesaj ,24 ,26 august 1932.....	57
▫ Constituția 1923 :Proprietatea - " funcțiune socială ".....	58
▫ Doctrina țărănist-lupistă.....	58
▫Renunțarea la o parte din suveranitatea națională ,.....	59
/Rolul Ligii Națiunilor.....	59
▫ Țărănism lupist.....	60
▫ Datoriile externe.....	60
▫ Inflația ! restabilizarea leului !.....	60
▫ Dr LUPU : demagog ?! Etică politică	60
28.)Aureliu Weiss (PNȚ) , discurs la mesaj ,26 aug.'32.....	60
▫Creditul privat.....	61
/1929.Legea concordatului preventiv.....	61
/1931.Legea contra cametei.....	61
#Legea asanării datoriilor –Argetoianu.....	61
29.)GGMironescu (ministr.de Finanțe),răspunde la întrebări,24,26 aug.'32.....	61
// împrumutul extern // salarii, pensii //.....	61
//recolte sinistrate // invalizii de război //.....	61
30.)Adam Popa (PNȚ) ,discurs la mesaj ,30 aug.'32.....	62
▫1919-1927.Sistemul bancar românesc.....	62
/PNL versus PNȚ:reescontul marilor bănci.....	62
/Băncile "liberale".....	62
▫Replică lui Dinu Brătianu:.....	63
/Concernul Kreugher-chibrituri.....	63
31.)ACCuza (LANC) ,discurs la mesaj ,30 aug.'32.....	63
III Problema financiară.....	63
/Sistemul împrumuturilor externe.....	63

/Societatea Națiunilor =controlul finanțelor jidovești.....	63
/Raportul Rist.....	64
▫Programul financiar LANC.....	64
32.)C.Z.Codreanu (G de F) , discurs la mesaj , 30 aug.'32.....	64
#Dezastrul economic financiar.....	64
▫Programul economic al G de F.....	65
▫Contra împrumuturilor externe.....	65
33.)CCGiurescu (PNL-georgist) , discurs la mesaj , 30 aug.'32.....	65
#Crisa economică românească.....	65
#Guvernarea țărănistă.....	65
#Guvernarea Iorga-Argetoianu.....	65
▫Încredere în concursul Societății Națiunilor.....	66
#Expertii străini?!.....	66
▫Specificul crizei economice românești.....	66
▫Restaurarea morală și materială a statului național.....	66
34.)Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj , 31 aug.'32.....	67
▫Crisa economică=criza capitalismului.....	67
#Politica economică a guvernului Vaida.....	67
#Crisa în țările agrare.....	68
#Crisa românească –specific capitalistă.....	68
#Stat țărănesc ?!.....	68
35.)IGDuca (PNL) , discurs la mesaj,31 aug.'32.....	69
#Crisa economică.....	69
▫Problema economică.....	69
▫Expertii străini, Liga Națiunilor.....	69
36.)M.Negură (PNL) , interpelare : cooperarea .1 sept-'32.....	70
I.Răducanu,M.Ghelmegeanu: răspunsuri.....	70
▫Banca Centrală Cooperativă.....	70
#PNL-PNȚ:Competiție, concurență, învinuire reciprocă.....	70
-Ghelmegeanu:Cooperarea , sub conducerea PNȚ.....	72
37.)Comunicări, interpelări, polemici:teme economice ,9-20 sept.'32.....	72
a)Petre Firică :greutățile comerțului.....	72
b)Gr.P.Mihăilescu-DRIoanițescu :cartelul fierului.....	72
c.)C.T.Ghimbășeanu :Soc.miniferă de aur "Breaza-Zlatna ".....	73
38.)Concluzii la Mesaj,Cameră ,Vasile Rădulescu (raportor),1 sept.'32.....	73
Mihai Popovici-Dinu Brătianu ,controversă:deficitele.....	73
#Retro'1928."Moștenirea" liberală.....	74
#Retro'1929.Marea depresiune economică.....	74
/Măsurile lui Mihalache-Madgearu.....	74
#1929.Depresiunea economică.....	74
▫Conversiunea datoriilor.....	75
/Varianta Argetoianu.....	75
/Varianta PNȚ: stânga agrară.....	75
Gh.Brătianu-Mihalache controversă :necesitățile prezentului.....	75
#Periclitarea reformelor democratice.....	75
#Cea mai săracă țărănime a Europei!.....	76
Dinu Brătianu-V.Rădulescu ,controversă :moralitate versus avere.....	76
-Averea lui Brătianu.....	76
-Averile îmbogățiților din funcții.....	77
-Averile ardelenilor.....	77
39)AI.Vaida Voevod,discurs conclusiv la mesaj,Cameră , 2 sept.'32.....	77
▫ Consens :Politica externă.....	77
/Delimitări și controverse.....	77
-"Suveranitatea națională" =tradiție medievală.....	78
-Statele Ligii Națiunilor :renunțarea la o părticică din suveranitate.....	78
-Unde sunt "experții " noștri ?!.....	78

-România Mare = o țară mică !.....	79
-Să vie experții străini !.....	79
36.)Virgil Madgearu (Ministr.Industr. și comerț),Conf. de la Stressa,3 sept.'32.....	79
/Conferința de la Laussane.....	79
/Conferința de la Varșovia: tratamentul preferențial.....	79
-"Blocul agrar"al ț.din centrul și răsăritul european.....	80
▫Memoriul României.....	80
/Conferința de la Stressa.....	80
37.)Modificarea (ajustarea) bugetului ,19 sept.'32.....	80
a)M.I. Gheorghiu (PND -Iorga)	80
-Planul prof.Iorga (la depunerea demisiei).....	81
b)dr.N.Lupu , "chestiune personală " ,discurs-replică la mesaj, 6 sept.'32.....	81
▫Biografii țărăniste.....	81
*VasileRădulescu.....	81
▫ Colaborarea cu PNL.Coaliții de partide.....	82
▫ Țărănismul PȚ –țărănismul PNTȚ.....	82
▫ Biografii țărăniste	83
*Pompiliu Ioanițescu.....	83
c)Pompiliu Ioanițescu (PNTȚ) ,la modificarea bugetului , 19 sept.'32.....	84
/Acțiunea lui Madgearu la Stressa.....	84
/Acțiunea lui GGMironescu privind datoriile de război.....	84
d)Teodor Roznovan (dizid.PSD),la modificarea bugetului,19 sept.'32.....	84
/Să se sisteze plata datoriilor!.....	84
e)Gaspar Muth (PNG, Banat) , intervenție la legile bugetare , 19 sept '32.....	85
/Politica financiară haotică a guvernului.....	85
f)Victor Slăvescu (PNL-1) , la modificarea Bugetului, 19 sept.'32.....	85
-3 împrumuturi în 6 luni !.....	85
-Modificarea bugetul.....	85
▫Propunerea PNL:.....	86
g)Oct.Goga (PNA),la modificarea Bugetului ,27 sept.'32.....	86
-47.000 funcționari!.....	86
h)Opozanții ,la modificarea Bugetului, 28 sept.'32.....	86
-Abuz al falsei democrații!.....	86
39.)"Polița în alb" pentru constituirea bugetului ?,19 sept '32.....	87
a)C.Toma(PNL-2):abuz constituțional !.....	87
b)dr.Lupu (P.Ț):desființați Parlamentul ?!.....	87
c)MIGheorghiu (PND-Iorga) :.....	87
d)GGMironescu :motivează măsura.....	88
40.)Plata datoriei externe ,sept.'32.....	88
a)M.Stelescu (G de F) ,Interpelare: experții străini ? ,20 sept.'32.....	88
-Statutul experților străini ?!.....	88
-Avizul pentru legi ?!.....	88
--România-colonie ?!.....	89
b)ACCuza (LANC)-Comunicare ://datoriile externe? // 27 sept.'32.....	89
-Suprimați plata cuponului extern !.....	89
c)Vasiliu -Oituz (LANC) ,la Legea controlului averii, 23 sept.'32.....	89
-Suspendați plata cuponului !.....	89
d.)I.Modreanu (PȚ-Lupu).....	89
-Lege ptr.suspendarea datoriilorpe 5 ani.....	89
e)Gh.Brătianu (PNL-2).....	90
-Convertirea datoriilor externe.....	90
f)GGMironescu (ministr.de Finanțe).....	90
-Guvernul nu schimbă raporturile statului !.....	90
41.)Virg.Madgearu (ministr.Industriei și comerț),Geneva,1-3 oct.'32.....	90
▫1 oct.'32.Moțiunea Comisiei pentru Uniunea Europeană.....	91
▫Opinii participanți.....	91

-Georges Bonnet :.....	91
-Martin Eden :.....	91
-Hymans :.....	91
-De Michelis :.....	91
-Rosenberg :.....	91
-Litvinov :.....	92
-Herriot (preşed. Comisiei Europene):.....	92
«Virgil Madgearu ,Ape/ ,în numele " Blocului Agrar ".....	92
/Acuitatea crizei din ţările agrare.....	92
/Tratament în favoarea ţărilor agricole.....	92
/Revalorizarea cerealelor.....	92
« Misiunea lui Madgearu :restaurarea finanţelor româneşti.....	92
/Raportul experţilor S.N.....	93
/Raportul Charles Rist.....	93

Guvern Iorga Sesiune xtraordinară , iun-iul'31

Argetoianu (Finanţe),Manoilescu(Industrie) ,Siseşti(Agricultură)

1.)C.Buşilă,(UGIR) ,declaraţie la mesaj,25 iun.'31

(DAD, MO 9, şed. din 25 iun'31, p. 285-287)

[LD:vezi experimentul regimului de "tehnicieni" la fişier Guvern

Buşilă este prototipul noului regim : "tehnician" ,reprezentant al UGIR.Schiţează ceea ce s-ar putea numi o **"a treia cale"**,între politica economică a PNL şi a PNŢ.

Teoric,pare o cale echilibrată,realistă, de bun simţ.Practic ,însă,mecanismele de guvernare democratică (legislative şi executive)sunt anihilate,plasate la remorca unor organisme profesionale inegale ,subiective concurente,egoiste .

Un corporatism sui-generis ,încropit la inspiraţia şi sub sugestia unor politicieni orgolioşi, nestatornici,frustraţi (Iorga) sau migratori (Argetoianu) care nu s-au acomodat cu pluripartidismul,şi au eşuat în încercările de a-şi face un partid cu care să ajungă la putere .

Buşilă / iun.'31

«Locul şi rolul Industriei:a doua ramură în economia ţării

Pentru aceasta este nevoie de **desfiinţarea tuturor organismelor complicate ,costisitoare , sub pretext de autonomie** ;revalorizarea situaţiilor şi persoanelor ;opera de ridicare morală ; **Agricultura** - rol primordial în economia românească .

Industria - cea de a doua ramură în producţia ţării .

"**Industria pune în valoare produsele solului şi subsolului** ,precum şi **munca unei populaţiuni** ce nu găseşte întrebuinţare continuu ,sau chiar de loc, în agricultură;
industria creează produse care asigură consumaţiunea unei populaţii producătoare agricolă şi **satisface anumite trebuinţe ale serviciilor publice** ,făcînd ca însemnate sume de bani să nu fie trecut peste frontieră.Apoi de existenţa unei industrii naţionale, este strîns legată **siguranţa apărării naţionale** .

Şi pentru noi experienţele de la 1914-1918 ar trebui să fie vii în memorie şi decisive în o politică industrială ce trebuie urmărită."

" **Constatănd înfiietatea şi importanţa agriculturii** ca ramură de producţiune naţională şi **recunoscînd necesitatea unei intense politici** ce trebuie dusă pentru ridicarea şi consolidarea acestui **izvor de bogăţie a ţării ,nu putem să nu afirmăm** că,prin trecutul şi sacrificiile ,şi prin rolul important ce are de îndeplinit ,**industria are dreptul la viaţă** pentru a se dezvolta şi

consolida în scop de a ocupa , în cadrul vieții economice a țării,**locul ce-l merită** în raport cu contribuția folositoare și **mărirea bogăției țării** .

În cadrul unui **program economic** bazat pe adevăratele interese integrale ale țării, **industria are nevoie de concursul statului** pentru a-i fixa **condițiunile normale de creare ,dezvoltare și funcționare** [...]

/Politici economice defectuoase

"**S-a legiferat mult** , dar de cele mai multe ori ,**fără nici o concordanță sau legătură logică cu adevăratele interese economice ale țării**.

Ca și în alte ramuri de activitate economică ,**s-a făcut multă politică ,dar prea puțină politică economică ;interesele particulare au avut cel puțin prioritatea asupra intereselor generale** ale economiei naționale [...]

Nu am avut nici un fel de stabilitate în măsurile luate și **nici în principii de o mare importanță** pentru viața economică a unei țări."

/PNL, PNȚ:poziții extreme față de capitalul străin

[LD:simplist vorbind, Bușilă se exprimă ca un național-liberal , în afara PNL,și ca un național – țărănist, în afara PNȚ .De la fiecare ,câte ceva,înmăsura în care servesc interesele industriașilor. În rest ,aceiași criticism care caracterizează totdeauna o schimbare de regim.]

"**Nici un protecționism exagerat [vizat PNL]**,pentru anumită ramură de producțiune ,**nu este compatibil cu situația noastră economică ,dar nici o pornire contra unei importante ramuri de producțiune[vizat PNȚ]**,nu corespunde unei normale așezări economice ;

"Tot atât de **dăunător este principiul prohibirii absolute a participării capitalului străin** în activitatea economică a țării,[vizat PNL] cât și **libertatea fără margini și fără control a acestei participări ;[vizat PNȚ]capitalul străin** ce vine a colabora în viața noastră economică,**trebuie a găsi siguranță și o rentabilitate rațională**,acordată prin **legislații și dispoziții stabilite , civilizate și compatibile** , atât cu interesele acestui capital străin,cît și cu interesele și demnitatea națională."

/Legislație lacunară

" În lipsa unei politici economice bine stabilite ,**industria a avut de suferit** .

Nu avem o legislație cu caracter general care să stabilească condițiunile raționale și compatibile cu întreaga activitate economică pentru înființarea , dezvoltarea și funcționarea întreprinderilor industriale.**Avem însă numeroase legiuri cari influențează buna așezare industrială**, aruncînd de multe ori **nesiguranța în existența industriilor**, înlăturînd orice interes pentru perfecționarea sau complectarea unei industrii, încurajînd multe **tranzacțiuni și speculațiuni** contrare intereselor economiei naționale și contribuind de multe ori la discreditarea noastră."

Bușilă / '31

▀Politică economică sănătoasă

În interesul bunei așezări economice a țării, [...] consideră de o primă importanță de a se pune **bazele unei politici economice** :

- a) **Mijloacele și capacitatea de producțiune** în toate ramurile de activitate ;
- b) **Coordonarea** intereselor diferitelor ramuri de producțiune ;
- c) **Satisfacerea necesităților** economice ale țării ,
- d) **Susținerea intereselor economiei naționale** , pe **piețele externe** ;

/Cod industrial

Legislație industrială complectă, un fel de **cod industrial** , în care să se precizeze:

- a)**Coordonarea** intereselor industriale cu celelelate ramuri ,cu **fixarea industriei în centru** ;
- b)**Condiții raționale** și corespunzătoare pentru dezv.industriei ;
- c)**Condițiuni de protecție** și încurajare a unor industrii ;
- d)Condițiile da participare ale **capitalului național și străin** ;

- e) **Protecția muncii românești;**
 - f) Organizarea și asigurarea **debușeelor** ;
 - g) Asigurarea **controlului , fără imixtiuni etatiste** ;
- Bușilă / '31

/Măsuri financiare .

- **Revizuirea actualului sistem fiscal** ,pentru a produce **o sensibilă degrevare a industriei** ;
 - Coordonarea tuturor impozitelor și centralizarea lor la un singur minister ;
 - Stabilirea unui sistem fiscal simplu, ușor aplicabil, care să împiedice fraudele și evaziunile ;
 - Coordonarea și simplificarea legislației sociale , între factorii de producțiune , cu respectarea hotărârilor și recomandărilor de la Geneva ;
 - Adoptarea unei politici tarifare a drumurilor de fier ;
 - Simplificarea formalităților birocratice ; introducerea sistemelor civilizate în administrațiile publice ;
- C.Bușilă / iun.'31

2.)D.Busuiocescu,(Liga Agrară) ,discurs la mesaj, 25 iunie'31

(DAD,MO 9, șed. din 25 iun.'31, f. 302-303)

[LD:mare agricultor (moșier).Unul din fideliile colaboratori ai lui Argetoianu .Trecut ,ca și el, prin diverse partide,până la convertirea la formule "tehnocrate".Propunerile în numele Ligii, pot fi considerate ca fiind făcute la sugestia lui Argetoianu ,deci a guvernului
După criticile de rigoare privind regimurile trecute, la întrecere cu Industriași,și agricultorii cer :pășuirea de datorii, scutiri, înlesniri]]

▣ Agricultura:completa prăbușire !

Toată viața economică și socială a țării atîrnă de producția agricolă.

Deși agricultura are această importanță , deși este factorul determinant ,**ea a fost lipsită de apărarea și de sprijinul la care este îndreptățită** ;

lipsa de unitate de vederi în soluționarea problemelor agricole, întrecîndu-se ca

"ceea ce unul zidește , altul să dărîme ";

Agricultura trece prin **cele mai grele momente** "și nu este greu de prezis **complecta ei prăbușire** " ;" apropierea **dezastrului final** " ;"**glasul celor ce strigă în pustiu** "

"modul vitreg cum a fost tratată agricultura" .

▣Liga Agrară propune :

1).Pășuirea datoriilor agricole ;

- 2.) Înlesnirea desfacerii cerealelor pe piețele străine;
- 3.) Ridicarea prețului grîului în interior ;

4.) Degrevarea agriculturii de împovărătoarele sarcini fiscale

prin reducerea dărilor și desființarea totală a unor taxe (comunale,cifra de afaceri, taxe de timbru, taxa de export)

- 5.) Desființarea taxelor de export;

6.)Reducerea taxelor pe CFR ;

- 7.)Reducerea cheltuelilor de manipulare în porturi;

8.) Reducerea taxelor vamale

pentru instrumentele și mașinile agricole;

Busuiocescu / iun.'31

3.)Rectificarea Bugetului,pe ministere și regii ,8 iul.'31

(DAD. MO nr. 20 și 21 bis- Anexa ,ședința din 8 iulie 1931, pp.- 53-)

#"Curbele de sacrificiu "

LD: Rectificări la Finanțe,Interne,Afaceri Externe,Industria și comerț,Instrucție publică și culte);
Rectificări la regiile publice:Băile Ocna Sibiului,Băile Herculane,Regia autonomă a porturilor și comunicațiilor,Regia redevențelor carbonifere și **caselor autonome** (CEC, Casa de pensuni, Camerele agricole, Casa autonomă a pădurilor, Oficiul colonizărilor, Casa autonomă a drumurilor, Casa autonomă de ocrotire a CFR,Regia PTT, Penitenciare, Fondul general sanitar, Casa autonomă a construcțiilor ș.a,ș.a.

Într-un cuvânt , o rectificare severă, operată la mijlocul anului ,reducerile se prezintă pe capitole, pe departamente, pe ministere;din ele vor decurge "curbele de sacrificiu" și marile necazuri ale guvernării Iorga.Sunt urmate de dezbateri și votare ;

eu urmăresc doar aspectele de interes istoric, politic, doctrinar , etc]

Printre vorbitori :**C.Argetoianu,N.Iorga,Radu Dobrescu**,Valeriu Pop ,Al.Cozman,**O.Goga**
M.Manolescu ,Leonte Moldovan,D.Man ș.a.

Învățământ și cultură

-C.Argetoianu (ministr.Finanțe) :

Cînd a venit cu **bugetul rectificat** în fața Parlamentului, a urmărit **un scop tehnic** (punerea în concordanță a bugetului cu legea contabilității ;rectificarea cheltuielilor ;) și **un scop politic** (cunoașterea reală a finanțelor țării , pentru a obține colaborarea tuturor forțelor politice în ceea ce este de făcut)

"Sunt foarte mulțumit că ambele scopuri pe care mi le-am propus , le-am atins."

Parlamentul a votat astăzi majoritatea bugetelor departamentelor.Este recunoscător Camerei .**S-au adus critici la bugetul de la Instrucție și Culte**.Recunoaște că s-a făcut o nedreptate cultelor, printr-**o dublă scădere a lefurilor**.Roagă clerul să consimtă la acest sacrificiu.Va face tot posibilul să repare această nedreptate , pe cît posibil .(p. 49)

-Radu Dobrescu (PNL)

Bugetele statului s-au mărit ,an de an ,în proporții îngrijorătoare,și ,de aceea, guvernul are marele merit că a hotărît să-l reducă ,**să facă economii**.

Dar economiile au rostul lor .Ele trebuiesc bine gîndite ,cum și unde se fac,peu a nu aduce un mai mare rău decît cea mai destrăbălată risipă.

Este o gravă greșală că se reduce bugetul la învățămînt și cultură,mai ales că se dă o nouă lovitură ,se desființează școli !

-Iorga (prim -ministru și ministr.Înv și culte)

"D-lor deputați,nu i se dă nicio lovitură !**Vă rog să fiți siguri că nu se dă nici o lovitură!** [...]

Binevoii să **luați d-voastră locul meu** și găsiți dvs. mijloacele de a potrivi marea nevoie de bani ,care este acum, cu păstrarea tuturor școlilor.(apaluze prelungite la majorități)

Eu vă spun cu toată sinceritatea că **mă simt adînc jignit de această acuzație**.[...] care este

nedreaptă ,pentru că ,pe deoparte se sprijină pe un lucru **fals** ,[...] și al doilea se sprijină **pe**

neînțelegerea unei situații bugetare [...] Dă-mi răgaz să-mi găsesc mijlocul de a pune de acord nevoile bugetului cu necesitățile școlilor .[...]

Lăsați să fac eu gospodăria mea .Vă rog **nu vă amestecați** în lucruri așa de delicate .[...]

Dacă doriți să-mi fiți neplăcut, continuați pe acest ton."

-Dobrescu : Nu vreau să vă fiu neplăcut , dar **vreau să-mi spun convingerile** mele și d-voastră sunteți liber să faceți cum veți crede de cuviință.[...] **art. 145** din proiect ,spune hotărît că **se desființează** [...] **văd că se înființează catedre universitare** [...] se poate ca **învățămîntul secundar** să fie așa de mult abandonat față de cel superior ? [...]

"S-a strecurat ideea că trebuie pusă o stavilă învățămîntului ,spunîndu-se că **proletariatul intelectual** este în creștere și poate constitui **un pericol pentru siguranța statului** .

Cred că este **o greșală** în Cehoslovacia ,există doctori în agronomie, chimie, ș.a, la coarnea plugului ,făcând cultură rațională sistematică.

Să judecăm lucrurile ca români.Avem în fața noastră , în incinta acestei Camere, **profesori** care își dau seama de importanța învățămîntului ; avem **ofițeri** [...]care știu ce importanță are școala în păstrarea acestor hotare ; avem **reprezentanți ai tuturor ramurilor** de activitate , care știu ce înseamnă să fii stăpîn în țara ta .

Și atunci mă întreb ,cum se poate ca noi toți aceștia în țara noastră, **locuită de noi români** ,și **păstrată de strămoșii noștri** cu cele mai mari greutateți și cu cele mai mari jerfe, **să facem înlesniri popoarelor care ne-au asuprit și care ne-au oprit în dezvoltarea noastră , iar noi să fim oprți în loc ?**

Dr.Angelescu a arătat în Senat că ungurii au pentru **1 milion de locuitori, 20 de licee;sașii , 32 de licee;românii** nu avem decît **14 licee** , pentru același număr de locuitori ?

"**Cum se pot găsi bani ca să facem înlesniri învățămîntului minoritar** [...] focare de agitație iredentistă ,**iar pentru noi nu avem bani măcar să păstrăm ce avem ?**

[...]Noi , pentru salvarea statului nostru , **avem nevoie de un popor cît se poate de cult**, fiindcă atunci cînd un popor este **luminat** el își cunoaște mai bine drepturile , dar și datoriiile lui; [...] în actualul buget rectificat, **cele 188 de milioane să se ia de oriunde, dar nu de la învățămînt** .[.....]"(p. 46-47)

Biserica,Clerul

-Valeriu Pop (iorghist ?)

Bugetul rectificat se bazează pe principiul sincerității ,comprimarea cheltuielilor materiale ,nu de personal (în sensul reducerii salariilor.) Există o singură scăpare din vedere : membrii clerului, slujitorii altarelor.La sfîrșitul anului 1930,**s-au făcut deja reduceri de 30 % ,care au dus la prima curbă de sacrificiu**,micșorarea salariilor , deoarece bisericile nu au alte cheltuieli prevăzute în buget.**Acum clerul este supus unei a doua curbă de sacrificiu !**

" Nimănui nu-i este necunoscut **rolul covîrșitor** pe care l-a avut **Biserica** în trecutul neamului. Biserica a fost **conservatoarea ființei noastre etnice** , Biserica a fost **redeșteptătoarea conștiinței noastre naționale**. Bisericele naționale, **Biserica ortodoxă și cea unită , au binemeritat de la Patrie și națiune.**

Rolul lor nu s-a terminat [...]cînd toate **valurile de curente subversive și anarhice** caută să **sape la temelia existenței noastre** colective de stat și **a existenței noastre naționale**, noi nu putem să neglijăm nici un factor moral, care servește de **zăgaz față de aceste curente subversive, și anarhice** și care servește la consolidarea și apărarea ființei noastre de stat "**(apaluze la majorități)** Între acești factori morali, **factorul cel mai important și mai de seamă , incontestabil că este Biserica.**Noi credem că **Biserica** are o **dănuire veșnică** , potrivit cuvintelor Mîntuitorului.Și atunci este necesar ca **această Biserică** , ce are o dănuire veșnică, **să fie și temelia așezămîntelor noastre de stat** și a vieții noastre naționale [...] un singur lucru de făcut :**un apel** către d. prim-ministru și ministru al cultelor ,profesor **Nicolae Iorga** , cel mai mare cercetător al trecutului nostru ,al rosturilor sublime ale Bisericii , și către d. **ministru al Finanțelor** [...] în numele tuturor acelor cari apreciază aceste **considerente de ordin bugetar financiar** , de ordin moral și național , să binevoiască a reînnoi promisiunea făcută în ședința comisiei bugetare [...]**să dea completă satisfacției drepturilor consfințite prin lege , clerului [...]"**
(Aplauze la majoritari) (p. 47-48)

-Octavian Goga (PP)

A fost ministrul cultelor , cunoaște nevoile preoțimei ." În vremurile atît de grele , prin care ne strecurăm astăzi, trebuie măcar **în chestiunile financiare** [...] **să punem deoparte orice dușmănie politică** (**apaluze prelungite la majorități**) și să căutăm cu toți la oaltă **să privim în față realitatea** , pentru ca să tragem concluziile din ea.Care este realitatea ? **Preoțimea este nedreptățită** .De ce ? Pentrucă,**pe lîngă curba de sacrificiu care s-a aplicat tuturor funcționarilor ,s-a mai aplicat încă o reducere de 12 procente** , specială pentru preoțime.[...] **Iorga** a spus odată o formulă foarte reală :**trecutul nostru este un trecut de sate și preoți**.[...] și astăzi, pe marginea vulcanului care trăim, înconjurați de vecinătățile pe care le știți, socot că

viața bisericească este punctul fix pe care se reazămă **temeiul nostru de existență**(aplauze)
De aceea noi **nu trebuie să jignim preoțimea**.Trebuie să vă dați seama că **misiunea sa culturală și etică**, nu poate să o îndeplinească **o preoțime** a cărei **viață materială e pusă într-o situațiune cu totul deplorabilă** :de la 2.500 - 4.500 de lei pentru un slujitor al altarului, care trebuie să mențină prestigiul bisericii lui, **să fie conducător natural al statului**, în asemenea condițiuni nu poate să-și îndeplinească funcțiunea , atributele normale ale slujbei preoțești în aceste **condițiuni materiale imposibile** . (apaluze la PP) [...]
Restabiliți deci liniștea sufletească în cadrul bisericii [...]" *

-C.Argetoianu :

"Vă asigur că nu am nici o idee preconcepută împotriva clerului.[...]este vorba de 127 milioane .Ne vom întruni și vom căuta să ne înțelegem.[...]

-**Goga** :**S-a suprimat și ministerul cultelor** , deci suntem într-o serie de lovituri date bisericii.
Nu putem tolera aceasta.

-**Argetoianu** : **Membrii clerului au și alte venituri în afară de leafă** ,așa că membrii clerului pot suporta un sacrificiu mai mare decât ceilalți funcționari [...]

-**Părintele D. Man** (ardelean) :nu trebuie decât **să se respecte legea...**

-**Părintele Cucuijna** (basarabean) : **să se respecte legea.***

***Notă:abrogarea paragrafului**

La 14 iul.'31, **s-a votat abrogarea** aceluiași paragraf și **s-a deschis un credit** pentru **rectificarea salariilor personalului cultelor.Cu acel prilej,luliu Hossu a mulțumit lui Iorga pentru sollicitudinea arătată.**

(DS, MO 21, șed. din 14 iul.'31, p 801)

Rectificarea bugetului / 8 iul.'31

4.)Lege pentru încurajarea întreprinderilor producătoare de țigete ,
13 iul.'31

(DAD, MO 27, șed. din 13 iul. 31,p. 1052- 1108)

M.Manoilescu (ministru ,Industriei) ,**I.Scutaru** (raportor)**CICBrătianu,DRIoanițescu,O.Goga Eft.Gherman,Gr.Trancu –Iași,Costin R Sturdza** ș.a.

[LD:Travaliu legislative.Dezbateri tehnice, statistice, economice. Ciocniri de interese.

Dispute doctrinare. Paranteze și recursuri istorice .

Ceea ce este de remarcă este că **Manoilescu** (părăsind PNTJ, devenind "tehnician ") **vine cu această lege**,care este **conformă susținerilor sale doctrinar-economice:"conservatism economic "** (neoliberalism, intervenționism) ,cu accent pus pe **producție și productivitate** .

Nu știu **dacă și în ce măsură**, ea este în acord și cu **doctrina economică a lui Iorga** (care nu o avea!) sau **Argetoianu** (care nu era teoretizată !) .

În orice caz,doresc să se știe faptul că **doctrina protecționist-intervenționistă manoilesciană** se studiază și azi în universitățile lumii, mai ales în țările latino-spaniole .

Autorul doctrinei,și-a găsit sfârșitul în închisorile comuniste .Dar până atunci ,ca favorit al lui Carol, el este a doua oară ministru .

Pentru detalii economice mai complete, vezi **fișier Doctrine** , și xerox)]

Mihail Manoilescu (ministr.Industriei)

▣**Evoluția legislației privind perimetrele petrolifere**

/Legea minelor ,din 1895,concesionarea perimetrelor petrolifere , au determinat un ritm viu al exploatării petrolului. Războiul mondial a găsit-o în plină ascensiune.

Politica de intervenție a statului în această direcție, a devenit tradițională.

/Legea distribuirii petrolului la distilării (legea "contingentării") ,1908, cu modificări în 1910, 1912,a reglementat dreptul statului de a stabili cotele ,**pentru a apăra micii rafinori** ,

industria românească, de interesele exclusiviste ale unor acaparatori mondiali.

/După război, **Legea contingentării a căzut în desuetudine**, iar **legea minelor din 1924, nu mai cuprindea vechile dispozițiuni.** (p. 1057-1058)

▣ **Producția de petrol a României după război**

1919 920.488 tone

1930.....5.744.000 tone

/Raționalizarea forajului / Modernizarea rafinăriilor

/1929.Rezultate financiare:

113 societăți ...cu un capital de 19.050.254.000 lei.... investiții 22.942.135.000 lei
beneficiu net 917.987.000 lei

Dar : doar 13 societăți au dat dividende, **iar 64 au soldat bilanțul cu un deficit.**

Deci o rentabilitate foarte scăzută (3 %) care a dus la **devalorizarea producției** .

Deși extracția a crescut an de an, **valoarea producției a scăzut**, datorită scăderii prețurilor, atât în țară cât și la export.

Reducerea activității prin scăderea metrilor săpați (Convenția de conservare din iulie '30)

de limitare a producției , a fost denunțată (nov.'30) Efectele reducerii producției : **concedieri, mărirea șomajului**(p. 1060-1061)

▣ **Sonde și petroliști**

Sonde : Moreni -Gura Ocnitei , Mislea-Runcu, Ceptura, Ochiuri, Boldești ș.a.

Personal tehnic și muncitori

	Români	Străini	Total
Ingineri șefi de exploatare	304	68	372
Maiștri sondori șefi	253	12	265
Maiștri sondori și ajutoari	1.792.	17	1.809
Sondori	9.437	13	9.450
Lucrători speciali	2.785	8	2.793
Maiștri de ateliere	788	36	824
Meseriași de ateliere	4.719	69	4.788
Salaori, ziuăși	5.421	4	5.425
Funcționari de birouri	749	52	801
Funcționari exteriori	1.020	16	1.036
Gardieni, servitori, etc.	2.442	12	2.454
Total	29.710	307	30.017

/Producția de țiței (comparație cu Rusia)

[LD: de ce cu Rusia ? Nu știu]

România		Rusia		Procentul Rom. față de Rusia
An	Tone	An	Tone	
1926	3.241.329	1925/ 26	8.246.040	39, 3%
1927	3.661.360	1926/ 27	10.198.824	35,9 %
1928	4.268.541	1927/ 28	11.541.653	37,0%
1929	4.827.278	1928/ 29	13.601.687	35,5%
1930	5.744.00	1929/ 30	17.205.467	33, 4%

/Exportul produselor petroliere (în tone)

România /Rusia	1926	1927	1928	1929	1930
-----------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Benzină	424.697	543.502	662.337	802.421	1.119.469
	341.00	605.500	771.400	1.037.400	1.343.900
Petrol lampant	527.062	610.634	688.692	774.321	941.705
	341.00	474.700	706.500	781.500	749.400
Motorină	199.808	205.510	206.938	388.914	547.615
+ păcură	463.900	675.000	905.000	1.385.400	1.950.500
Uleiuri minerale	42.396	64.097	62.234	62.584	71.344
	189.000	198.500	247.900	264.600	265.100
Parafină	-	362	2.903	3.477	2.366
		-	-	-	-
Păcură	298.713	479.239	720.911	788.641	1.301.661
+ diverse	-	-	1.000	200	100
Țiței brut	-	-	-	-	69.364
	110.100	127.200	155.800	155.800	207.300
Total	1.492.953	1.913.953	2.344.015	2.820.358	3.855.521
	1.514.000	2.080.900	2.782.100	3.625.900	4.516.300

Manoilescu /

▣ **Societăți, producții, subvenții,**

LD:Dacă s-ar fi aplicat legea/1930_Pur informativ , să am și eu sondele .

Societatea	Prod.anuală / tone	Subvenții /	Prima / pe tonă
1.Astra Română	1.034.042	48.377.250	46,7
2.Steua Română	794.553	48.377.250	60,8
3.Grupul Unirea	613.393	48.377.250	78,8
4.Creditul minier	604.848	48.377.250	79,9
5.Concordia Sirius	595.146	48.377.250	81,0
6.Română Americană	456.693	43.897.875	96,1
7.Colombia	315.434.	34. 549.124	109,5
8.IRDP	293.724	32.418.282	110, 3
9. Româno Africana	131.248	16.467.549	125, 4
10.Sondajul	118.473	15.213.234	128,4
11. Prahova	105.968	13.985.617	131,9
12. Foraky Românească	84.773	11.904.678	140,4
13. DaciaRomână	79.263	11.363.570	143,6
14. Grupul Petrolul Românesc		15. Sondrum	16.SARBelg de petrol
17.Petrolmina		18.Starnaphta	19.Craiova
20.Foraj-Lemoine		21.Subsolul Romn	22.The Danube...
23. Mirafor		24.Inter Omnium Petrolifer	25.Petrol Block
26.Comp.Fr.Petr.Gallia		27.Buna Speranță	28.Naphta Română
29.Duplex		30.Rom .Petrolieră	31.Cometa
31. Geonaphta	6.924	1.359.891	196, 3
32.Romoleea		33.Consorț.Petroleum	34.Gallianaphta
35.Victoria		39.Telega Română	45.Sospiro
46.Măceș		47.Minerva	51.Italo-Română
53.Petrol Latina		55.Coroana Română	57.Băicoi-Petroleum
59.Petrol Matia		61. Geta	62.Continental Petrol
63.Petrol Grozești	37t	7.265	196, 3
Total	5.795.514 t.	524.632.570 lei	

Dinu C.I.C.Brătianu :Politica liberală

[LD:ilustrare a doctrinei "**Prin noi înșine!**" , cu accent pus pe **protejarea industriei românești**]

/1908.Legea contingentării

Se lansase în România **Standard Oil**, marele trust **american**, care intrase în **conurență** cu celelalte întreprinderi, **pe care tindea să le distrugă**.

Celelalte **exploatări** erau cu **capital majoritar german** .

Văzînd pericolul de **acaparare** , de către un trust mondial, ministrul finanțelor , **Emil Costinescu**, **a făcut legea contingentării**.Pînă la război, situația s-a ameliorat , în favoarea societăților românești , altele decît Standard Oil .

/1919.Crearea soc.românești

/După război, **prin lichidarea capitalului german**,o **mare parte din societăți au revenit statului român**.S-au creat **societăți românești**, încurajate de stat, la subscrierea cărora **a luat parte aproape toată lumea**, nu numai **capitaliștii mari**, ci,mai ales,**micii capitaliști**.

Producția acestor societăți a crescut neașteptat

/1924.PNL:Legea minelor-protejarea celor românești

În 1924, guvernul liberal a făcut o nouă **Lege a minelor**.

Prin ea, societățile petroliere s-au împărțit în **două categorii** :

a)Cele care se naționalizau ;

b)Cele străine, în interiorul țării ;

Acum existau 2 trusturi :**Standard Oil** (Româno-americană) și **Royal Dutch** (Astra Română), **care amenințau să cotopească extracțiunea și industria petrolului**.

Cum statul era deținătorul celor mai bogate terenuri petroliere ,prin **legea naționalizării** , **nu se dădea voie să se concesioneze terenurile,decît societăților naționalizate**.

/1928.PNȚ:"porți deschise"

/ 1928,guvernul PNȚ **a schimbat complet politica petrolului,punînd pe picior de egalitate , în interiorul țării, cele două trusturi mondiale,cu industriile naționalizate sau naționale**.

Și atunci, s-a întîmplat următorul lucru : **la licitațiile pentru concesionarea terenurilor petrolifere ,societățile mari au acaparat totul** .

Și cum politica d-lui Madgearu era o politică **așa-zisă de <încurajare > a capitalurilor străine,trusturile străine s-au simțit încurajate** , impunînd condiții celorlalte societăți.

*Petrolul irakian =momentul dezechilibrului

S-au descoperit în **Irak** (Mesopotamia-Persia) **foarte bogate zăcăminte de petrol**, încît **angroșiștii și petroliștii au considerat petrolul românesc secundar** (ceea ce , pentru ei, este adevărat !)**Și atunci s-a produs dezechilibrul dintre producție-preț**.

[comentează statisticile și prevederile proiectului -Manoilescu]

/Soluția PNL :revenirea la legile din din 1908, 1924

"După mine, soluțiunea este ca d.ministru **să revină la legea din 1908**,fiindcă aceasta era **legea** care, în adevăr,**punea industria petrolului naționalizat la adăpostul celor două mari trusturi mondiale**. "Altfel, de legea nouă, vor beneficia și ele !

Întreabă :"**Este normal ca contribuabilul român să contribuie cu o sumă de peste 90 milioane pentru două societăți care fac rău economiei naționale și care distrug industria pe care voim să o ajutăm ?**"

Să revină la legea din 1924, adică la societățile "naționalizate",**și să se acorde prime doar acestor industrii**. **Să nu se ceară sacrificii inutile** pentru "Româno-Americana" și "Astra Română" , la care **subvenția aceasta este insignifiantă**.

Soluția dată de **Manoilescu**, cu "prima",este **artificială**, nu împedică concurența.

(p. 1073-1076)

M.Manoilescu :Politica economică a guvernului

▫Ramuri economice cu putere de export

Cherestea/Grâu/Petrol/

[LD: de fapt , evident, politica economică , mai exact **doctrina economică** a lui **Manoilescu** ,acel **"neoliberalism "** cu componentă **"intervenționistă"** vizînd producția,cu teoria **"productivității și rentabilității relative"** privind forța de muncă,din lucrările sale teoretice.]

"Guvernul nostru a luat în considerare **ramurile de producție** cari se caracterizează prin **putere de expansiune**,prin **putere de export:cherestea, agricultura și industria petrolieră**. /Pentru cherestea ,în primele zile ale guvernării ,am făcut **o foarte considerabilă reducere a tarifelor de transport**.

/Pentru grâu, am venit cu **legea colegului nostru Ionescu-Sisești**, care dă o soluțiune practică, expeditivă, și, dacă nu definitivă, în orice caz o soluțiune ducătoare la rezultate imediate , care măresc puterea noastră ofensivă în afară.

/Pentru petrol, a treia industrie, venim cu acest mijloc care trebuie să ne ducă la **revalorizarea produselor de petrol**.

Prin urmare, departe de a lipsi de unitate de concepție, **am atăcat în chip logic** ,în același timp, **trei probleme esențiale**, cari se clasifică pe aceeași linie a economiei naționale."[.]

(p. 1106)

▫Doctrină:antiteza concepțiilor privind producția și repartitia

"Este o mare antiteză între **două concepții economice** ,concepția producției și concepția repartitiei.Eu cred [...] că **suntem un guvern de dreapta**

Un guvern de dreapta în materie economică pune totdeauna **accentul pe producție**

(**aplauze la majorități**) [...]

Recunoaște că **proiectul are ceva "neobișnuit"** (Bordeni l-a numit "*inelegant*" ,el l-ar numi chiar "*brutal*"),**deoarece statul intervine între producător și consumator**, hotărînd să oprească ruina producătorului ,**cerînd consumatorului sacrificii "consimțite și inteligente"**

<Laisser faire, laisser passer!> poate să devină <laisser mourir!>

[LD :inspirat,simplu,clar,argumentat]

"Este incontestabil **ceva revoluționar ca metodă** ,dacă nu ca concepție.

"Vechea formulă , încă dinaintea războiului **perimată ,<laisser faire>,nu mai poate să aibă aplicațiune în zilele noastre**.În zilele cînd unii -și nu cei mai puțini avizați - prevăd însuși amurgul capitalismului rigid,**este de nepriceput ca noi să ne înțepenim într-un capitalism rigid,după vechile formule**, în care statul să nu vină să-și spună cuvîntul .

Astăzi < **laisser faire**> poate să nu fie < **laisser passer**> ,dar <**laisser mourir**> ,și acesta este un lucru pe care **trebuie să-l evităm** ,atîta vreme cît **sistemul capitalist trebuie menținut în plina sa vigoare** ,în concurență cu alte metode [...]

Această adaptare a sistemului capitalist ,această **corectare**, care se face printr-o **politică de prevedere** și prin **intervențiunea plină de discernămînt a organelor statului**,este politica pe care o cere ceasul de față."(p. 1105-1107)

Manoilescu / iul.'31

/Pledoarie-contra-argumente- la criticii legii .

"**Industria petrolieră este cea mai mare industrie a țării și una din cele mai importante ramuri ale producției naționale.**"

-În 1930, producția a fost de **5.800.000 tone**,din care **3.800.000** (3 sferturi) a mers la export, încasîndu-se **10.400.000 .000 lei** , ceea ce înseamnă **36 % din exportul țării**.

Comparație: în 1930, s-au exportat 300.000 vagoane de cereale ,pe care s-au încasat 9 miliarde (mai puțin decît pe petrol !)

-CFR a încasat de pe urma industriei petroliere ,**2.200.000.000 lei** (o cincime din venituri)

+ conductele+ ș.a....

-Statul a avut cca 6 miliarde încasări din petrol !

-Producția de 13 miliarde din petrol, se realizează cu 30.000 lucrători.

Comparație : agricultura, pentru cele 9 miliarde ,a întrebuințat munca a 450.000 lucrători !

(el are și o teorie privind relativitatea productivității,cunoscută mai mult în străinătate, decât în țară !)

-România are 3 ramuri industriale pentru export :cerealele, petrolul și cheresteaua.

Acestea nu sunt protejate ,n-au protecție vamală, deci este complet greșit

ca industria petrolieră să fie considerată industrie " protejată ."(p. 1105)

Manoilescu / iul.'31

/Pledoarie pentru egalitatea de tratament a capitalurilor

/Trancu -Iași și Dinu Brătianu au avut accente vii de nemulțumire împotriva faptului că Societăți ca AstraRomână, Steaua Română, și Româno-Americană ,vor avea de primit o primă.

În această privință aș dori să fac apel la toată finețea d-voastră, pentruca să nu fiu nevoit să insist asupra unui moment ,cu deosebire delicat.

Vă puteți închipui că nici din punct de vedere juridic ,fiindcă Constituția recomandă egalitatea tuturor în fața legilor ;nici din p.d.v.politic internațional ;nici din p.d.v. ,dacă voiți, al decenței, care trebuie păstrată în toate chestiunile de stat ,nu am putea împinge diferențierea pe care am făcut-o , dincolo de această proporție de 400 de lei de vagon pentru societățile mari ,față de 2.500 de lei de vagon pentru societățile mici.

A veni să suprimăm cu totul subvenția dată societăților mari [...]ar însemna să facem un gest dăunător și greșit."

În rezumat, pentru 4.100.000 tone produse de societățile mari,se ajunge la o subvenție de 263.000.000 lei ,pe cînd pentru 1.700.000.000 tone al societăților mici, se acordă tot atîta , adică 261.000.000 lei subvenție."

Este o scară inversată ,care face ca subvenția să cadă pe seama societăților mici , care nu au nici jumătate de in producția de petrol.

Prin aceasta, s-a făcut o operă economică rațională.(p. 1105)

Legea protejării industr.petrolifere / 13 iul.' 31

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932

Argetoianu (Finanțe),Vasilescu Karpen(Industrie și comerț)Isești (Agricultură)

5)Mesajul Regal,15 nov.'31

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'31, p. 1- 4)

[LD: atenție ! Sesiunea se deschide fără prezența lui Carol .În incinta Adunării deputaților, întruniți deputații și senatorii, guvernul,deminitari , presă .Iorga a dat citire Scrisorii .

Apoi a citit Mesajul Regal.L Industrie și comerț N.Vasilescu-Karpen (în locul lui

M.Manoilescu)Atrage atenția responsabilizarea fiecărui ministru în fața regelui ,prin formula " guvernul Meu" , "ministrul Meu"]

«Buget .Finanțe.[C.Argetoianu]

"Problema care domină timpurile noastre este de ordin economic și financiar.

La rînd cu celelalte țări, supuse deopotrivă crizei economice de după război,Țara noastră va trebui să facă și ea un călduros apel la spiritul de jertfă al cetățenilor ei, pentru a putea trece dincolo de greutățile acestor vremuri .

Guvernul Meu este ,prin urmare , **nevoit să prezinte un buget redus la cheltuielile strict necesare** pentru **menținerea aparatului de Stat** , buget care să ne permită a aștepta vremuri mai prielnice. " Criza economică prin care trecem apasă în special pe producători .Pot să vă asigur că atât Eu cât și Guvernul Meu avem în grija noastră **ușurarea acelor** cari în împrejurările actuale au ajuns la **mari greutăți**.

/Pr.lege:Conversiunea datoriilor agricole

Pentru a veni în ajutorul **celor apăsați**, ministrul de finanțe va aduce înaintea D-voastră **un proiect pentru conversiunea datoriilor agricole** (**aplauze prelungite pe băncile majorității**) , și în special ale micii proprietăți rurale ;

/Pr.lege:revizuirea impozitului global ș.a

un proiect de **revizuire a impozitului global** ;un proiect pentru emiterea de **obligațiuni industriale** ,care să ușureze situațiunea mării industrii ;
un proiect pentru instituirea **Casei de Amortizare** care, pe lângă atribuțiunea de **lichidare a datoriilor flotante a Statului** ,va avea în sarcina ei și aceea de a înlesni **lichidarea creanțelor private** care nu s-ar încadra în prescripțiunile legii asanării datoriilor agricole.

/Pr.lege:armonizarea salariilor funcționarilor publici

" În strânsă legătură cu bugetul și cu economia generală, ministrul de finanțe vă va supune de asemenea :
un proiect de lege pentru **armonizarea funcțiilor și salariilor funcționarilor publici** ,ca o consecință a **reorganizării și raționalizării** muncii în Departamentele Ministeriale.
[**reducerea posturilor !**]

/Curbă de sacrificiu

Aceste noi rînduiri nu trebuie să mai întîrzie."Ținînd seama de **greaua stare financiară provenită din scăderea tuturor veniturilor** și pentru a adapta bugetul general al Statului la această situație,Guvernul Meu a fost nevoit să recurgă la **o reducere a salariilor funcționarilor publici**
[**curba de sacrificiu !**]

/Alte pr. de legi

"Ministrul de finanțe va mai supune dezbaterilor Dvs: un proiect de lege al **monopolului alcoolului** ;un proiect al **Asigurărilor de Stat** , atît în ceea ce privește imobilele Statului , județului și comunelor, cît și al asigurărilor cuprinse în legile de muncă și ocrotire socială ;
un proiect pentru crearea **inspecției superioare a finanțelor** ;
un proiect pentru complectarea **organizării Curții de Conturi** ;
un proiect de lege pentru **unificarea pensiunilor** ;
un proiect pentru crearea **menedei divizionare de argint** ;
un proiect de lege pentru **organizarea comerțului bancar** ." (p. 2)

▣Armata [g-ral C.Stefănescu Amza]

" **Economiile** pe care suntem nevoiți să le facem ,**nu vor atinge** însă **organizația și dezvoltarea apărării noastre naționale**.(**apaluze prelungite , ovații îndelung repetate la majorități**) Armata noastră , scumpă tuturor , face și acum obiectul atențiunii speciale a Guvernului Meu , din punct de vedere al **dotățiunilor** și al creerii **industriilor de război** în Țară. (**apaluze**) [.....]"Necesitatea **comprimării cheltuielilor** bugetare , evident,a impus și armatei **unele reduceri** ,care nu sunt însă de natură a vătăma instrucția și buna pregătire ,pentru menținerea ei. **Guvernul Meu** va îngriji ca din primele venituri extraordinare ce se vor realiza , **să completeze dotățiunile ce au fost reduse prin creditele bugetului ordinar** " (**apaluze prelungite la majorități**) (p. 2-3)

▣Agricultura [Gh.Ionescu-Sisești]

"**Agricultura** rămîne **temelia economiei** Țării și **specialitatea noastră de căpetenie** în

diviziunea muncii internaționale.

/Conversiunea datoriilor agricole

Puterea de rezistență și capacitatea de producție a agriculturii vor fi sporite prin **readaptarea sarcinilor fiscale** la rentabilitatea actuală (**aplauze majorități**) și prin **conversiunea pe termen lung și cu dobândă mică a datoriilor**, devenite apăsătoare în urma scăderii prețurilor. (**apaluze și ovații prelungite la majorități**) [...]

/Pr.lege:organizarea și încurajarea agriculturii

"Proiectul de **lege pentru organizarea și încurajarea agriculturii**, pe care îl veți cerceta, este menit să înlesnească această **evoluțiune a agriculturii noastre spre noi ramuri de producțiune**, mai variate, mai valoroase și mai rentabile.(**apaluze la majorități**)(p. 3)

▣Administrație[ad-interim la interne ,C.Argetoianu]

/Modificarea legii administrației locale

" **Legea** pentru organizarea administrațiunii locale,cu **modificările sumare** aduse în sesiunea trecută, **urmează a fi revizuită** Vi se va propune, prin urmare, un proiect de lege de **organizare administrativă** care, **păstrînd parte** din principiile actualei legi, **suprimînd parte** din dispozițiile ei ,și **răspunzînd ideii de ordine , de economie și de simplificare** a aparatului administrativ,să creeze un **instrument de cîrmuire** apropiat nevoilor noastre prezente .[.....] (p. 3)

▣Lucrări publice [V.Vâlcovici]

"Ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor va va propune o cercetare atentă a principiilor cari stau la baza **legii drumurilor** ,adaptîndu-le mai bine mijloacelor indicate de vreme , pentru crearea fondurilor necesare întreținerii , refacerii și construirii de șosele

/Modificarea legii drumurilor

În special va supune discuțiunii dvs. **revenirea în parte la principiul prestației în natură** (**aplauze la majorități**) revizuit și adaptat împrejurărilor actuale de viață. (**aplauze la majorități**)

" În strînsă legătură cu această vitală problemă pentru existența rețelei noastre de drumuri , Ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor va face propuneri precise în privința **cărăușiei de tot felul pe șosele**,așezînd această delicată problemă la locul convenit în cadrul intereselor generale ,printr-o **armonizare a ei cu cerințele legitime ale gospodăriei rețelei de căi ferate** .

/Modificarea legii Regiilor autonome

"Vor veni apoi propuneri de **revizuire a legilor Regiilor Autonome** dependente de Departamentul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor,cu scopul de a da acestor importante instituții de Stat **o haină mai proprie lor**,folosind desigur experiența de pînă azi" (p. 4)

▣Industrie și comerț [.Vasilescu -Karpen]

" Variațiunea rapidă a conjuncturii economice impune o **ajustarea legilor existente** la nevoile actuale ,crearea de **noi legi cu caracter economic** ,precum și **revizuirea condițiilor schimbului** nostru comercial cu străinătatea ,favorzînd , pe cît posibil, exportul.

/Reducerea prețurilor produselor industriale

"Trebuie ca ,pe deoparte ,să căutăm a **ridica prețurile produselor solului și subsolului nostru**, iar pe de altă parte,**să reducem prețul produselor industriale** ,astfel ca un **regim echitabil** să se stabilească în schimbul dintre aceste două feluri de produse, (**apaluze prelungite la majorități**) ; un asemenea regim trebuie să se creeze și între **prețurile produselor agricole** supuse prelucrării industriale și **prețul produselor obținute** prin această prelucrare ,ca **zahărul și uleiurile** .(**aplauze la majorități**)

"La adăpostul unei **protecțiuni vamale** , uneori **exagerată**, unele industrii și-au mărit capacitatea de **producție peste nevoile populației** ,în detrimentul prețurilor ,și este nevoie a se **reglementa înființarea de noi fabrici** ,ținând seama și de necesitatea unei concurențe salutare , dar și de **posibilitățile de consumație ale Țării** ; în această ordine de idei , se va căuta ca , prin instituire de monopoluri sau prin concesiuni ,**să se încurajeze industriile producătoare de mărfuri exportabile.**

/Legea energiei

"**Energia electrică** nu constituie un factor de propășire industrială **decît dacă poate fi produsă și procurată la un cost cît mai redus** ; **legea energiei** urmează a se modifica în vederea atingerii acestui scop , ținînd totuși seama și de **folosirea** , pe cît posibil , a **combustibilului neexportabil**. Apicarea actualei legi a minelor a pus în evidență **necesitatea revizuirii** unora din dispozițiile ei.

/Reducerea producției petroliere

" Principala bogăție a subsolului nostru , **petrolul**, se găsește **devalorizată** prin **supraproducțiunea mondială** ; [...] Guvernul va trebui să poată uza de **dispozițiuni legale pentru a restrînge producțiunea** ,de acord cu Statele producătoare de petrol și **pentru a permite exportul petrolului brut.** (**apaluze la majorități**)
" Unele legi în legătură cu economia Țării , au dat loc la nepotriviri între aceste legi și legiurile mai vechi , precum și la dificultăți de aplicare ; **legea comercializării** , **legea energiei**, vor trebui revizuite și în vederea armonizării lor.[...] Unele modificări urmează a fi introduse în **legea burselor** de efecte și în **legea Camerelor de comerț** , reducîndu-se și numărul acestor Camere , astăzi mult exagerat ." (**apaluze la majorități**) (p. 4-5)
Mesajul Regal, 15 nov.'31

6.)Victor Iamandi (PNL) , discurs la mesaj, 25 nov.'31

(DAD, MO 7, ședința din 25 nov.'31, p. 93- 102)

[LD : text integral xerox. Supratitlurile, colorările , parantezele, îmi aparțin.

Discurs dispersat problematic la fișierele respective .

Metodic, fără menajamente , spulberă opera de **guvernare cu "tehnicieni "** ; face pentru **Iorga și Argetoianu** portrete politico-morale zdrobitoare ; pledează , cu argumente imbatabile , pentru **guvernarea democratică, partidistă** ; izbutește un **discurs opozant antologic.**

Este remarcabilă argumentația lui pentru **a reașeza PNL în adevărata lumină , imagine îndelung falsificată, maculată ,în continua campanie antiliberală** dusă de **adversari, fie ei averescani, cuziști,național- țărăniști, Iorga și alții**
Vezi la fișier PNL și Xerox]

Iamandi / nov.'31

▫ Improvizația cinică a lui Argetoianu.

"... **activitatea d-lui Argetoianu** , căreia i-am dat numele de **improvizație cinică, negîndu-i orice pregătire temeinică** , orice **continuitate** și orice **valoare practică.**
D-l Argetoianu **s-a intitulat singur șeful tehnicienilor** , acoperindu-și astfel **diletantismul său economico-financiar** , cu această formulă ademenitoare ,pentru naivi, **lipsită de orice consistență pozitivă.**

Suntem în măsură să afirmăm că anul trecut , pe cînd se pregătea să inaugureze binefacerile regimului de " personalități" ,d.**Argetoianu se lăuda că avea un program precis**, că are la îndemîină **mijloace** practice de înfăptuiri ,menite să scoată țara din marasmul și din mizeria în care se zbătea."

Vorbea că prin punerea în valoare a bogățiilor naționale,în 3 ani,**va da statului cu ajutorul capitalului străin** , cu anticipație,**peste 50 miliarde lei**, sumă care va acoperi toate golerile bugetare . [...] **acel program a căzut în desuetudine** din prima zi a venirii d-lui Argetoianu în

fruntea Ministerului de Finanțe [...]]

Face o **sinteză** privind ravagiile crizei economice ;bugetul de sacrificiu ,de 25 de miliarde, propus; sacrificiile grele impuse funcționarilor ; comprimarea salariilor ;anormaliile economice care apasă ;Care sunt **ideile regenatoare ale dlui Argetoianu ?**

" În ordinea economică, pînă acum **nimeni n-a văzut și nimeni nu știe nimic**"

"Din p.d.v financiar **vă străduiți de luni de zile să faceți bugetul "**

În ceea ce privește **regimul bugetar** al funcționarilor, a zăpăcit lumea,a dat publicității vreo 3-4 sisteme de soluționare (curbă de sacrificiu/ reorganizare /reducere de salariu după norme arbitrare)

"D.Argetoianu se poate mîndri cu **acest sistem sui generis de a rezolva problemele capitale ale vieții de stat** , se poate lăuda chiar cu ingeniozitatea ce-l caracterizează, dar d-sa **lucrează grăbit, fără logică, și neîncetat dominat de iluziile primejdioase ale inteligenței sale politice incoerente și fără aprofundarea situațiilor complexe ce le are înainte.**"(p. 96-97)

lamandi / nov.'31

▣Conversiunea datoriilor agricole

" [...] **proiectul conversiunii datoriilor agricole** - în forma prezentată Parlamentului-provocînd din partea multor cercuri **aprehenziuni îngrijitoare și unele nedumeriri** , și d.**Argetoianu** fiind întrebat ,cum va putea să-l realizeze în astfel de condiții **-d-sa s-a mărginit să spună că nu cunoaște proiectul**,că în forma în care a fost prezentat , **aparține d-lui Radian** " , (cărui nu-i neagă valoarea de om de stat) dar demonstrează **ușurința cu care tratează Argetoianu problemele !**

" În ce privește **legea conversiunii datoriilor agricole**, **partidul liberal s-a declarat** , prin **glasul d-lui Tătărescu**, și se declară și **prin glasul meu, gata să accepte și să voteze această îndreptățită reformă** menită să asigure **creditul țării** adînc zdruncinat și **să ajute în special țărănimea** să iasă din mizeria economică în care se găsește.

Cînd se va aduce în discuție această lege , ne vom spune cuvîntul cu toată hotărîrea și cu tot prestigiul pe care partidul nostru îl reprezintă.Noii suntem din acest p.d.v. **pe linia programului nostru , fixat încă de la Congresul din 4 mai 1930.** " [...]

lamandi / nov.'31

▣Problemele economice-financiare

"Am convingerea profundă că noi, și alături de noi toate statele ,nu trec numai printr-o **criză economică și financiară remediabilă** prin întrebuițarea metodelor vechi.

Războiul și cei 12 ani care au trecut de la încheierea păcii,au zguduit din temelii organizația socială contemporană."

Problemele economice și financiare au căpătat o **amploare considerabilă ,depășind teoriile clasice și normale** întrebuițate înainte de război pentru rezolvarea lor.

" S-a spus mereu că ne găsim într-o **epocă de tranziție** , între ceea ce a creat războiul , în **ordinea politicii internaționale și consolidarea statelor ieșite** din cataclismul mondial.

Este , de sigur, o **parte însemnată de adevăr** în această credință împărtășită în de obște.

Noi socotim că **ne aflăm și în fața unei crize mai generale** ,menită să transforme liniile cîrmuitoare ale **actualei organizații sociale.**

/Criză de supraproducție și subconsumație

Într-o conferință la Iași, **prin 1921**, C.Stere vedea **remediile crizei economice prin mărirea producției** Au trecut anii și, **de la 1927-1928**, ne găsim în fața unui **proces contrar:**

o supraproducție și subconsumație.Această **situație nouă, neprevăzută**, amenință însăși bazele actualei organizații ,dacă nu se găsesc **remediile pentru echilibrarea ei, pentru stabilirea altor raporturi economice."****Toate legiurile care s-au făcut în această direcție s-au dovedit a fi, în bună măsură, inoperante.**Din toate părțile se aud **strigăte de alarmă.**

Se cere stăruitor ca statele să se acomodeze , să se ajusteze , la marile împrejurări.

Mijloacele acestei aranjări nu se precizează.Ne aflăm încă în fața dibuirilor.

" Nu am pretenția de a fi descoperit soluțiile radicale.Socot însă că trebuie **să avem curajul necesar pentru a recunoaște** că marile schimbări , sortite să dea omenirii o altă înfățișare

mai echitabilă și-n orice caz mai mai apropiată de realitățile sociale a căror forță în plină izbucnire nu mai poate fi ignorată decât cu prețul dezagregării generale -că aceste schimbări trebuie realizate sub călăuză noastră prudentă dar neîntârziată."(p. 100)
Iamandi / nov.'31

7.)Teodor Fischer (P.Evr.) , declarație la mesaj, 25 nov.'31

(DAD, MO 7, șed.din 25 nov.'31, p. 102-103)

[LD. Fischer este întrerupt ,sîcîitor , la fiecare frază , de AC și GA Cuza , tatăl și fiul, și dr.V.Trifu , "antisemiții de serviciu" ,cu apostrofări de genul "jidanii " , "paraziții" etc...

Din acest soi de "antisemitism" nu se poate extrage decât o dovadă de mitocănie, și , în orice caz, de crasă vulgaritate parlamentară .]

Fischer / nov.'31

▫Chestiunile economice.

" Găsim lacunară și partea din Mesaj , unde rezidă conștiința onoratului guvern , despre speciala sa misiune și de opera impusă lui în această misiune, adică partea ce cuprinde anunțarea proiectelor de legi de ordin economic financiar.

/Concepția guvernului:resemnare și acomodare la mizerie

" Ansamblul acestor proiecte de legi poartă pecetea unei concepții de acceptare a mizeriei , drept o stare impusă țării prin forțe superioare.

Resemnarea și acomodarea la mizerie , aceasta este singura idee conducătoare

de care se inspiră legislația onoratului guvern în domeniul economico-financiar.

Nu este anunțată nici o măsură legislativă concepută în spiritul luptei contra mizeriei...

-V.Gh.Ispir : "Vorbiți ceva și de parazitism...

-Fischer :...și cu rostul de a reîmprospăta forțele organismului economiei noastre naționale , care , pe un teritoriu înzestrat de natură cu atîtea bogății variate...

-G.A.Cuza (fiul) : "Pe care le sugeți d-voastră;de aceea am ajuns în sapă de lemn"

-Fischer:apare , totuși, ca cel mai secătuit din lumea civilizată .

Însă factorii , a căror rezultat este această stare jalnică, conform convingerii noastre, nu sunt numai de categoria acelor ce nu se pot stăpîni de către conducătorii țării , ci situațiunea îngrijorătoare în care ne găsim se datorește,înainte de toate,greșelilor guvernanților de ieri și de astăzi.

-A.C.Cuza (tatăl) : "Parazitismului d-voastră! "

/Consiliul economic-financiar superior !

-Fischer: " Și astfel fiind, prin repararea acestor greșeli, cît mai este încă timp,s-ar putea ajunge de bună seamă , la remedierea într-o anumă măsură ,a paraliziei progresive care amenință să ducă la prăbușirea organismului economic al acestei țări.

Pentru a se formula directivele cele mai cuminți de îndreptare ,pentru a se pune bazele cu adevărat potrivite ale unui program de asanare ,în declarația noastră la mesaj în sesiunea trecută , am preconizat instituirea unui Consiliu economico-financiar superior, compus, în mare majoritate, din oamenii cei mai pricepuți ai vieții economice practice .

-ACCuza (tatăl) : "Adică jidanii, aceasta este chestia"

-Fischer: "Din păcate nu s-a făcut aceasta ,ci continuă a domina credința infaibilității scaunului ministerial." [...]

T.Fischer / nov.'31

8.)G.Grigorovici (PSD) , discurs la mesaj, 27 nov.'31

(DAD, M.O. 9, șed. din 27 nov.'31, p. 141- 144)

[LD: o schimbare evidentă de ton, o radicalizare a cererilor, o agresivitate politică , determinată de accentuarea stării de sărăcie și de măsurile de sacrificiu anunțate de

guvern .**PSD-ul în plină speranță de ascensiune**, cu accente de "luptă de clasă" ,temperată de doctrina sa reformatoare , în cadrele regimului democratic,parlamentar, pluripartidist. De pe banca ministerială , nimeni nu-i răspunde.]

Grigorovici / nov.'31

▣Criza economică mondială

" Felul nostru de a vorbi , în momente cum sunt momentele de față ,**nu poate fi felul în care vorbesc partidele burgheze** ,cari tind să vină pe banca ministerială .

Noi avem o privire generală asupra celor ce se petrec acum, nu numai în țara noastră , ci în întreaga lume, și **punem altă măsură** la evenimentele în curs.

" Răspunsul la Mesaj ne arată că ceea **ce am vorbit noi** ,nu de mult, ci numai acum câteva luni, tot la Răspunsul la Mesaj, este locul să **o repetăm și astăzi**.Aspectul s-a schimbat puțin, dar **principiile generale**, cari sunt la **baza acestei crize**, fundamentale, **a omenirii întregi**, sunt aceleași."

"Și dacă onoratul meu coleg d.**Cantili** , a ridicat aici chestiunea și a spus că **vine o vreme nouă**, că trebuie să ne pregătim pentru **o epocă nouă**, dacă **un bărbat conservator** a spus lucrul acesta,atunci înțelegeți că toată lumea care se gîndește , că toată lumea care își dă seama de ce se petrece,recunoaște că **dibuim pe întuneric** , că **trebuie să o apucăm** ,pentru a ajunge **la o altă lume, pe o cale nouă și mai bună.**" [.....]

În fruntea acestui Răspuns la Mesaj, l-a bucurat o frază : **<Adaptarea la realități este un imperativ categoric al vremii .>**"Aceasta este **o lege fundamentală** , chiar biologică , nu numai sociologică.[...] Însă consecințele pe care le tragem noi , dacă punem odată categoric **această concepție**, sunt foarte vajnice pentru noi, **ca reprezentanți ai poporului ,ca oameni**, meniți **să dăm economiei naționale un drum nou, o dezvoltare nouă.**" (p. 141)

Grigorovici / nov.'31

▣Clasa muncitoare=națiunea muncitoare

[LD: **atenție la accepțiunea pe care el o dă "clasei muncitoare".**]

"V-am spus, **națiunea română** este compusă **în mare parte** din **clasa muncitoare** , națiunea română **nu este o națiune de boieri**,națiunea română **este compusă** din **țărani**, din **funcționari**, **intelectuali** și din **lucrătorii din mine , fabrici, din munți și păduri**, cari, **vai de dînșii cum o duc în momentele acestea grele.**

Noi trebuie să avem grijă de această națiune , pentru că vedem că ea cantitativ reprezintă **15 milioane de suflete** , însă **calitativ e rămasă înapoi**, față de **clasa exploatatoare** .

Națiunea aceasta este mare la număr, însă slabă la putere."

Grigorovici / nov.'31

/Șomajul

" **Șomajul** a început astăzi, în vremea iernii , să ne îngrijreze pe toți.Se vorbește de **25.000 de șomeri**.Dlor, **este o cifră ridicolă** , cînd știm numai **cîți mineri** sunt fără lucru, cînd știm **cîți munteni** , care au lucrat în **fabricile de cherestea și în pădure** , suferă astăzi de șomaj, și cînd știm **statistica** pe care o avem **la asigurările sociale**, din care se poate constata că **sunt peste 100.000 de muncitori în plin șomaj.** [.]

Grigorovici / nov.'31

▣ Frontul Unic Muncitoresc: Minim de existență .

[LD: **mostră a deformării gîndirii , prin ideologie ! Crapă capra vecinului și socialiștii se bucură că se va aprinde lupta de clasă !** .]

Cerem un minim de existență pentru **țărani**, pentru **meseriași**, pentru **intelectuali** și pentru **muncitorii manuali.** (**apaluze la PSD**)

Și **după ce vom fixa un minim de existență** în țara aceasta - cum s-a fixat în toate țările din jurul nostru, în afară de noi - vom trebui **să stabilim proporția acestei cote de impozit** , care trebuie să fie aplicată **pentru cei care trăesc dincolo de minimul de existență."**

-Pamfil Șeicaru : " **Scriitorul Romier** , care a stat la noi trei luni zile și a vizitat țara , **a făcut**

această constatare : **suntem un popor subalimentat** .

De aceea, **d.Grigorovici are dreptate : minimum de existență.**" (apaluze)
Grigorovici / nov.'31

9.) **D. Busuiocescu (Liga Agrară -Garoflid), discurs la mesaj, 2 dec.'31**

(DAD, MO 13, șed. din 2 dec.'31, p. 263- 266)

[LD : nu am date prea multe despre Liga Agrară. În ce privește sprijinul politic, încredere în **MSR Carol și Nicolae Iorga , și declarat anti-partidistă.**

LD sunt convinsă , de **contribuția (sau spiritul) lui Garoflid** la acest discurs]

Busuiocescu / dec.'31, retro '18-' 28

▫ **Politici agrare**

Acum doi ani și jumătate , când **Liga Agrară a luat ființă** [vara 1928 ?] **aceste probleme** vitale pentru viitorul și [**la guvernările PNT**] , iar **puținele măsuri luate** pentru ajutorarea agricultorilor **nu au fost inspirate din practica lucrurilor și nu au avut rezultatul dorit pentru agricultura noastră.** **Lipsa de continuitate** între **diferitele programe de guvernământ ale partidelor** pretendente la conducerea statului , **a accentuat și mai mult criza** ,care începuse să se arate în **economia noastră națională, bazată pe agricultură.**

Nu e nevoie să mai reamintim **nenumeratele măsuri antieconomice** și de **asuprire** luate de **diferitele guverne împotriva agriculturii** ,în tot timpul, de la război încoace.

#**Protecționism industrial într-o țară agrară !**

E suficient să arătăm că în timp ce **Statele Unite și Canada încurajau producătorii agricoli** prin Farm-Board și prin Pool ,în timp ce **statele industriale sau semi-industriale** duceau o **politică de protecționism excesiv agrar** ,în timp ce **Polonia plătea prime de export** , în timp ce **concurența mondială** pe piața produselor agricole **se accentuase**, în timp ce **Rusia sovietică** adoptase o **politică de dumping la cereale**, în același timp, **guvernele noastre** **mențineau taxele** de export , **măreau taxele agricole** ,**sporeau tariful** de transport, și duceau în **țara noastră agricolă o politică excesivă de protecționism industrial, în paguba agriculturii.** (p. 263)

Busuiocescu / dec.'31, retro '18-'30

#**Politici fiscale , bugetare excesive**

O **caracteristică** a vieții publice de stat după război a fost **un optimism exagerat** , care a acoperit realitatea .Guvernele au adoptat o **fiscalitate excesivă, bugete de risipă,** cu mult prea mari pentru capacitatea de plată a contribuabililor, în majoritate plugari.

Abia acest guvern propune un buget redus, dar oricâte economii s-ar face ele nu vor ajuta cu nimic dacă nu vor fi **eliberate clasele producătoare de imensa povară a datoriilor , de lipsa de credit, flagelul cumplit al cămătăriei.**

Busuiocescu / dec.'31

▫**Programul Ligii Agrare**

Liga cere :

/ **Suspendarea executărilor silite** ,

pînă la intrarea în vigoare a legii ; agricultorii, fără deosebire de întindere , să aibă un tratament egal;

/ **Organizarea și încurajarea agriculturii**

spre noi ramuri de producție , variate, valoroase

/ încurajarea **viticulturii (România este a 4-a țară din lume !) și pomiculturii ;**

/ **Lege pentru monopolul alcoolului,**

încît podgoriile și livezile de pruni să fie puse la adăpost ;

/ **Sprijinirea** cooperăției ;

Construirea de silozuri ;

/ Învățămînt agricol **de toate gradele** ;

/ **ridicarea prețului grîului** în interiorul țării ;

/ Credit **agricol ipotecar ieftin** ;

/ acordarea **primei de export** la grîu și la alte produse;

/ reducerea și chiar desființarea **taxelor de export** ;

/ Politică vamală **în favoarea agriculturii** ,

cu **scăderea protecționismului exagerat industrial și micșorarea taxelor** pentru mașinile și uneltele agricole ;

/ încheierea de **convențiuni comerciale** , condiționate de **desființarea reciprocă a taxelor de import** ;

/ **Împiedicarea importului mărfurilor de lux** ,

din **țările care nu exportă produse agricole de la noi;**

Busuioescu / dec.'31

10.) dr.N.Lupu (PT), discurs la mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, ședința din 3 dec.'31, p. 279-286)

[LD: este ultima zi de dezbateri la Mesaj.Președintele camerei roagă oratorii să-și scurteze discursurile, pentru a putea vorbi cît mai mulți.Imperturbabil, **Lupu ține unul din cele mai lungi discursuri** , spre exasperarea celorlalți Chestiune de Regulament : roagă **să nu fie întrerupt**, și toate chestiunile să i se pună la sfîrșitul discursului.

Repetă aluziv că trebuie să-și spună părerea despre guvernare , pentru că ,dacă "**mîine-poi mîine**" **guvernul cade, să nu poată fi trasă la răspundere și opoziția**, deci și partidul său . Sigur ,Lupu se prezintă ca om de stînga,cu milă la popor – nu era singurul, am avut parte de politicieni de aceștia "generoși" care și-au clădit cariera politică pe demagogie.

[Dar parte din realitățile zugrăvite de el erau foarte adevărate.]

Lupu / dec.'31

#Realitatea românească.

[Ca de obicei, populismul și demagogia lui Lupu se revarsă cu stereotipii culese "din popor", , în care **Bucureștiul acaparator de putere și bogăție, huzurește !**]

Memoriu , negustor Storojineț

Citește dintr-un **Memoriu** al unui negustor din Storojineț (Bucovina):< **D-le deputat nimeni din domnișorii ocîrmuitorii noștri din București nu știu ce se petrece între popor, prin sate și orașe. Și să știți d-voastră, că aici în țară, afară de București, care este plin de bani , unde curg toate birurile directe și indirecte, bani din taxele vamale, bani pentru protecții și diferite bacșișuri, începînd de la portar , de la uși, pînă la hăt sus, se petrec lucruri foarte grozave ,așa încît astăzi poporul plînge că pierde țara lui iubită,și scapă rușinos pe urma ocîrmuirii străine , bolșevice și ucigașe,din cauza sărăciei generale care ne-a cuprins pe toți. >**

El nici nu va vorbi de la el, pentrucă tot timpul simbăta și duminica ,cutreieră țara, nu după partizani ci după informații ...

Care este realitatea ? "Țara se găsește într-o situație economică și financiară cum nu s-a găsit în tot cursul veacurilor și în tot timpul existenței ei , de la începutul începutului și pînă

astăzi."

Memoriu decanului Politehnicii Timișoara

Citește din **Memoriul** lui **Ilie Popescu** (inginer ,profesor și decan al Școlii politehnice din Timișoara) :< **Populația este complect sărăcită și în cea mai mare parte îndatorată la bănci [...] disproporția dintre prețurile agricole și cele industriale [...]complecta abținere a cumpărătorilor [...] chibriturile , articol de lux ,săteanul a recurs la iască și la amnar[...]petrolul și zahărul articole de lux.** >

Petiții :Mehedinți, Olt ,Arad, Huși ș.a

Un **țăran** din **SânGiorgiu Român** care i-a descris situația țăranilor;
o **petiție** de la **Mehedinți** (iscălită de mai mulți cetățeni și de un nobil francez autentic, Emanuel Du Lac de Fongère, devenit cetățean român,pe moșia nevestii) , în care arată **cum la 5 pogoane de pământ , agricultorul are 14.200 lei deficit ;**

O petiție din **Drăgănești** (Olt) în care **oamenii se plîng că au fost exploatați de streini** (greci, fanarioți) dar acum nu mai știu cum s- o scoată la capăt,cum să se descurce și cer ajutor ;

O povestire a unui **inginer din Arad** (pe tren),care i-a demonstrat că el cheltuiește la 1 pogon de vie 13.358 lei , și câștigă de pe ea ,2.000 lei , **adică cu 12.000 pagubă, la pogon.**

În propria lui vie, la Huși : decalitrul de vin se vinde cu 20 lei , iar el a cheltuit (taxa comunală per litru = 13 lei + transport= 3 lei + altele)peste 40 lei / per litru!

În satul Valea Anei (Mehedinți) , unde anul trecut erau 120 perechi boi la 200 familii , **acum au mai rămas 30 de perechi , pentru a-și plăti datoriile;**

-Cauzele principale :camăta și fiscalitate excesivă

/ **camăta excesivă** (Madgearu i-a rîs în nas , cînd el a ridicat problema !)

/ măsuri fiscale excesive ;

/ lipsa de circulație a banilor ;

/ scăderea bruscă a prețurilor cerealelor;

Lupu / dec.'31

#Criză monetară mondială.

Există o criză economică mondială, și **este inutil ca partidele românești să se certe între ele.Partidele au calități și defecte , dar nu li se poate reproșa această criză !**

Nu este o criză de supraproducție, nici de consumație.

Părerea lui că există , în realitate, **o criză de circulație monetară.**

-Victor Slăvescu : "Eroare profundă !"

-Lupu : " **Nu mă potrivesc eu cu teoriile d-tale [...]**La autoritatea d-lui **Slăvescu ,care face parte din grupul capitalisto-bancar** , eu opun autoritatea lui **George Boris** , care a scos o carte , **o analiză a problemei aurului și a circulației monetare...**

[LD . expune întreaga sa pledoarie monetară privind **fetișizarea monedei- aur** , care, în sec.XX va fi înlocuită,deoarece este o monedă "falsă " p. 281]

Lupu / dec.'31

«Soluția PT: restabilizarea leului.

O asemenea conversiune generală nu se poate face însă ! Riscă să dureze peste 20 de ani, se poate târăgăna , ca și reforma agrară. **Franța** ne-a trimis un specialist, pe d **Riest** , tehnician emerit.Dar nu este suficient.Trebuie să cunoști realitățile românești.

Experții noștri de la BNR au spus că **indicele stabilizării a fost urcat !**

Apoi, să omorîm o țară întreagă pentru o greșală a unui calculator ?!

"Nu, noi trebuie să restabilizăm leul, cum s-a făcut în Belgia și Polonia. (apluze la PT)

Fiindcă **avem de ales între leu și țară : să piară țara și să rămînă leul** sau **să se ducă naibii leul și să salvăm țara."**

„**Să nu spuneți că se supără Franța !** Întîi și întîi nu este numai o singură Franță, sunt mai multe Franțe, și **poporul român** în secolul trecut și înainte, **a absorbit cultura și sufletul Franței, de**

la intelectualii ei ,**nu le-a absorbit de la bancherii ei.**

(**apaluze la majorități și PT**)

Îi pare rău că nu este "colegul " doctor în medicină, Argetoianu, ca să-i spună că **există o boală care se cheamă anemie**, care poate curăța imediat bolnavul. Și atunci i se face perfuzie cu sînge și...

Lupu / dec.'31

#România este săracă și falită

" **De ce** să spunem în toată lumea : **suntem bogați !?** **România** este bogată în potențial, dar **astăzi este săracă. Este falită, de ce să ne ascundem ?** Suntem faliti ! **Fiindcă măsurile d-lor monetare au întins așa metrul încît ne-am prăpădit.**[...]

«Soluție PT:moratoriu datoriei externe și interne

Trebuie d-lor, **un moratoriu pentru datoriile interne și externe.**"

Lupu / dec.'31

Apel înduioșător la Iorga !

Cît privește pe șeful guvernului, **el este profesorului Iorga !**

"**Nu tedeare pe d-ta în inimă** aceste **reduceri școlare care lovesc pe acești nenorociți învățători ?**
Eu sunt sigur că te doare pe d-ta .Dar decît aceasta, de ce să nu facem altfel ?

Apel înduioșător la Franța !

Să spunem Franței , d-lor : **ce vreți d-voastră** vreți un popor de oameni dîrji și tari, **ori niște păcătoși , care să moară în fața primului atac ?**

Apoi, d-lor, să mă iertați, au să aibă milă mai mult de Germania, decît România ?

Să ne pună să plătim un miliard pe an, nu cinci ! (**apaluze la mulți**)

Și dacă nu pot bancherii , **poate statul francez, că nu este o sumă așa de grozavă !**

Ce , d-lor, noi nu suntem un oarecine , **aici, în Orientul Europei ?**

Să știe Franța că noi, **suntem aici sora ei cea mai sfîntă și mai apropiată care, dacă va trebui ,**
va pieri odată cu dînsa, ori va învinge , cum a învins " (**apaluze prelungite**)(p. 284)

dr.Lupu / dec.'31

11.) IG Duca (PNL) , Replică - protest , 3 dec.1931

(DAD,MO 14) , șed. din 3 dec, p.298- 321)

[LD : Duca fusese atăcat dur de AC Cuza, în absența lui - fusese suferind - pe problema "șahului " dat la Rege , de intenția de a răsturna guvernul , ș.a ;Iorga , se întrebese dacă împărtășește părerea amicilor politici (în legătură cu discursul lui Iamandi)

Vezi la **fișier PNL sau Guvern]**

Duca / dec.' 31

#Politica financiară a lui Argetoianu

"**Nu putem aproba politica dvs. bugetară.** Cînd guvernul dvs. s-a constituit, **ministrul de finanțe** s-a dus la Craiova și a rostit **un discurs** , în care a declarat că **situațiunea bugetară pe care a moștenit-o de la guvernul național țărănist , era catastrofală, că a găsit un deficit de zece miliarde** , că încasările statului se fac foarte greu și că **măsuri eroice trebuiesc luate pentru a restabili finanțele .**

În loc de măsuri eroice , **ne-ați adus** în sesiunea din iunie **jumătăți de măsuri.**

Noi am spus de atunci : **situația financiară** este, incontestabil, foarte îngrijorătoare și **comportă soluțiuni radicale [...]** **ne găsim astăzi într-o situație și mai grea [...]**

Acum , în sfîrșit, veniți și comprimați bugetul.[...]" (p. 299)

[**despre buget urma să se pronunțe a doua zi, cînd se lua în dezbatere]**

IG Duca / dec.'31

#Politica bancară- a lui Argetoianu

“În criza actuală , care zguduie temeliele însăși ale organizațiilor sociale economice moderne, în lumea întreagă, în mijlocul acestei îngrijorătoare zbuciumări, prin care trece creditul în toate țările din Europa, **care era datoria guvernului dvs?**

Să vegheze ca instrumentul de credit al țării , clădit cu atîta trudă, să iasă ,dacă nu intact, **cît se poate mai puțin atins** din împrejurări ca cele de azi.

Ce fel de politică ați făcut dvs. în această materie ?

Nu vreau să spun că ați provocat , dar **ați lăsat să se provoace emoragia depozitelor** și pe urmă ați fost cu desăvîrșire **incapabili să opriți această emoragie** , care continuă și astăzi. (apaluze la PNL)

Rezultatul: în momentul cînd, mai mult de cît oricînd, avem nevoie de apărarea creditului, **aparatul nostru de credit este dezorganizat** și incapabil să facă față situației grele în care se află țara.

Veți spune: au făcut și alte țări sacrificii , de ce acuzați că am făcut și noi ?

[...] Deocamdată , țin să constat un singur lucru : **dacă alte țări au făcut sacrificii , le-au făcut cu folos**, pe cînd **noi , dacă am făcut sacrificii , nici măcar nu avem foloase , care să le justifice.**” (apaluze la PNL) (p. 300)

Duca / dec.'31

12.) Costin Sturdza (Liga “Vlad Țepeș”) , discurs la mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, șed. Din 3 dec.'31, p. 301-302)

[LD : Debut parlamentar .Vorbește imediat după **IGDuca** (care cere revenirea la sistem constituțional) și **lorga** (care nu se intimidază, promițînd să răspundă la final)

Discurs sub formă de **replică punctuală lui Duca**, în **apărarea guvernului lorga.**]

Sturdza / dec.'31

▣ Politică bugetară a guvernului lorga .

“ **Primul său buget a fost depus ieri** [2 dec.'31] și nu s-a luat încă în discuție.

Bugetul în care s-a guvernat pînă acum **este bugetul partidului Național Țărănesc.**

Cum poate **un șef de partid să acuze guvernul** de o politică bugetară , care nu și-a făcut nici măcar prima zi a începutului ? ” (apaluze la majorități) (p. 301)

Sturdza / dec.'31

13.)Corneliu Zelea -Codreanu (Gruparea “C.Z.C”) , discurs la Mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, șed. Din 3 dec.'31, p. 304-306)

[LD: **cel mai tînăr deputat ; prima oară** în Parlament ; **ultima zi** de dezbateri la Mesaj ; vorbește după deputatul evreu ,Samuel Singer.Ridică , punctual , cîteva probleme : jidanii // mizeria-sărăcia - conversiunea // partidele politice // democrația // corupția// .

Prezintă apoi **Programul** mișcării .

Vreau să atrag atenția asupra unei prejudecăți politice "democratice" (preluată ca atare și de istorici) :dacă jelanian (sau critica guvernanților) pentru soarta poporului venea dinspre "stînga" , era trecută la critică "pozitivă" (ex . discursurile lui Lupu) ;dacă , în schimb ,venea de la "dreapta" (de la cuziști sau de la tineretul naționalist),era trecută la critica "negativă", subversivă sau extremistă .Cred că este cazul să restabilim adevărul.

Pîinea săracului adusă de Codreanu în Parlament –era pîinea majorității românilor .

Îmbogățiții prin camătă și speculații financiare –o altă realitate]]

C.Z. Codreanu / dec.'31

#Problema economică: sărăcia și mizeria românului

“Voi trece de la această problemă [evreii] și voi reveni la o problemă de mare importanță : **problema mizeriei.**

/Pâinea săracului

“ Am adus în această **cutie câteva bucațele de pâine** , care sunt din **Maramureș** și din județul **Neamț**, pentru ca să vedeți **ce pâine mănîncă românul** maramureșan și munteanul nostru .
“Astăzi cînd lumea se plînge de supraproducție de grîu , cînd toți atribuie criza faptului că grîul se vinde cu 1 leu kg, **iată ce pâine mănîncă oamenii aceștia !...**

(**D. deputat Corneliu Zelea-Codreanu prezintă adunării o bucată de pâine neagră**)

Trebuie să **ni se strîngă inima de durere** și cred că orice popor din Europa ,văzînd această **imagină a mizeriei în care trăește neamul românesc** , **ar plînge de mila noastră.**

Am adus aceste bucăți de pâine , învelite și puse în această cutie elegantă, înadins , ca să vedeți cu **cîtă artificialitate** și în **cîtă poleială de civilizație se îmbracă această mizerie românească.**

Eu o depun , cu părere de rău , pe banca ministerială și aș ruga pe **onoratul guvern să o aibă la dispoziție**, pentru că ,**oricui îi arde să facă glume** pe spatele neamului românesc, **mai întîi de toate să vadă ce pâine mănîncă el.**

/ Sacrificiul și conversiunea ?

▣Controlul averilor făcute din jecmăneala țării

“D-lor în fața acestei mizerii, care cuprinde întreaga țară, am să vă întreb : **care este sistemul de apărare al guvernului** contra acestui marș al **mizeriei mereu crescînde ?**

Dlor , pentru mine este clar : **guvernul vine cu două teorii:**

Teoria sentimentală a **sacrificiului** .

Teoria economică a **conversiunii** .

În ce privește **teoria sacrificiului**, și eu sunt unul dintre cei care **o admit**, însă voi afirma aci **un principiu imutabil : nici dvs nici nimeni altul nu are dreptul să facă apel la banul sărac al omului cinstit** , pînă cînd nu va fi adus înapoi în visteria statului **cel din urmă ban furat de tîlharii care au jecmănit această țară.”**

CZCodreanu / dec.'31

14.) C.Ifrim (PD-Iorga ,raportor la Mesaj) , discurs -concluzie , 3 dec.'31

(DAD, MO 14, șed. din 3 dec.'31, p. 311- 317)

[LD:este clar că face parte din discipolii lui Iorga și ACCuza, ca “sămănătorist” și ex- PND-ist ;ca raportor la mesaj ,își construiește toată pledoaria mai puțin pe contrareplici doctrinare ,cît pe **patetice argumente morale și afective.**

Pare a fi foarte sincer ,apără din toate puterile **guvernul Iorga -Argetoianu** și **ideea guvernului în afară de partide** , atribuind partidelor toate relele .]

Ifrim / dec.'31

#Criza economică mondială

În numeroasele discursuri rostite s-au adus **numeroase învinuiri acestui guvern.**

S-a recunoscut ,însă, un fapt : “că trecem printr-o criză care nu este numai a țării noastre, ci este **o criză mondială**, cum nu s-a văzut pînă astăzi.”

“Cu un an de zile în urmă, în luna dec.'30, **Camera de comerț internațional** a deschis **o anchetă** foarte aprofundată , asupra **cauzelor și efectelo acestei crize**, ca și asupra **remediilor ce se impun.**

Mă voi mulțumi să enumăr numai aceste cauze , precum și remediile propuse, atrăgîndu-vă atenția că **această criză atinge 48 de țări ale pămîntului.**

În ce privește **Europa**, scapă doar **trei**, care au avut mai mult spirit de evedere , după cum se arată și în documentata expunere de motive a bugetul general : **Franța, Cehoslovacia , Elveția. Suferă de această criză 92% di comerțul mondial** , iar ea se manifestă sub aspectele cele mai diferite : **agricolă, financiară, industrială, comercială.** “

Ancheta Camerei Internaționale de comerț , **constată o serie de acuze** , fără a se putea opri la nici una din ele.Ele sunt :

1)Supraproducția : după război, fabricile care au susținut războiul, s-au transformat în uzine de toate felurile, și fiecare țară a produs peste necesitățile ei.

S-a ajuns la o creștere a producției care a r fi întrecut cu 25 % nevoile de consumație (populația crescînd doar cu 10%)

2)Debușeurile limitate și repartitia defectuoasă a producției ;

3)Subconsumația.Sărăcia a adus **reducerea puterii de cumpărare** .Să ne gîndim numai la paguba produsă de cei **20 milioane șomeri** .

4)Răirea aurului, și reaua repartitie , cunoscut fiind raportul care există între cantitatea de aur și nivelurile prețurilor.Unele țări ar fi concentrat în mîinile lor mari cantități de aur .

(Deși America, care a concentrat aur , a suferit cunoscutul crah de la new-York!)

5) Deflația 6.Criza agicolă 7.Înțelegerile industriale și cartelurile de fabrici pentru fixarea prețurilor **8.Crahul de la New-York** 9.Tratatul de la Versailles și barierele vamale

10.Suprapopulația 11.Datoriile de război 12.Sarcinile sociale și fiscale

“Cum vedeți d-voastre, **o serie întregă de cauze** [...] un complex întreg de cauze au contribuit , **înăurindu-se reciproc**, ca lumea să ajungă la această nemaipomenită criză.

/Remedii

Cînd ajunge la **capitolul remediilor**, ancheta **Camerei Internaționale de Comerț** constată că **economiștii nu se pot pune de acord** .

Sunt indicate ca remedii :

Acțiunea prețurilor care nu depinde prea mult de voința conducătorilor)

Politica de **dirijare a monedei** ;

Măsuri protecționiste pe care Conferința de la Geneva , din '27 le-a condamnat definitiv)

Politica salariilor a căror coboîre accentuiază sub consumația)

Grupările de export și cartelurile pregătesc **federalizarea economică a țărilor** , creind prin aceasta **baza federalizării politice a statelor europene preconizate de Briand** ;

“ Toate cele expuse duc la **concluziunea** că în criza de care suferă lumea întregă

nu se poate pune degetul pe rană spunîndu-se : **aceasta este cauza, acesta este remediul**”

/Durata crizei

“ **S-au înșelat economiștii și în ceea ce privește durata crizei** , făcînd **prognosticuri care nu s-au realizat** . Ceea ce este sigur , este că ne aflăm în fața unei **crize trecătoare** , însă, după cum constata și d.ministru de finanțe , ea este **un greu examen** de rezistență a organizațiilor de stat.**Vor ieși biruitoare** , din această criză, numai **acele organisme** care vor avea tăria **să-și impună cele mai aspre economii** , cum scrie atît de hotărît **d.ministru de finanțe [Argetoianu]** , **în a sa luminoasă și curajoasă expunere de motive de la bugetul general**” (**aplauze la majorități**)

/Pesimism și optimism

“S-a aruncat răspunderea acestei crize asupra regimului capitalist.**Un economist socialist** scrie următoarele cuvinte : <oricine nu vede cătrăm epoca cea mai extraordinară pe care lumea a văzut-o și nu presimte că **în adîncurile vieții economice** ,în durere, **se elaborează noi raporturi sociale** cari vor da naștere unei **umanități noi** .> (p. 311-312)

lfrim / dec.'31

#Criza economică românească

“ ...dacă această criză este greu de suportat pentru toate țările,**pentru țara noastră se prezintă în condițiuni excepțional de îngrijorătoare.**

Pe noi **ne-a surprins criza cu proprietatea agrară dezorganizată** și sub presiunea unor **probleme** de cea mai înaltă importanță , unele **de ordin material**, altele **de ordin moral**.

În împrejurările acestea, țara noastră trece **prin grele primejdii** - și nu se exagerează cînd se afirmă aceasta .Cred că **nu este român cu iubire de țara lui** , care să nu recunoască că nu sunt numai fraze deșarte cari se rostesc, ci că **cu adevărat trecem printr-o situație așa de gravă** , în care **însăși existența noastră ca stat este pusă în cumpănă .”** (p. 312)

lfrim / dec.'31

▪Buget de strictă austeritate

Ministrul Argetoianu a spus că țările sunt în fața unui **examen greu** , că vor ieși victorioase numai țările care vor fi știute să facă la vreme **sacrificiile necesare** .
Acest adevăr lapidar, arată **necesitatea economiilor**.

/Reducerea lefurilor funcționarilor

Dureroasele reduceri a lefurilor funcționarilor. Unii vorbitori ,“făcînd acte de răi patrioți, au căutat **să ațîțe și să exploateze cu tendinți politice, nemulțumirile și durerile clasei funcționărești** .
“**Această clasă**, în care fiecare dintre noi numără un părinte sau un fratesau pe unul din cei de apropae, se bucură de întreaga **solicitudine și prețuire** atît a guvernului, cît și a noastră a tuturor.**Funcționarii, patrioți** cum sunt, **înțeleg** cei dintîi **necesitatea unor dureroase sacrificii** , pe care le socotim provizorii.

Dar dl.deputat **Xeni [PNȚ]** , învinuia guvernul de < **menținerea pletorii funcționarismului** > , uitînd că **nu guvernul actual a numit cei vreo 20.000** funcționari, peste **trebuințele statului**.

“Iar în vremurile actuale , cum a afirmat cu toată dreptatea d.ministrului **Argetoianu**, **a-i arunca pe drumuri însemnează a mări numărul șomerilor și a spori germeii anarhiei**.Măsurile luate prin legile aduse , sunt dureroase dar salvatoare.(p. 314)

Argetoianu

“Argetoianu nici nu are pretenția originalității, mărturisind că și alte țări au procedat la fel. (p.

“ Alături de d.primministru Iorga , în acest guvern se află **marea personalitate politică a d-lui Argetoianu** ...

-Otetelișanu (P.P.) : “**Păcat** de frumusețea cuvintelor d-voastră .Ați vorbit frumos, și am aprobat toate cele spuse de dvs., dar **opriți-vă aici, vă rog** .

-Ifrim : “ Deocamdată am eu cuvîntul și vă rog să mă ascultați “

-Otetelișanu : “ **Nu coboriți personalitatea mare a profesorului Nicolae Iorga**”

-Ifrim : **a, nu mai este mare pentrucă nu mai este în partidul dvs ?”**

(**aplauze la majorități, proteste zgomot la opoziție**)

Și aceasta **este una din marile greșeli ale noastre de a nu judeca oamenii , decît în funcție de partide**.Sunt **extraordinari** , cînd sunt **în partidul nostru**, și sunt **lipsiți de orice valoare** , cînd sunt **în partidul advers**.” (**aplauze**)

“ Dar nu uitați dvs. că atunci cînd marele **Ion Brătianu**, fericită să-i fie amintirea, a trebuit să dea un guvern tare țării , **s-a adresat tot d-lui Argetoianu**.Nu uitați , că se recunoaște de toți , de unii care au curaj, tare ; de alții , cei mai mulți, în surdina ; că d.**Argetoianu** este un om de **rară energie** ; că **este cel mai bun cap politic al țării** .Superioritatea sa stă și în aceea că **nu a vînat nici odată popularitatea și nici nu a folosit primejdioasa armă a demagogiei** , în **această țară, unde unde s-au ridicat , în primul loc, demagogii** “ (**aplauze la majorități**)

D.ministru Argetoianu este axa politică a acestei guvernări.” (p. 316)

Ifrim / dec.'31

▪ Guvernul de tehnicieni

“Aceste două mari personalități , dnii: **Iorga și Argetoianu** , stau în fruntea acestui **guvern de tehnicieni**.Acest guvern **a fost sortit să înfăptuiască legile salvatoare și să conducă țara în întunecatele zile prevestitoare de furtună, pe care le trăim.** “

C.Ifrim / dec.'31

15)Zonele economice europene

(Rev."Parlamentul românesc", an III, nr.5, 21 febr.'32, p 2-4)

[LD : **cu toate rezervele, privind simplitatea categorisirilor ,prezintă un oarece interes ca mentalitate economică de epocă**

Europa A : europa industrializată din apus : Anglia, Franța, Germania, Austria, Danemarca, Suedia, Norvegia, Belgia, Olanda, Cehoslovacia, Elveția.

Are 231, 500 milioane locuitori.

Europa B : europa agrară : Irlanda, Portugalia, Spania, Italia, Grecia, Bulgaria, Serbia, România, Ungaria, Polonia, 4 țări baltice, Rusia .
Are 239.600 mil.locuitori + 136 mil.în Rusia.

Europa C : europa de peste Ocean, Canada, SUA, Argentina, Uruguay, Chile, Un.Sud-Africană, Noua Zeelandă, Australia .Are 158, 6 mil locuitori (din care 140 mil.albi.)

/Goana după debușee

Europa A , a pornit la vînătoare după debușee , începînd cu piața internă.
De pe la1870, **piața lor este saturată.**

La îndemînă **era Europa B , care , însă , dă semne de rezistență.**
Atunci a pășit ea **spre Europa C** , peste Ocean

16.) Conversiunea datoriilor agricole,febr-apr.'32

Vezi problemele economice decurcând din

Fișier Legislație .

17.) I.Mihalache ,laCongresul regional PNȚ(Vechiul Regat) , 1 apr.'32

Alegeri pentru **organele provinciei și pentru CCExecutiv PNȚ .**
("Dimineața", 28, nr.9077, 2 apr.1932)

[LD: **mobilizarea PNȚ pentru declanșarea crizei de guvern , alegeri generale și preluarea guvernării]**

Mihalache / apr.'32

/Specificul crizei economice românești

Criza este dublă : general europeană și special românească ,produsă de trecerea de la marea la mica proprietate , fără a se fi făcut nimic pentru organizarea noului sistem .

/Programul PNȚ de ieșire din criză

Sforțurile guvernului PNȚ au fost oprite în loc de criză (care a determinat scăderea rentabilității) , **care a rupt echilibrul.**

Acest echilibru, trebuie restabilit.

În această direcție s-au îndreptat toate **străduințele PNȚ în ultimul an :**

Lupta la conversiune,

/Conversiunea datoriilor

Pentru **salvarea creditului popular și cooperatist ;**

/Echilibrarea prețurilor industriale cu cele agricole

(impozite , taxe de transport etc.)

/Deparazitarea industriei artificiale ;

/Crearea și întărirea frontului agrar

(contribuția lui Madgearu)

" Planul Tardieu " este la ordinea zilei .Toate guvernele și-au dat avizul,
afară de guvernul dezorientat al României !

I.Mihalache/ apr.'32

18.) M.Popovici (ex- min.de Finanțe),scrisoare-replică lui IGDuca ,21apr.'32

("Dimineața" , 21 apr.'32)

[LD este o scrisoare pe care M.Popovici dorește să fie dată publicității , ca replică la afirmațiile lui Duca despre politica financiară a PNȚ (deficitul bugetar)

#Afirmațiile eronate ale lui IGDuca

"Domnule director,

În ultima întrunire de duminică trecută a partidului național-liberal,[București] d.Duca, a ținut un discurs de ocazie, în cursul căruia, probabil pentru a face bună impresie, asupra partizanilor d-sale, a afirmat printre altele, că guvernul PNȚ , la plecarea sa de la cîrma statului , a lăsat un deficit bugetar de 10 miliarde lei.

Întemeiat pe această premiză, d-sa trăgea concluzia că singurul partid capabil să întroneze din nou buna ordine în finanțele țării, este PNL , care are în trecutul său o veche și rodnică activitate pe acest tărîm."

Fără a aduce ofensă lui Duca, el crede că afirmația sa , se baza pe informațiile colaboratorilor, care l-au dus în eroare . De aceea el este gata să discute chestiunea...

1916-nov.1928.Deficitele bugetare ale României

[schemă- tabel LD]

" PNȚ , la venirea sa la guvern, în nov.'28, s-a găsit în fața unui imens gol bugetar de 18 miliarde lei , care se descompune după cum urmează " : [schemă LD]

Exercițiul bugetar	Deficitul (în milioane lei)		
1916-1917	163		
1917-1918	24		
1920-1921	90		
1921-1922	110		
1922-1923	156		
1923 (9 luni)	158	156	152
1926(restante)	574		
1927	43		
1928	6.000		

Nov.'28.Alte deficite

La aceste deficite bugetare , se mai adaugă alte deficite :

Deficitul c.f.r	8.000
Datoria rafinorilor	900
Bonuri de tezaur	675
Împrumut CEC	1.000

Bani deturnați din amortizarea rentei de expropriere 1960 milioane

Astfel se ajunge la peste 18 miliarde deficit ,sumă ce învederează marea operă financiară pînă la venirea PNȚ la guvern .

Popovici / apr.'32

Raportul Auboin('28/'29)

Auboin (expertul tehnic pe lîngă BNR) spune despre bugetele dintre 1929-1932:

/ <Dacă urmărim mișcarea veniturilor și cheltuelilor , constatăm că în 1929 , veniturile, mediocre la începutul anului , s-au ridicat simțitor de îndată ce măsurile fiscale necesare ,pe care guvernul se angajase să le ia cu prilejul stabilizării , au fost votate de Parlament.

Încasările s-au urcat astfel, la 36 miliarde, și [...] echilibrul bugetar a fost obținut în mod real.> [.....]

Popovici / apr.'32

Străduințele gov. PNȚ ptr.ameliorarea deficitului

"Guvernul PNȚ și-a dat toată silința să acopere golul de 18 miliarde moștenit.

Prin reevaluarea stocului metalic al BNR, **s-a redus datoria Statului cu peste 6 miliarde.** Din împrumutul de stabilizare, **s-au plătit furnizorilor Statului neachitați de ani de zile, aproape 6 jumătate miliarde lei,** iar din bugetul pe 1930 ,s-au plătit acelorași furnizori, **peste 700 milioane lei.**

Evident, **în doi ani de zile , nu s-au putut plăti toate păcatele trecutului,** dinainte de 1928, și **au rămas datorii neachitate.**

Dar iar , **nu se poate spune că aceste sume, care aparțin trecutului , dinainte de 1928, pot fi puse în sarcina guvernării PNT, care , dimpotrivă, a aranjat și plătit peste 12 miliarde ,din golurile lăsate de către acei ce au guvernat înainte de anul 1928.**

Regretă că Duca ... a făcut o "măruntă manevră de partid" ...

M.Popovici / apr.'32

19.)IGDuca, declarațiile de la Cernăuți, 8 mai'32

Campania partidului liberal pentru răsturnarea guvernului

Marea întrunire de la Cernăuți

(Dimineața",10 mai'32, reportaj I.Kososki)

[LD: **În lupta deschisă pentru răsturnarea guvernului, după întrunirea de la București , liberalii au ținut la Cernăuți prima lor adunare regională.]**

La întrunire :

-I.Nistor

(șeful liberalilor bucovineni)

Țara se zbate în mizerie; curențele extremiste de stînga și dreapta agită țara; guvernul ritmului nou a dat greș.**Bucovina este cea mai năpăstuită , neglijată și descurajată provincie.[.....]**

-Eug.Titeanu

(tineretul din Vechiul Regat) : pentru tineret, **Bucovina**

era **raiul pe pămînt, colț de dumnezească fericire,** pogorîta printre muritori ;

o pildă de pace , de muncă, de rod, de voie bună și de cîmpii îmbelșugate.

Astăzi, versurile poetului ar putea servi de **inscripție funerală ,** lespedeza visurilor îngropate, **veselia schimbată în cimitir** .[.....]

Duca :

#Situatia economică .

"Ea se poate rezuma în cîteva cuvinte : **paralizia economică, prăbușirea financiară și haosul administrativ.** Aici ne-au adus **doi ani** de nepricepută și vinovată **guvernare a național-țărăniștilor,** și **un an** de incapacitate a **așa numiților tehnicieni.**

Știți că **și unii și alții, își pun răspunderea la adăpostul crizei economice.** Cine o tăgăduiește ?

Dar întrebare e: **Ce au făcut și unii și alții** ca să micșoreze efectele dăunătoare ale acestei netăgăduite crize ?

Adevărul -tristul adevăr- că **național-țărăniștii** au făcut totul să le agraveze și că **guvernul actual** nu a fost în stare să facă nimic ca să le atenueze .Și astfel, **din greșală în greșală, din nepricepere în nepricepere,** am ajuns unde suntem astăzi, cînd toată lemea se întrebă cu îngrijorare ce va aduce ziua de mîine.

Duca / 8 mai'32

#Apelul la experții străini

[LD: **atenție , pune acest text în fața învinuirilor aduse de G de F la adresa lui Duca, învinuiri care au culminat cu asasinarea lui în dec.'33 .Să fi indicat Duca de la aceste principii _ Cât , cum , de ce ?]**

" **Guvernul** pare a-și pune **ultimele speranțe în sprijinul din afară ,** și aceasta explică prezența

în țară a **experților francezi**. Voi examina altădată dacă în actualele împrejurări politice mondiale , salvarea noastră poate veni din afară.

Dar **admițind că ultima și singura noastră nădejde este peste hotare, ce înseamnă incoerența comunicatelor contradictorii din oficiul primului ministru ?**

Cum, chemi aici pe experții Franței amice, le ceri sfaturi și ajutor, și îi gratifici cu cele mai jignitoare aprecieri asupra intențiilor și, în genere, **asupra politicii urmărite de guvernul pe care-l reprezintă ?**

Se poate ca , după cercetările la care i-ai chemat ,acești experți să formuleze pretenții pe cari statul român ,în exercițiul deplinei sale suveranități , să le socotească inadmisibile.

Va fi atunci momentul ca **guvernul să-și spună lămurit cuvântul** cu demnitatea cerută de apărarea intereselor naționale.**Dar nu să dea spectacolul unor svîcneli inadmisibile și a unor retractări inutile.**

«PNL se opune oricărei forme de control stăin

Partidul național-liberal poate vorbi cu fruntea sus în această chestiune.

El s-a opus întotdeauna și sub toate formele , tendințelor de control străin și a apărât politica aceasta cu riscul de a-și atrage pînă și ironiile mușcătoare ale acelor cari, după ce au încurajat asemenea tendințe, voiesc astăzi să acopere greșelile lor , sau eventual,să acopere retragerea lor cu mantia demnității naționale ultragiutate.

Împotriva unei asemenea atitudini ne ridicăm cu toată hotărîrea și protestăm cu toată energia.

Dacă experții străini au fost chemați aici, să fie tratați cum se cuvine.

Dacă ne vor cere lucruri pe cari interesele superioare ale țării și demnității naționale nu le îngăduie, să le refuzăm.

Franța , cea dintîi, ne va înțelege.

Dar, încăodată, spectacolul de azi să înceteze."

IGDuca / 8 mai'32

Guvern Al.Vaida Voevod.Legislatura II .PNȚSesiune extraordinară, 11 aug.-17oct '32

GGMironescu (Finanțe) M.Ghelmegeanu (Agricultură ,Domenii)

Madgearu (Industrie,Comerț) ,Ed.Mirto (Lucr.Publ.)M.Ghelmegeanu (Agricultură)

15.)Adresa de Răspuns la mesaj , Raportor V.Rădulescu , 13 aug.'32

(DAD , MO 10, 13 aug.'32, p. 211)

[LD : Din primul paragraf, laconic și direct , se indică]:

/Situția gravă a țării

- Sentimentul de **îngrijorare pentru situația grea a țării** , reflex al mării crize economice în care se zbate țara ;

- **Suferința generală "a tuturor claselor** , fără nici o excepție " .

- Ca stat agricol, cel mai grav loviți : muncitorii de pământ , imensa majoritate a țării .

Situția lor amenință întreg edificiul statului .

20.)GGMironescu (min.Finanțe):împrumut extern.ptr. plata salariilor ,16 aug.'32

Victor Antonescu (PNL-1),întrebare :împrumut la banca elvețiană ?

GGMironescu - răspunde .Parlamentarii opozanți critică împrumutul.

(DAD, MO 10, șed. din 16 aug.'32) [LD : fișă , sumar]

-**V.Antonescu** : Dorește să afle condițiile **Împrumutului de 50 milioane franci elvețieni** , acordat României , de către "*Union des Banque Suisse* "

-**Împrumut ptr.o rezervă la tezaur**

-**GGMironescu** (min.Finanțe) : Împrumutul s-a făcut pentru o "rezervă în tezaur " , **pentru a putea plăti salariile și pentru unele negocieri financiare în curs.**

Nemulțumiți de răspuns, reprezentanții opoziției critică această operațiune :

Victor Antonescu , Gh.Brătianu (PNL-2) , Al.Vasilescu -Valjean (PNA-Goga) ,

ACCuza (LANC) , V.Roșețeanu (PP) , G:Ștefănescu -Goiceanu (PȚ-Lupu)

21.)**Dinu C.I.C.Brătianu** , discurs la mesaj, 17 aug.'32

(DAD. MO 11, șed.din 17 aug.'32, pag. 238- 256)

[LD : **Brătianu are 66 de ani. Mă întreb și nu am răspuns,de ce nu a fost el ales președinte PNL** ,după dispariția lui Ionel (apoi a lui Vintilă Brătianu)decât după asasinarea lui Duca ?

Face o expunere exemplară , documentată,competentă,amplă ,privind **starea economică a României în anii crizei economice, 1928-1931** ,care au coincis cu **prima guvernare a PNTȚ** .

Își construiește întreaga demonstrație pe cifrele dintr-o **broșură** scoasă de Cercul de studii liberale și din "**Raportul "lui Charles Rist (1932)**

Reafirmă **doctrina economică și politicile PNL**,în antiteză cu **doctrina și politicile economice, financiare , bugetare ale PNTȚ**.

CIC Brătianu apare într-o lumină **sobră, serioasă, solidă**, care impune adversarilor ,prin **stăpînirea în profunzime a fenomenelor economice.**

Deși s-a străduit să nu se lase antrenat în discuții colaterale,este nevoit să susțină polemici diverse cu fruntași ai PNTȚ,**Vaida,Madgearu,Ernest Ene** având intervenții semnificative

Din dialogul lor ,devezele "*Prin noi înșine*" și "*Porți deschise*" capătă consistență semnificativă.

Dinu Brătianu / aug.'32

/Viziunea lui Vintilă Brătianu.

Sigur că în **1928** era criză și un **rău an agricol**, care s-a soldat cu **deficite** .

"Economistul financiar " al PNTȚ, **Madgearu**, **dădea niște cifre fantastice și Maniu folosea aceste cifre.**"Vedeți, începeau după vacile grase , vacile slabe ; **trebuiau luate măsuri energice** pentru ca țara să poată surmonta **efectele acestei crize**. Aceste măsuri s-au luat peste tot . [.....]Începuse seceta și în bugetul țării , evident, prin diferitele deficite care se constatu în timpul anului.

El era la Paris, în oct.'28, și fratele său, **Vintilă**, care era președ.Consiliului,**I-a chemat** să ia parte la lucrările **Comisiei bugetare** ,cerînu-le **să facă reduceri la bugetul pe 1929** (față de cel pe 1928, de 4 miliarde lei) S-a întors în țară în chiar timpul crizei ministeriale .

Regența dorea schimbarea guvernului.Vintilă credea că nu este momentul potrivit, deoarece un nou guvern nu cunoștea **situația financiară a țării** și era , în curs, **împrumutul stabilizării** .

" **Vintilă Brătianu** avea o **viziune clară a viitorului** , pe care nimeni nu i-a contestat-o niciodată, [...] că un partid nou, cu oameni neexperimentați, nu putea să conducă situația în acele momente.**I a propus Regenței** următorul lucru :să facă **un guvern de concentrare, un guvern național,între partidul Național-Tărănesc și partidul Liberal** , numai **pentru votarea bugetului** ,luîndu-și angajamentul că Adunările Legiuitoare vor vota acel buget,și pentru perfecționarea **stabilizării** pe care o tratase.

Pe urmă, să se dizolve Parlamentul și PNTȚ să ia singur guvernarea .

Regența a răspuns că **PNTȚ, reprezentat prin Maniu, nu acceptă această soluție,că își ia răspunderea întreagă a situației.**

Guvernul liberal a demisionat și a fost chemat la cîrmă PNTȚ.

Brătianu / retro '28 -31

«Retro'28-'31. Bugetele și deficitele guvernării PNȚ

În 1928, s-au încasat 32.700.000.000 (coresponzător cu reducerea pe care voia să o facă Vintilă)

Primul buget (pe '29) întocmit de PNȚ a fost de 37.700.000.000

Al doilea buget (pe '30) " " " de 37.450.000.000

Al treilea buget (pe '31) " " " de 36.000.000.000

plus bugetele Caselor autonome " de 50.000.000.000

/Concepția bugetară a PNȚ

Aceasta a fost concepția bugetară a PNȚ .În loc de reduceri și echilibru, a sporit succesiv bugetele, în timp ce încasările slăbeau și deficitele sporeau. PNȚ a recurs la diferite măsuri : a scos succesiv din bugetul statului Casele Autonome ;

-Călinescu : Dar au rămas sub controlul Parlamentului...

-IGDuca : Parlamentul erați dvs !

-Brătianu : Parlamentul votează ce-i cere guvernul Deschiderile de credite extraordinare au continuat fără să țină cont de deficitele încasărilor (au sporit pensionările ; nr funcționarilor publici a sporit cu 6.300 ;) S-a recurs la noi impozite , tocmai când criza se accentua , când populația devenea mai săracă.

S-au votat 9 legi de impozite , cu 45 de noi impozite , care prevedeau 4 miliarde de lei .

Pentru a acoperi golurile bugetare, Guvernul a început să vîndă din averea statului , căutînd resurse extraordinare : a vîndut terenuri petrolifere ; s-au vîndut telefoanele cu 920 milioane ; a luat din împrumutul destinat creerii Băncii de Agricultură , Casei Pensiiilor, CEC etc etc... Și astfel, deficitul care trebuia să fie de 4 miliarde a fost declarat de numai 1.700.000.000 . Numai că deficitul pe anul 1930 .. a ajuns să fie de 6.300.000.000 deficitul pe anul 1931 ... a ajuns la 8.300.000. 000

/Statistici și interpretări controversate

Toate cifrele le-a luat din Raportul Rist , și le-a comparat cu cifrele din broșura scoasă de Cercul de studii liberale , nu din datele publicate în "Dreptatea" și folosite de Maniu .

-Maniu : " Fiindcă dvs interpretați opinia partidului Liberal în mod oficial , cred de cuviință ca să nu vă tulburăm expunerile dvs. prin întreruperi. Vă rog însă să luați la cunoștință că faptul dacă eu și colegii mei lasă fără observări, citările dvs. numerice , nu însemnează că consimțim cu d-voastră , dar că facem aceasta din respect față de expunerile dvs., pe care vrem să le ascultăm. [...] să luați la cunoștință că sunt hotărît a nu vă întrerupe , fiindcă sunt foarte interesat a asculta în liniște expunerile dvs. (aplauze la PNȚ)

-CICBrătianu : "Deficitele dvs , dacă nu ar fi fost cele trei expediente la care ați recurs [impozite noi, înstrăinări de averi, luarea disponibilului de la diferite case autonome] în 1929 , ar fi fost mult mai mari. (continuă să citeze din Rist și din broșură)

Rist conchide : < " România , astfel ajutată, printr-un raport pasiv de capitaluri , cu condiția de a menține un echilibru riguros în bugetul ei și de a aplica reformele prevăzute [...] Or, trei ani după această operație , guvernul român arată un deficit evaluat la circa 10 miliarde lei și echilibrul bugetului său în curs este grav compromis . >

"Guvernul PNȚ a făcut erori financiare foarte grave , dar nu a determinat el criza.

Efectul crizei s-a resimțit , dar , peste efectul crizei , s-au adăugat și măsurile greșite pe care le-ați luat dvs. și aceasta o spune , iar, dl Rist. (citează din Rist)

-Ernest Ene : Este vorba de gestiunea guvernului Iorga-Argetoianu.

-Brătianu : "Nu.D.Argetoianu și d.Iorga au avut un păcat că au urmat absolut prescripțiile financiare și metodele d-voastre; și la evaluări , făcînd bugete extraordinare și la impuneri de impozite noi, pe care le-am combătut eu ; iar din p.d.v. al actelor de trezorerie , a continuat ceea ce ați făcut dvs.

-Ernest Ene : Dvs ați votat bugetul guvernului anterior ...

-Brătianu : " Noi nu am votat nici bugetul d.lui Iorga , pe care l-am combătut, și nici legile d-lui financiare. Să nu căutăm aceste deviații care sunt absolut inutile. Aceasta nu privește numai pe d.Argetoianu, ci raportul d-lui Rist vă privește în special pe dvs. Dl Argetoianu a făcut o gestiune scurtă și cele mai multe fapte din raportul Rist privesc guvernarea național-

țărănistă ." [.....]

-**Ernest Ene** : "Regiile autonome au fost o economie pentru stat și un bine pentru economia națională , față de rezultatele financiare obținute."

-**Manolescu-Strunga** : Cîte sute de mii de lei ați încasat personal la Poștă ?

-**Brătianu** : Eu aș fi dorit să evit să spun anumite lucruri care nu vă sunt agreabile , însă dvs mă siliți să le spun. "**Casele autonome au fost create pentru căpățuirea partizanilor politici** " (aplaueze la PNL, proteste la PNȚ)

Brătianu /

/Experții străini.

" PNȚ a luat prin cuvîntul d-lui Maniu , la sfîrșitul anului 1928, răspunderea completă a situațiunii financiare a țării. Iar în momentul actual , cînd a venit actualul guvern, vedem, spre marea noastră surprindere, că **se face apel la experții Societății Națiunilor , ca să dea sfaturi asupra îndrumării noastre financiare.**

Eu consider acest lucru ca un brevet de incapacitate . Dvs ați fost depășiți în puterile dvs. în anul 1929 , iar astăzi , după o experiență de trei ani, faceți apel la experții străini.

-**Ernest Ene** : "Primul apel la experții străini a fost făcut de partidul Liberal .D.Rist a fost chemat prima oară de Vintilă Brătianu."

-**Brătianu** : "Eu regret foarte mult că d.Avenol a fost chemat .Și știți pentru ce ?

Pentru că **are să prezinte țara noastră în străinătate sub un aspect care ne va face rău tuturor.**" (apaluze la PNL)(p.241)

Brătianu / 1932,retro '28-'31

"Prin noi înșine!"

A.PNL:Crearea fundamentelor economiei naționale

(p. 241-242)" D-lor, între anii 1883 și 1866 ,după ce căpătase **independența politică a țării,** care fusese ridicată la **rangul de regat** s-a căutat să se capete și **independența economică.** Pentru aceasta, **trebuia să se scoată** din organismul statului **concesiunile străine** care fuseseră acordate anterior.

De aceea s-a cumpărat **Regia Monopolurilor Statului și Căile Ferate .**

...**Dimitrie Sturza,** care fusese însărcinat de Ion Brătianu ca să trateze la Berlin ,împreună cu **Iancu Kalinderu** , chestiunea răscumpărării Căilor Ferate ,îmi spunea că el, făcînd obiecții lui **Bismarck** că Germania cere prea mult cu această răscumpărare, acesta i-a spus :< *la ascultă : oricît ați plăti independența dvs economică , nu e scump plătită . Terminați și lichidați !* >

S-a terminat și s-a lichidat .Și regia Monopolurilor statului și Căile Ferate ,**erau model de administrație** înainte de război.Veneau din străinătate , de la diferite orghanațiuni similare , ca să ia exemplul de ce era la noi.

Tîrziu, tot sub guvernele de altădată,**s-a creat industria.Banca Națională,băncile populare, băncile de scont, marina comercială, porturile docurile , etc și astfel am izbutit să avem în România-Mică o organizațiune completă ,** așa cum era în țările mai înaintate din Apusul Europei."

"Porți deschise!"

B.PNȚ:

≡Sistemul concesiunilor

-**Brătianu** : "D-lor deputați, **care a fost politica PNȚ** , din acest p.d.v.?

-Chibritele

[LD: vezi mai jos, replica lui A.Popa (30 aug.) despre contractul Kreugher]

PNȚ a inaugurat un nou sistem : sistemul concesiunilor de stat ,și a început cu concesiunea chibriturilor .Cui s-au concesiionat chibriturile ? Lui Kreuger ! Acest nume al unui escroc

internațional ,un corupător cunoscut...

- **Voci PNT** :Acum !

- **Brătianu** : Totdeauna a fost !

- **Ernest Ene** :Franța s-a împrumutat de la Kreuger cu 60 milioane...

- **Brătianu** :Kreuger, înainte de a muri, făcuse toate operațiunile , și de cumpărare de monopoluri,și de trusturi, cum și altele, de împrumuturi, de escrocherii [...] Acest Kreuger , în anul 1928, trimisese la fratele meu **Vintilă Brătianu** , oferte pentru cumpărarea concesiunii chibritelor.Fratele meu, pur și simplu, **a refuzat să-l primească**;fiindcă nu numai că **era principiul statului să nu mai cedeze din averile statului** ,dar îi mirosea urît acest șamsar internațional.

Rezultatul : înstrăinarea unui monopol în mâna unui escroc internațional , azi în faliment, scumpirea chibritelor , închiderea fabricii de la Cluj, reducerea personalului și a lucrătorilor de la celelalte fabrici la 1/ 3, reducerea consumului la jumătate .

-**Cornel Bianu** : "Este **cea mai bună afacere** pe care a făcut-o **statul român** de la război încoace .[...] statul român a încasat în fiecare an ,**jumătate de miliard, pe baza acestui contract .**"

-**G.Ștefănescu-Goiceanu** (PȚ) :Are dreptate:**a fost cea mai bună afacere,însă pentru d-lor !"**

-**Brătianu** : "Partea cea mai gravă este că s-a compromis acest monopol.Țăranii nu mai cumpără chibrituri și se servesc de amnar și de tăciune.[...] Revenim la starea primitivă a popoarelor care se servesc de tăciune și amnar "

-Telefoanele

"Aici este **un pericol mai mare** ; pot să spun că este și **un pericol național**, să dai în mâna unui consorțiu străin **un organism de stat de care depinde** , de multe ori, **și siguranța statului**.

(**Aplauze la PNL,proteste la PNT**)Această concesiune a fost acordată **împotriva avizului**

Direcțiunii Generale a Poștelor,Telegrafelor și Telefonoanelor, aviz cu nr.7,920 din 30

nov.1929.**Au fost două oferte** , din care **s-a primit cea mai puțin avantajoasă** pentru stat.

[...] Această societate a oferit la 29 dec.1929 , un împrumut de 2 milioane și jumătate dolari, cu 7 % ,fără concesiunea monopolului , cu condiția să l se comande 13.400 linii automate ,cu prețul mondial , ceea ce revenea la 850.000 dolari.

Pentru 8 milioane dolari , pe care l-a avansat această societate , **adică 1 miliard 300 de milioane lei**,cu 8 la sută, **s-au concesionat telefoanele** . [...]

Prin urmare, pentru răscumpărare , statul este silit să plătească aproape integral valoarea instalațiunilor.Ceea ce este **mai grav** , este că **ei fac fel de fel de instalațiuni la care încarcă socotelile** ,fără ca nimeni din partea statului să controleze, care este realitatea, pentrucă , în momentul când s-ar face răscumpărarea ,să se știe cât au costat în realitate aceste lucrări.

Dar dacă **statul pierde** de la singura ramură care era rentabilă pentru Direcțiunea Poștelor Telegrafelor și telefoanelor , **100 milioane annual**, a câștigat cel puțin prin acest împrumut ?

Nu, pentru că în clauzele împrumutului se prevedea că , îndată ce se va face un nou împrumut în străinătate ,**statul român este dator să plătească cele 8 milioane dolari** pe care le împrumutase.Peste câteva luni **s-a făcut împrumutul de dezvoltare** , societatea telefoanelor și-a reluat cele 8 milioane și **statul a rămas cu ce ? Cu pierderea sigură din bugetul lui pentru viitor** ,prin compromiterea din nou a unui articol important.

-Sarea

Concesiunea fumozanului lui **Fischer și Sabasan** , al cărui nume îl regăsim în **afacerea Boilă :Concesiunea depozitelor de sare ale Regiei Monopolurilor Statului ,concesiunea monopolului marcării brichetelor** , el de fel de concesiuni , pe care nimeni nu și le poate explica.

-Tutunul

În 7 febr.1929, s-a creat **Casa Autonomă a Monopolurilor** prevăzută de **împrumutul de stabilizare prin art.56**.

-**Ilie Lazăr** : **D.Mavrodi este președinte acolo**.

-**Brătianu** : Această Casă **nu avea dreptul să concesiuneze** nici unul din veniturile ei.

Însă ,a venit **legea din 2 iulie 1930** , care prin art.63 și art.64 , **modifică art.56 și dă dreptul să**

se concesioneze depozitele , distribuția și vânzarea tutunurilor și țigaretelor.

S-a făcut și un regulament încît se știa dinainte cui se va concesiona această distribuire a tutunului.

-N.Penescu : A concesionat distribuția tutunului d.Mavrodi, liberal.

-Brătianu : Dar ce am eu cu d.Mavrodi ? **Eu vorbesc despre guvern** și nu am să spun care dintre d-voastră a făcut sau nu a făcut ceva.**Eu nu vreau să fac personalități** eu spun numai faptele în sine, în mod obiectiv, și vă rog , d-vs dacă aveți ceva de zis,dar să nu veniți și să băgați în discuțiune persoane cari nu fac parte în această Adunare.

-Penescu : Concesiunea tutunului a făcut-o guvernul Argetoianu .

-Brătianu : legea și regulamentul le-a făcut guvernul PNȚ .

-Discom (comerțul tuun?)

-Penescu : Este un regulament făcut de d.Argetoianu cre a făcut toate tratativele cu Banca Blank .

-Brătianu : Cînd d.Argetoianu a fost luat din scurt ,a spus că nu a putut face altfel ,fiindcă chestiunea fusese trasată dinainte.

-Penescu : "Ne aruncați nouă acest regulament al distribuției tutunului , care este opera exclusiv a d-lui Argetoianu.Dvs știți foarte bine la ce era destinat Discom-ul :să salveze o bancă importantă.

-Brătianu : Este acesta scopul statului ?Să dea Dumnezeu ca această chestiune a Băncii Blank să se oprească aici și să nu se vină cu noi concesiuni , cu noi pagube în detrimentul statului și al Băncii Naționale .Cel puțin aș vrea ca guvernul actual să-și ia angajamentul formal că chestiunea Băncii Blank este închisă pentru totdeauna și că nu va mai interveni niciodată.

-Iamandi : Nu îi lasă d.lunian .

-Brătianu : Casa Autonomă a Monopolurilor a respins toate ofertele (52 !) ,dînd Băncii Blank , Societatea Discom ,cu 11și jumătate la sută, adică de două ori mai scump.

-Penescu : Aveți dreptate , dar nu ne puneți nouă în spinare aceasta.

-Brătianu : Statul plătea pentru distribuirea poștei 103 milioane ,iar Discomului îi plătește 302 milioane !Cu această sumă se puteau dota toți factorii poștali cu căruță cu cai , pentru distribuția perfectă a poștei.

-Ernest Ene : Regia Autonomă a Poștei și Telegrafului s-a opus acestui contract.

În Camera trecută , PNL de ce nu s-a opus ?

-V.Roșeteanu (PP) : Domnii care sunt membri ai Consiliului de administrație și avocații să aibă atîta pudoare și să nu mai întreprună .[.]

-Șoselele

-Brătianu : Dvs. știți ce nenorocite sunt șoselele în Țara Românească , cîte găuri trebuiesc astupate ,în afară de găurile bugetului , pe care le-ați astupat prin mijloacele pe care le-am arătat.Evident , o bună gospodărie cerea să se pietruiască întii șoselele existente , să se completeze acelea care erau începute.La începutul anului 1929 , s-a înființat o Casă Autonomă a drumurilor de stat ,al cărei scop era să alcătuiască un program pentru refacerea drumurilor și șoselelor din țară.

În mai 1929, s-a încheiat un contract cu Casa Stewart și Parkers din Londra , pentru pavarea șoselei București-Brașov,cu 4 milioane lire sterline , cu un beneficiu de 27 și jumătate la sută.lată iarși o concesiune importantă , foarte mare, și un nou angajament pe viitor pentru statul român.

Ce s-a întîmplat însă ? Firma Stewart se angajase să plaseze un împrumut pe piața Londrei , fără să aibă mijloacele necesare pentru plasarea împrumutului, nefiind finanțată de o bancă serioasă din Anglia.Nepuțindu-se realiza împrumutul, contractul a fost reziliat .

Firma Stewart a cerut despăgubiri , a intentat o acțiune în justiție, în fața unei comisii de arbitri (cf.contractului) , în care predomina elementul străin,fiind de prevăzut că statul romn nu va cîștiga .Casa Autonomă a mai comandat în străinătate poduri metalice , într-o vreme cînd nu se căra nici o căruță de pietriș pentru repararea șoselelor .

După această nenorocită încercare, a venit a doa : concesiunea dată suedezilor.

Contractul suedez s-a făcut pentru 730 km, care trebuie să coste 3.200.000.000 lei.

Costul real - fiindcă au fost și alte oferte făcute de inginerii români , cu folosirea pavajelor din țară ,nu cu cele de andezită - **ar fi de 1.500.000.000**.Prin urmare , **aceste șosele costă cu 1.700.000 .000 mai mult** decât dacă le-am fi făcut noi, prin propriile noastre mijloace, cu antreprenori și lucrători români.Fiindcă **s-a introdus mecanism și lucrători străini**, care înlocuiesc mîna de operă română .

Dar împrumutul de 1.600.000.000., **au dat ei banii ? Nu.**

Ei s-au obligat să plaseze în străinătate **obligații date de statul român. (detaliază socotelile , la bani mărunți)**Prin urmare, vedeți, **la un contract de 3.200.000.000lei, statul pierde 1.700.000.000 lei** din diferențe de preț,și **880.000.000** din diferența de curs , adică toată **paguba este cam cît costă șoseaua.**

Cu suma aceasta **se puteau repara toate șoselele din Țara Romnească ! (aplauze la PNL)**

Cînd s-a făcut recepția acestei șosele, **pînă la Ploiești, inginerii români nu au vrut să o primească** ;a venit un personaj din Suedia ca să influențeze,și **s-a primit !;**

Acum există amenințarea ca ,în termen f.scurt, **această șosea, rău construită, să nu mai fie circulabilă**, fiindcă s-a umplut de gropi.

"Aceasta este politica de concesiuni .Are documente și pentru alte serii de afaceri,pe care le va aduce în discuția Camerei în viitor.Sunt prea multe, prea lungi, și ar obosi Camera.

Brătianu / 1932 , retro ' 29-' 31

A.PNL:Politica financiară

(p. 243-244)

Împrumutul de 80 mil.\$

"Cînd au venit la cîrma țării , au găsit tratat complet **împrumutul de 80 milioane dolari sau 16.275.000.000 lei** .La ce era destinat acest împrumut ?**La lichidarea trecutului,la mobilizarea portofoliului imobilizat de la Banca Națională .**

-**Ernest Ene** :Opera cui ?

-**Brătianu** : " **Acest împrumut a fost opera partidului Național Liberal."**

-**Ernest Ene** : "Toate societățile liberale semnează acel portofoliu.

-**Brătianu** : "Discutați cu pasiune , nu cu cifre și arguente "

-**Ene** : "Vă rog citiți lista portofoliului de la Banca Națională, dacă aveți obiectivitate "

-**Brătianu** : " Mă voi ocupa de Banca Națională de cînd a intrat sub regimul nou ,cînd s-a schimbat guvernul "

-**V.Toncescu** : " În orice caz, noi putem să constatăm că Banca Națională sub vechiul regim , adică sub dominația dvs, a dat rezultatul , care a fost ilustrat prin acel portofoliul putred "

-**Victor Slăvescu** : "Habar n-ai, dle Toncescu ! "

-**Brătianu** : " **Banca Națională** a avut , în momentul stabilizării, **de lichidat o situațiune din trecut,situațiunea de război, cînd statul împrumutase sume enorme în Banca Națională,** și în care **portofoliu imobilizat , nu era portofoliul putred,** cum credeți.

Statul trebuia să ia portofoliul Caselor Centrale ale băncilor populare sau ale cooperativelor; trebuia să ia portofoliul imobilizat al Creditului Funciar Rural, pe care tot Banca Națională îl trecuse acolo, pe termen de 10 ani , și nu se putea , conform împrumutului de stabilizare, să aștepte 10 ani pentru încasare.Banca Națională putea să ia diferite sarcini ,cu siguranța încasării lor " (**aplauze la PNL**)

" **Ce rezultat trebuia să dea acest împrumut ?** În primul rînd , **spargerea plafonului** , adică **emisiunea de bilete** ,care atunci era de **cam 21 miliarde**.Prin urmare , **mărirea circulațiunii monetare** de care se plînge toată lumea.

În al doilea rînd, **sporirea creditului și micșorarea dobînzilor. [...]**

Ca rezultat :sporirea producțiunii și atragerea capitalului străin."

/Stabilitatea monetară

" **Cursul leului**,care s-a discutat demulte ori, a rezultat dintr-**o situație de fapt,nu a fost fixat într-un mod arbitrar**.Leul nostru era fixat cînd s-a făcut împrumutul de stabilizare., **băncile străine** , care au lansat și garantat acest împrumut , și care, prin urmare,**garantau și stabilitatea leului**, nu ar fi primit un curs prea ridicat.Ele erau arbitrul cel mai bun al acestui curs,

care trebuia fixat, și **statul român nu avea nici un interes să-și deprecieze moneda**, în momentul când contracta un împrumut, în străinătate și știa că va avea nevoie și de alte împrumuturi în viitor ."

Brătianu / retro '29- 31

B.PNȚ: politica financiară

"Care au fost greșelile care s-au făcut în acel moment ?

-Sporirea scontului BNR

Prima greșală a fost **sporirea scontului Băncii Naționale .**

Banca Națională avea un **scont de 6 %** , pentru comerț și industrie ; **de 3%** , pentru băncile populare ; **de 4 %** , pentru creditul industrial ; **de 4,1/2 %** , pentru creditul rural ; Aceste sconturi **au fost sporite în două serii, pînă la 9 %** , pentru agricultură, comerț și industrie ; și **10 % pentru lombard. Această sporire a contului a fost fatală economiei noastre naționale**, pentru că , într-un moment de dezechilibru, **cînd începea criza, nu trebuiau mărite sarcinile debitorilor "Mulți debitori, solvabili pînă atunci, au devenit insolvari și a mers încontinuu această insolvaritate , crescînd, pînă am ajuns la legea conversiunii datorilor agricole.**

-Micșorarea circulației monetare

Ca efect al stabilizării, **s-a micșorat circulația monetară cu 2 miliarde jumătate** , determinînd **o criză de numerar. Afacerile s-au micșorat, producția a scăzut, capitalul străin nu a apărut.** Nu s-a văzut **nici o întreprindere străină venind și organizînd în țara noastră** un izvor de producție sau de industrie."

-Portofolii putrede

Portofoliul imobilizat la 7 febr.1929 la Banca Națională ,ce trebuia să se ia la data aceea, **a fost modificat prin legea d-lui Madgearu** ,legea d-voastră , **legea din 27 iunie 1930**, prin care **s-a autorizat statul să răscumpere alte efecte scontate** ,după acea dată, sau care se vor sconta în viitor, pînă la concurența de 2.300.000 .000 miliarde lei ; și **atunci, a reintrat în patrimoniul statului , efectele putrede ale Băncii Naționale .[.]**

-Ernest Ene : Dar în acei protestat !

-Brătianu : Ce să protestăm ? Suntem aici numai ca să protestăm ?**D-voastre trebuia să administrați finanțele țării, nu eu."**

-V.Toncescu : " Eu am spus că **acel credit putred a fost acordat de Banca Națională** , în timpul **cînd d-voastră erați atotputernic la Banca Națională** , aceasta este realitatea.

-Brătianu : "Nu -i deloc realitatea. **Cele mai multe portofolii putrede** au fost introduse **după legea d-lui Madgearu.**

-Virg.Solomon:Va citi lista oficială a acelor care au beneficiat de pe urma acelor portofolii putrede.

-Brătianu :Lista o am și eu.

-DRloanițescu : Să o citească chiar acum...

-Brătianu : Tema discursului meu e hotărîtă de mine, și nu am s-o modific după întreruperile pe cari le fac diferiți membri din majoritate.

-Mărirea dobînzilor.

-Brătianu:**Statul a sporit dobînzile** întîrziate la impozitele neplătite, **de la 9 % la 15 %** , și a dat **o a doua lovitură debitorilor prin această măsură luată.** (**aplauze la PNL**) Apoi bine d-lor , **cine a făcut camătă ? Statul a dat acest semnal** de care a suferit țara posterior.

În urmă, a început o campanie contra creditorilor ce s-a deslănțuit în toată țara.

Orice creditor era un cămătrar, fără distincție, chiar acei care dădeau bani fără dobîndă, toți erau cămătari .

-Legea concordatului preventiv și legea urmărilor imobiliare

A început să vie o serie întreagă de legi, cum a fost legea concordatului preventiv, și legea urmărilor imobiliare, care au fost o primă lovitură dată creditului public din Țara Românească. Rezultatul acestei legi, dacă l-ați vedea dvs. Când ați afla că **negustori solvabili au intrat în concordatul preventiv**, [...] ceilalți ca oile l-au urmat, veți vedea cum prin faptul acesta a ruinat o serie de creditori cari erau mai interesați decât mulți din acești debitori.
Brătianu / '32

-Conversiunea

Dar s-a completat pe urmă această operă, prin legea conversiunii și a lichidării judiciare, care au ridicat o furtună de proteste în străinătate, și guvernul dvs național-țărănesc va fi silit să revină asupra acestor legi, fiindcă altminteri nu-și va putea ține creditul în viitor." (întreruperi la PNȚ)

-Constantinescu-Bordeni (PNL-2): "Le-ați votat pe amîndouă"

-Brătianu: Vom discuta aceasta cu ocazia legii conversiunii.

Veți vedea ce am votat și de ce am votat.

Brătianu / 1932

-Falimentul general al guvernării Vaida

"Suntem în fața unui faliment general, atît a statului cît și al întreprinderilor de orice natură. Este în stare guvernul actual să restabilească situația țării? Aceasta este chestiunea care se pune. Or, dacă am judeca după antecedente, desigur că guvernul nu este în stare.

Dacă ar fi în stare să-și schimbe completamente mentalitatea, să facă, cum spunea Saint Eloy lui Clovis: <Arde ceea ce ai adorat și adoră ceea ce ai ars> poate că ar putea încă restabili această situație. Dar foarte greu va fi pentru dvs. să reveniți, să distrugeți o operă, pe care ați făcut-o, care a fost dăunătoare de fapt, dar care este a dvs. Trebuie să lăsați altora această sarcină, teribil de îndeplinit pentru dvs. (aplauze la PNL, exclamațiuni la PNȚ)

A.PNL: politică de responsabilitate

Altădată, cînd un guvern se încurca în rațiunea financiară sau politică din țară, se ducea la capul statului, își dădea demisia și recomanda pe partidul celălalt.

Noi, partidul Liberal, am avut această sarcină grea, de a restabili finanțele țării, în trei ocaziuni: în 1876, în 1901 și în 1923, cînd am restabilit inflația, aducînd-o la normal.

Evident, o sarcină foarte grea, care cere sacrificii, cere dezinteresare, cere și capacitate și în același timp, cere și totala fracție de interesele de partid.

Or, dacă d-voastră ați fi fost hotărîți să luați această sarcină în spinare, să revedeți ceea ce ați făcut în trecut, n-ați fi început această guvernare așa cum ați început-o, cu atîți miniștri, subsecretari de stat și miniștri fără portofoliu. (aplauze la PNL)

(p. 239 - 245)

Brătianu / '32

B.PNȚ: erezii economice

-Stat agrarian ?-erezie economică

(p. 245)

[LD: Atenție la manifestarea deosebiriilor de doctrină economică între ardeleni (Vaida) și țărăniști (Mihalache), pe care Brătianu le scoate în evidență]

-Brătianu: "Am auzit, în ultimii ani, o serie de erezii economice, cari, vă asigur, m-au înspăimîntat. Eu credeam că sunt oarecari principii, oarecari reguli generale, pe care le aplică toate țările, pe care oamenii noștri de stat trebuie să le aplice și nu pot să le eglijeze. [...] Dar cînd am auzit, în momentul actual, vorbindu-se din nou că suntem un stat agrarian, că industria trebuie desființată, că nu există....

-Vaida: Nimeni n-a cerut acest lucru.

-Iamandi: dar se înțelege

-Brătianu: "D.Mihalache, în discursul d-sale de la Muscel, a spus acest lucru (aplauze,

ilaritate la PNL)Iar în rîndul dvs **se vorbește mereu de industria parazitată...**

-Vaida :"Am fost întrebă în diverse ocazii de gazetari despre părerea mea cu privire la această idee :**dacă PNȚ este în contra industriei și în contra orășenilor .**

Răspunsul meu a fost clar și-l repet :**80 % ai populației acestei țări sunt agrarieni ,20% sunt orășeni și industriali.**

Va să zică **noi nu putem forța** , cum s-a făcut în trecut - poate și sub guvernarea d-voastră -**80 % pentru cei 20 % ,ci invers**, ca să ajungem la normal. (aplauze la PNȚ)

Acum, în ce privește acuzațiile d-voastră ,**că un orator dintre noi [Mihalache]ar fi zis** undeva acest lucru ,veți admite că **nu sunt probe**.Noi avem **o singură măsurătoare a atitudinii și principiilor noastre** :este **programul partidului și declarațiunea** pe care am avut onoarea , în numele partidului, să o fac în fața Corpurilor legiuitoare."(apaluze la PNȚ)

-Brătianu : " Aș fi foarte mulțumit de **declarațiunea d-lui prim-ministru** , dacă nu ar fi **contrazisă prin toată atitudinea și prin toată politica economică** pe care a-ți dus-o **în trecut**. **De aceea mă voi referi la trecut**, fiindcă după trecut poți vedea garanțiile pentru viitor."

Brătianu / '32

-Industria "parazitată" ?!

(p. 246)

[LD: la acest episod ,poate ,introdu fragmentul din opera lui Madgearu,"Evoluția României.." , din 1940, **cînd și-a revizuit cu regret politicile față de industrie]**

"Iată :toate țările ,de cînd s-a deslănțuit criza,**caută să-și protejeze producția lor națională, de orice fel**, și caută să și-o protejeze **prin tarife** care, de multe ori, depășesc orice limite.

Țările industriale caută să-și protejeze agricultura;

țările agricole caută să-și protejeze industria.

Prin urmare este **normal ca, și Țara Românească , să procedeze** ca toate celelalte.

Nu aveți să găsiți niciodată ,nicăeri, în nici o țară,oricît de industrială ar fi , ca ,atunci cînd pune tarife protectoare de 200 și 300 % , **să spună că agricultura ei este parazitată.**

La noi, în fiecare moment,**se spune că industria noastră este parazitată ,**

fiindcă este protejată **prin tarife vamale ridicate ."**

-Vaida :Industria parazitată ? Ce va să zică industri parazitată ?

-Brătianu : Este o expresie care nu are nici un înțeles (ilaritate la PNȚ)

-Vaida :"Eu nu mă încumet să concurez cu dvs,ca expert tehnic, în chestiuni industriale.

Dați-mi voie cu toate acestea , ca simplu cetățean, nu în calitatea mea oficială, **să vă arăt cam ce definiție** o găsesc eu potrivită pentru **o industrie parazitată .**

Dacă o țară agrariană, ca a noastră, este în măsură să creeze **industrii în legătură cu produsele pămîntului** ,industrii care să fie **rentabile**, cred că **nu este o industrie parazitată; dacă însă forțăm crearea și susținerea anumitor industrii** ,pentru care **nu avem materii prime**

-V.Toncescu : Industria hîrtiei este parazitată ?

-Brătianu : Industria metalurgică, este parazitată sau nu ?

-Vaida : "Depinde . **Se poate ca și industria metalurgică și industria de foiță de țigaretă să fie parazitată**.prin urmare ,**dacă o industrie** pretinde că **nu capitalul particular ,ci statul** , să vină și să o susțină **în mod artificial** ,pentru a **îmbogăți cu tantieme o serie de oameni politici** (aplauze la PNȚ) pentru a asigura **dividende** care, în definitiv, se plătesc **din contribuția cetățenilor**,fără ca ei să aibă un echivalent de pe urma acestei industrii ,**atunci această industrie este parazitată."**(**Aplauze prelungite, îndelung repetate, bravo**)

-Brătianu : Dlor, **concepția d-lui Președinte** al Consiliului **dovedește tocmai ceea ce am susținut eu."**(ilaritate, aplauze ironice la PNȚ) Adică d-sa consideră că protecțiunea vamală ...

-Vaida : Nu !

-Brătianu : Dar din ce trăește această industrie ?

-Virg.Madgearu :"Să vă spun eu din ce trăește :**din prețurile duble pe care d-voastre le-ați aprobat :pentru cărbuni, la căile ferate**, și pe care noi le-am redus fără ca industria să moară. **Am deparazitat-o**. Am redus prețurile în așa fel încît de la un buget de cărbuni de 2miliarde 700 milioane ,cît era în 1929, s-a ajuns astăzi la un buget de cărbuni de 1 miliard 100 milioane . **Industria de cărbuni trăește și nu mai este parazitată**.În momentul acela era însă parazitată." **Industria metalurgică poate să fie parazitată și poate să nu fie parazitată .**

Industria cuielor de la Cluj, care ia materie primă din țară, nu este parazitară ;
industria metalurgică, fabricile de vagoane și de locomotive...

-Brătianu : Fabrica de cuie de la Cluj nu e parazitară, dar cea de la Sinaia este parazitară ,
adică industria "noastră " și a "d-voastră "

-Madgearu : industria metalurgică, fabricile de vagoane și de locomotive și de reparațiuni,
a fost parazitară, d-le Brătianu, pentru că am reușit noi să reducem în așa fel bugetul
reparațiunilor, încît numai într-un an l-am scăzut cu 300 de milioane. **Ea este încă, în parte,
parazitară, și poate să mai fie deparazitată în această guvernare.** (aplauze , bravo la PNȚ)

A.PNL:o țară completă:agricultură și industrie

-Brătianu : "Orice industrie , într-un stat nou, la început nu poate să trăiască decît cu
concursul statului.Mă mir că d.Madgearu, care este economist, susține asemenea **erezii
economice.Ungaria**, cînd și-a creat industria, l-a acordat nu numai tarife ridicate, dar l-a acordat
concesiuni de stat, favoruri cu totul speciale,subvențiuni , fel de fel de prime.

De ce ? **Fiindcă o țară nu este completă** dacă nu are **cele două ramuri de producție
națională :agricultură și industrie "** (aplauze la PNL)

Al doilea, **fiindcă o țară nu se poate apăra ,dacă nu are industrie** (aplauze la
PNL) .Dacă vorbim de **industria metalurgică** ,orice sacrificii ar face statul , **trebuie să o
întrețină**, pentru că de această industrie **depinde salvarea noastră națională** în momente grele.
(aplauze la PNL) [...] **Vă voi arăta ceea ce a făcut d-Madgearu în această chestiune și, în special,
în susținerea industriei metalurgice.**

Continui ; vom găsi poate altă ocazie să reluăm această chestiune în completul ei.Acum mă voi
ține de tema pe care mi-am propus să o analizez.

"Înainte de de a cumpăra ceva din străinătate, trebuie ca țara să furnizeze maximum din ceea ce
poate furniza.

B.PNȚ:lovirea industriei

-Brătianu :Ce s-a făcut la noi ? Să vedem puțin.

...Întîi, asupra industriei **au curs impozitele droaie**.De cîte ori a fost vorba să facă o diferență,
în totdeauna **cea mai greu lovită a fost industria**.[...]

D.Moilescu , cînd făcea parte din guvernul d-voastră,a arătat că **cea mai mare parte din
contribuțiile statului sunt date de industrie, nu de agricultură.**

...Nu s-au plătit furniturile statului ;

...Numărul lucrătorilor industriași s-a redus la jumătate ;

...S-au făcut comenzi în străinătate, pentru produse ce se produceau și în țară , de **14 miliarde
lei ! ;începînd cu locomotive și terminînd cu contractul Skoda .**

-Virgil Madgearu :el a chemat pe Bușilă , pe vremea aceea **administrator la Reșița**,
și i-a spus **să împartă pe jumătate comanda , între industria română și cea străină;**

el a cerut un termen de gîndire, apoi a spus că nu poate , pentru că nu are finanțare ,
(comenzile fiind eşalonate pe un număr de ani) și nu-i convin prețurile la locomotive.

El a asigurat pe Bușilă că-i lasă prețul vechi (recunoscînd inegalitatea de situații între industria
națională și cea străină)**A dat Reșiței 30 de locomotive, cu prețul vechi**, pe care Reșița le-a și
executat .**Unde este persecuția industriei naționale ?**

-Lovirea industriei metalurgice

-Brătianu : Acest lucru a fost discutat de prlamentul precedent.Nu revine.

El va arăta comenzile făcute în străinătate în 1929 :

100 de locomotive, la A.E.G.în valoare de 591.700.000 lei ;

5.012 t. poduri, la M.A.N. în Germania , în valoare de 160.000.000 ;

3.277 t poduri, în valoare de 104.000.000 lei

5000 vag. șine, și alte materiale, în valoare de 550.000.000

**Toate aceste comenzi puteau fi făcute de o serie de industrii românești , nu numai de
Reșița ,mai erai Lamaître, Wolf, Astra, Malaxa, Societatea franco-română, Romloc,etc.**

Brătianu/1932

A.PNL:Industria de apărare .

(p. 247)

-Brătianu:În timpul războiului **am suferit f.mult de lipsa de munițiuni și de armament.**

Cu acea ocazie am constatat că o țară care nu este în stare să-și fabrice armamentul,este o țară **pusă într-o situație de inferioritate flagrantă**, față de adversar.

Iar când a fost vorba de **reorganizarea noastră , în vederea unui viitor război**,Mareșalul Foch a spus fratelui meu,Ionel, la Paris, că cel dintâi lucru este **să reorganizăm industria noastră de război.**

B.PNȚ:politică pătimașă , de distrugere

-Madgearu :Vezi "**Copșa Mică "**și "**Cugir "** !

-Brătianu :Au fost întemeiate .Dacă au fost prost organizate, era datoria d-voastre să le reorganizați,iar nu să le distrugeți (**aplauze la PNL**)

-Madgearu : Vă declar că doi ani și jumătate , atît eu , cît și departamentul industriei și comerțului,cît și ministrii de război,cît și succesorul meu, Manoiilescu,**ne-am dat toate silințele să reorganizăm Copșa Mică și Cugir, dar a fost imposibil.**

În spatele aceste afaceri liberale [Tancred Constantinescu]a stat **o simplă afacere cu mașini vechi.** (apaluze la PNȚ)

-Brătianu : Pentru fabricile noi , orice început este greu,dar cînd era vorba de industrii așa de importante ca **Reșița, Cugir, Hunedoara, fabrica de avioane,era o datorie a guv.PNȚ** să nu dea comenzi care depășeau puțința de paltă a statului român , în străinătate, și să rezerve o parte pentru industria românească.**Cugir-Hunedoara este mai mult o iindustrie de stat** (534 milioane din capitalul de 800)

"Ați făcut o politică pătimașă ,fiindcă ați urmărit cu îndîrjire și ați lovit toate instituțiile în care nu v-ați putut introduce , acesta este adevărul "(apaluze la PNL) [...]

S-a făcut **fabrica de avioane de la Brașov.**Armă modernă în acest moment [.....]

Toate țările fac eforturi enorme ca să-și creeze o aeronautică militară ,**iar noi suntem singura țară care am rămas în loc.**

Se cer sacrificii contribuabilului , sunt datori să le facă,dar ce se fac cu aceste sacrificii,**ce s-a făcut cu timbrul de aviație de sute demilioane anual ?**

-Voci PNȚ :Întrebați pe d. Iorga -Argetoianu .Am votat legea și am plecat.

-Brătianu : **Lucrătorii sunt neplătiți și la Cugir-Hunedoara, și la fabrica de avioane.**

Brătianu / '32

-Înzestrarea armatei.

(p. 248)

Fabrica de la Brașov s-a închis.Și în același timp **s-au dat comenzi de sute de avioane în străinătate !**Răspunderea mare este a **Ministerului Apărării Naționale, a Marelui Stat Major, a dlui g-ral Ștefănescu Amza,** care nu a corespuns așteptărilor...

Bugetul armatei a fost , în 1929, de 7.863.000.000 lei

În 1930, de 9.092.000.000

În 1931, de 10.251.000.000.

Toți cei care se uită la armată , văd cu durere că scade din ce în ce...

-Cezar Spineanu : Ați guvernat țara timp de **15 ani, ce ați făcut ?**

-Brătianu :**Am reconstituit armata , am făcut două războaie glorioase** (aplauze la PNL)

Noi am organizat , iar ds.ați dezorganizat.

-D.Căpățineanu : **Ați făcut Turtucaia.**Ați intrat în război cu tunuri ruginite.[.....] astăzi mai aveți curajul să vorbiți ?Să nu îndrăzniți mai mult că nu vă mai tolerăm.**Să vă fie rușine !**

-Voci PNL :Să-ți fie ție rușine ! Taci din gură Boilă !**Cine a făcut războiul ?Ați jefuit țara Tilhari de drumul mare !**

(Se iscă mare tumult, **se încaeră, se bat** , ședința se suspendă, la reluare **se acuză reciproc** de cuvinte și gesturi neparlamentare :Justin Stănescu, D.Luca, M.Negură Dimitriu - Ilie Lazăr , **Căpățineanu**)

-Brătianu :regret că **cuvintele mele** despre război **au declanșat o luptă civilă** în acest parlament (ilaritate)Să lăsăm aceste discuțiuni arzătoare [...] mai exprim **un regret** : că în loc de

echipament pentru trupă ,vedem mereu **uniforme , din ce în ce mai somtuoase, pentru ofițeri, care ne ruinează bugetul,absorbind o mare parte din bugetul Ministerului** (aplauze la PNL)

-Protecționism vamal ptr.străini

(p. 248-249)

-Brătianu : DI.Madgearu are și o **politică economică** față de **tarifele vamale** și de **relațiile comerciale** cu celelalte țări .În ședința Camerei din 23 ian.'30, el a declarat :

<Prin taxele noastre minimale [...] am dovedit că am redus regimul nostru vamal de import în favoarea stabilirii unor raporturi comerciale normale cu alte țări . [...]

Nu înțelegem să facem protecționism moderat la București , în ceea ce privește apărarea industriei [...]și să aflăm la Berlin un protecționism agrar așa de exagerat ,încît să facă cu neputință relațiunile comerciale normale între două state ca Germania și România.

[...] Prin tariful nostru minimal , am creiat o bază avantajoasă pentru comerțul celorlalte state cu România .Prin el am dat atîtea avantaje și înțelegem să acordăm mai departe aceste avantaje , în afară de celelalte avantaje condiționale pe care le putem acorda pe baza convențiilor [Și d-sa se plînge, mereu, că n-a fost înțeles !]

Cerem tuturor conducătorilor politici din Germania , ca și amicilor noștri din Cehoslovacia ca, apărînd interesele agriculturii lor, să se gîndească și la interesele bunelor relații comerciale care trebuie să existe între statele Europei .[.....] >

"Eu n-am să spun că **teoriile d-lui Madgearu** nu sunt bune,dar **ele nu se potrivesc deloc în practică**.De ce ? Fiindcă în acel moment , **cînd se deslănțuia un protecționism agrar în toate țările,nu puteai obține compensațiuni pentru agricultura noastră ,decît dacă făceai în tariful vamal reducerile corespunzătoare.**

Aceeaș greșală a făcut-o Petre Carp în 1892 , cînd a făcut 2 tarife , unul maximal și unul minimal,și a cerut țărilor cu care trata , să trateze pe baza tarifului maximal.

" Acest tarif minimal a constituit o greutate foarte mare la încheierea convențiilor comerciale.Celelalte țări au sporit mereu tarifele lor asupra produselor noastre , noi însă am menținut un tarif fix minimal , cu o protecțiune redusă, și n-am avut armă de luptat."

»Polemică finală:Brătianu-Madgearu

-Madgearu : Dvs , timp de 10 ani,**n-ați făcut nici o convenție comercială .**

-Brătianu :Nu aveam trebuință.**Nici o țară nu făcea astfel de convențiuni ,în acel moment.**

-Madgearu : Inexact !

-Brătianu : Ba este foarte exact .**Și nici unul dintre noi n-a avut pretenția să aranjeze situația economică a tuturor țărilor din Europa !**

Sunteți al doilea din această categorie :**a fost Petre Carp și d-voastră "**

-Iamandi : **Desigur că-i convine d-lui Madgearu , tovărășia, îl onorează !"**(ilaritate la PNL)

-Brătianu :**Să ne mirăm noi astăzi că industriei noastre îi merge prost ? Desigur că merge încet ,fiindcă ,după declarațiile d-lui Madgearu , vorbește de "tîrnăcop " .**

Or în celelalte țări se vorbește de mistrie, nu de tîrnăcop !"

-Madgearu :**" La noi ar fi nevoie și de mistrie și de tîrnăcop "**

-Brătianu : " Ca să poată să conducă economia unei țări, **un om trebuie să fie, înainte de toate, impersonal,să se uite numai la interesele superioare ale țării (exclamații la PNȚ)și dacă face omul acesta ceva bun,creiază ceva în țară, trebuie să fie susținut ,nu cum faceți dvs.care, la fiecare moment,căutați să dați cîte o lovitură la vreo instituție sau organizație în care nu aveți dvs. o influență directă.**(vii aplauze la PNL)

Cu concepțiile actuale nu veți face nimic ,veți merge din ruină în ruină și veți vedea ce are să se întîmple după un an de guvernare a d-voastră "

(apaluze la PNL, protestări la PNȚ)

CIC Bătianu / 17 aug.'32

22.)I.Niculcea ,(G de F, Suceava) discurs la Mesaj,18 aug.'32

(DAD, MO 12, șed.din 18 aug.'32, p 265- 269)

[LD : ședința este condusă de Șt.Cicio Pop . La validări, **Niculcea fusese contestat** pentru că **fusese condamnat** , dar nu știu pentru ce.În discurs, se consideră "**independent** " , sub **semnul electoral al Gărzii** .Este f-posibil , însă, ca **Niculcea să fie** , pur-și-simplu , un caz de "**naționalism-poporânesc** " ,și **Garda să-l fi captat pentru aceasta**.

Îl dau așa... pentru "plasticitatea" și "originalitatea" mesajului și pentru a înțelege puțin psihologia unor astfel de exaltați, care nu vor lua toporul ci pistolul .

Xerox integral.În calculator,reprodus integral și ,problematizat, la fișierele respective.

Niculcea / 18 aug.'32

#Țăranul român

" Țăranul român ,de pe timpul **voievozilor noștri pămînteni, înstărit și plin de belșug**, țăranul român de pe atunci, care era **falnic** ca un stejar de Orhei, **astăzi se usucă**.

Se usucă pentru că este supt. Din mîndria răzeșului de odinioară , n-a mai rămas decît **omenia** și aceea este **întinată astăzi de păcatele altor neamuri**.

Din **țăranul de odinioară** ,în casa căruia curgea laptele și mierea , din acel stejar falnic și umbros ,n-a mai rămas decît un **mugur, mugur latent al neamului, care s-a închircit pe trunchiul social** ,**cotropit de crengile sălbatece și lacome ale altor neamuri** ,

care s-au altoit **samavolnic pe trunchiul social și nu așteaptă decît să vie toporul care să dea jos aceste crengi sălbatece și lacome** ,și să dea trunchiului posibilitatea unei **dezvoltări normale**." [.....]

Niculcea / 15 aug.'32

/"Grădinarul " cu "toporul"

" **Apariția noastră** aici este deci un **simptom social** , este **prevestirea** că **grădinarul se apropie cu toporul în mînă**.Cînd **ascuțitul toporului va intra adînc în crengile sălbatece și lacome** ,cînd **putregaiul nostru social se va dărîma** , troznind sub loviturile multiple ale poporului,atunci se va, hrînind abundent copacul, **nobilul mugur va izbucni** din viața lui latentă și **copacul neamului se va reface** ca prin minune.Așteptăm deci ca **toporul să lovească cît mai grabnic și cu putere "**

-**Voce** : care topor ?

-**Niculcea** : **O să-l vezi, o să-l simți ! [...]**

Niculcea / 18 aug.'32

▣Programul

[LD: **chiar dacă nu legionar,este un produs al propagandei legionare ,și, din acest p.d.v, interesant de analizat .]**

" **Ce vrem noi ?**

Vrem **dreptate țăranului și răsplata muncii lui ;luminarea neamului ;înălțarea satului** , belșug mare cîmpului , **trai tihnit românului,lanțuri speculanților, gloanțe ucigașului și ștreang trădătorului.Stăpînirea gliei strămoșilor după legea singelui** , a **muncii românului și sudorii frunții lui** .Aceasta vrem noi.[.....]

#Francmazoneria;Experții străini

"**Mințile formate la disciplina științei**, este imposibil să nu se lase sesizate de un **adevăr** , atît de mare, anume :**organizațiile politice** , nefastele organizații politice , care au culminat în ultimul moment prin aceea că **au urmat dictatele directe ale organizațiilor francmazonerie** , **duc neamul la peire, îngenunchindu-l tiraniei lui Mamon**.(întreruperi la majorități)

Desigur, **dvs sunteți surzi** la asemenea cuvinte.Numai **o minte pervertită de spiritul de gașcă al organizațiilor politice** nu vede astăzi acest adevăr și se lasă tîrîtă în întuneric.

Ei bine, **instinctul de conservare al neamului nostru, dă astăzi semnalul** , manifestîndu-se prin **neîncrederea lui în organizațiile politice**.

Poporul respinge categoric și indignat orice amestec al organizațiilor politice în treburile lui.

N-au ce căuta experții străini la noi , pentru că ei nu sunt reprezentanții noștri, pentru că ei sunt **reprezentanții intereselor străine**, și, prin urmare, nu ne poate servi.

Poporul respinge aceasta. Este o ultimă palmă ce se încearcă să se dea poporului nostru .
Să ne ferească , însă, Dumnezeu de urgia poporului. [.....]
Niculcea / 18 aug.'32

▫ Legile " energiei cosmice "Legile vieții ,legile naturale.

[LD : revine, reia și dezvoltă doctrina enunțată .

Atenție la **idealul egalitarist** ,de factură social- utopică, care dă **tenta socialistă, radicală** .

Mă gândeam și la anumite influențe filozofice , dar nu știu dacă nu este forțat ...

Recunosc că nu pricep nimic și că mi se par... **elucubrații** .

Încep să-i înțeleg pe deputații care rîdeau ! Totuși, cum a ajuns în parlament !?]

- " Planul nostru de luptă ...

-**Voci** : Al cui ?

-**Niculcea** : " Al poporului pe care dvs. nu vreți să-l ascultați.

"Planul nostru de luptă este să facem **să dispară întreaga deosebire a neamului**, deosebirea socială , economică și culturală și păstrarea lui , potrivit legilor firii , **legea energiei cosmice**, cu fiicele sale :**legea vieții, legea progresului, legea energeto-socială** .

" Ca fir conducător, planul nostru de luptă are la bază **legea muncii** , **legea sîngelui** și **legea pămîntului strămoșesc** .

Ca **ideal apropiat** , planul nostru are **idealul de perfecționare al muncii** ,iar ca **ideal îndepărtat** : **perpetuarea neamului** , numai prin **înobilarea lui**, adică **perfecționarea lui continuă și indefinită** ,perfecționare care nu se poate face decît avînd la bază legi noi, dictate de **energeto-sociologie** ." [.....]

Niculcea : .. "Poporul vă cere **refacerea tuturor legilor scrise**, în sensul acestei **doctrine energeto-productiviste** .Pînă atunci, **vă cere ștergerea din legile noastre a tuturor resturilor de privilegii feudale** , între care una nouă, scrisă acum ,**legea avocaților**.[...] **dreptatea țaranului îngheață la ușa avocatului**.[.....]

Obligativitatea muncii este , deci, un alt **postulat al doctrinei noastre** .

Poporul vă cere o lege a muncii obligatorii.[...] cei ce iau fără muncă drepturile cuvenite altora , este un fur și ,din acest p.d.v.,**specula este un furt deghizat** . [...] **Specula** sub orice formă, [...] **este nenaturală și trebuie combătută**.**Specula e fiica lenei** , este negațiunea muncii , este negațiunea vieții.

Popoarele cari sunt bîntuite de speculă , merg la pieire. [...]

Niculcea / 18 aug..'32

▫**Soluții economice**

[LD : socotelile și explicațiile lui sunt foarte simpliste și întortocheate.Dar sunt socoteli ! În alte documente ale Gărzii de fier asemenea explicații și soluții economice nu se găsesc.

Sau nu am găsit eu Referiri despre demagogia gărzii, asta da .De aceea , exploatez acest "ecou"

Mă rezum să notez **soluțiile avansate**]

/Bugetul?

-**Bugetul ?** :În 1926, era de **57 miliarde**, din care **regiile autonome** se cifrau la **cca 27 miliarde**, încît **bugetul real** al țării rămânea de **30 miliarde**.

Vasăzică , **bugetul normal** al țării era **acoperit de renta pămîntului**.

-În 1932 ? Se cultivă 13.486 de mii de ha, prețul vînzării pămîntului este de 6.000 / ha, deci valoarea pămîntului cultivabil este de 81 miliarde.Calculînd 6% renta pămîntului, **renta pămîntului este de 5 miliarde**.

"Ei bine , d-lor, la această cifră de **5 miliarde trebuie să se reducă bugetul țării** .

/Dările?

-**Dările ?** : Toate dările să fie reduse cu **75 %** .Cum se va aduna bugetul ? așa cum am spus, **5 miliarde**.

/Datoriile externe ?

/ Datoriile externe întrec 6 miliarde ? : "Apoi datoriile externe o să trebuie să le punem cruce 4.5 ani Nu putem să le mai plătim.[.....] rămîne de ales , din două lucruri ,una : ori distrugem țara și plătim cuponul,ori nu plătim cuponul și ne scăpăm țara."

/Colective de muncă pe acțiuni

/ Sporirea puterii de producție a omului social mijlociu, cu maximum de perfecționare și minim de bani , formînd colective de muncă pe acțiuni

În colectivele de muncă industrială să ia parte , pe lîngă stat ,și muncitorii agricoli, și producătorii de materie primă, și consumatorii.

Prin participarea consumatorilor, prețurile se vor nivela automat ;Prin participarea agricultorului, s-ar spori puterea de producție ;Specula va fi astfel, limitată.

"Pentru aceasta, actuala industrie, începînd cu agricultura [LD :Sic !] să fie transformată în colective pe acțiuni de muncă și de consumație, cît mai grabnic ...

-Voci : " D-le, asta este bolșevism curat ! "

-Niculcea : "Nu e comunism ,d-lor, din moment ce sunt acțiuni de muncă ."

/Asistența socială?

/ Asistența socială ? :Mizeria nu ar fi decît consecința lenei individului ; statul trebuie să facă în așa fel , încît individul să nu fie neîntrebuințat;pomana , caritatea , filantropia, scoboară demnitatea omenească ;

/Proprietatea ?

Proprietatea ? : dreptul la viață al individului este mai tare decît dreptul la proprietate .

Dreptul de viață este un drept natural.Bogăția este un mijloc, nu un scop.

Niculcea / 18 aug.'32

▣Dorințele poporului

" Acestea le vrea poporul.În acest fel dorește poporul ca să legiferați. Acestea sunt doleanțele lui.Dacă dvs priviți aceste doleanțe cu ușurință, vă privește.Aceasta formează garanția seriozității dvs.Noi însă ne-am făcut această datorie , să anunțăm dorințele poporului , aci în Cameră.Dacă le veți admite, bine, de nu, atunci va fi rău pentru dvs și nu va trece mult timp pînă cînd veți vedea consecințele nefaste.

Noi ne-am făcut datoria să vă arătăm ce vrea poporul."

I.Niculcea / 18 aug.'32

23.)Gral Gh.Rujinschi (PNT) ,interpelare :înzestrarea armatei ,19 aug.'32

Gral Gh.Mărdărescu (intervenție)

Mihail Manoilescu-intervenție

(D.S. , MO 7, șed .din 19 aug.'32 , p. 151 - 156)

[LD 26 iul.2006 .Extrag câteva pasje din acest discurs mereu cu gândul la o problemă gravă ce mă tulbură:efortul material făcut de națiunea română , pentru înzestrarea armatei.

Atunci și acum La ce a folosit ? Ce s-a întîmplat în 1940 ? Dar în 1944 ?Care a fost soarta acestor generali după intrarea trupelor sovietice și ajungerea comuniștilor la putere ?

Poate aici ar trebui să scrii despre soarta acestore trei generali (Samsonovici era ministru)

(Vezi Ioanițoiu)]

▣Armata producătoare:răspunderile ministeriale

Pentru apărarea ei, o țară trebuie să organizeze 2 armate : armata luptătoare și armata producătoare. Pentru lupta cu inamicul, o armată are 2 obiective : lupta și distrugerea , paralizarea, armatei producătoare inamice .

Din aceasta decurg **sarcinile** unei armate moderne : pregătirea și dotarea armatei luptătoare ; pregătirea resurselor țării (material, armament , avioane, mijloace tehnice) ; pregătirea tinerii generații (instrucție și moral) ; pregătirea întregii populații pentru rezistență.
Pentru **conlucrarea** națiunii , este nevoie de **o conducere unică** , care să îmbrățișeze întreaga activitate .Ea nu incumbă numai **ministrului Apărării naționale, ci întregului guvern :**
Ministerul Industriei- pentru ca industria să fie în măsură de a ajuta armata luptătoare cu tot ce are nevoie ;
Ministerul Agriculturii - pentru a pregăti mijloacele de trai;
Ministerul Instrucțiunii - pregătirea morală a tinerii generații ;
Ministerul Sănătății - pregătirea fizică și apărarea sănătății publice ;
Ministerul de Finanțe - fonduri.
Gral Rjinschi / aug.'32

▣Necesitățile materiale ale armatei

"Cei care cunosc armata noastră știu că **suflet avem destul ; ofițerii** noștri știu să se sacrifice , știu să muncească și știu să-și dea tot ce e mai scump pentru armată.**Soldații** noștri sunt, pot să spun, **cei mai buni soldați din Europa.**

Sunt conștiințioși și gata oricând să se sacrifice pentru interesul țării.Ce dovadă mai bună de putere sufletească din partea ostașilor români ,decît **acei opt sute de mii de morți, pentru întregirea neamului ?** Trebuie însă ca prin expresiunea " îmbunătățirii sufletești " , să nu se înțeleagă ideile cari au predominat pînă acum,**că războiul se poate cîștiga numai cu sufletul .Nu ! Războiul nu se poate cîștiga numai cu sufletul , el se cîștigă cu sufletul și cu materialul.**Vă rog să vă aduceți aminte de veșnicul strigăt al ostașului de pe front : "**dați-ne scule !**" Să vă aduceți aminte , d-le general, că atunci cînd ni s-au dat puținele scule ,am avut victoriile de la Mărășești și Mărăești."Rog pe d-l raportor să insiste în Raportul său , mult de tot, asupra **necesității materialului și a îmbunătățirii lui și să insiste mai puțin asupra sufletului** , din care avem din belșug și putem da și la alții ."

Pînă acum, toate economiile , s-au făcut la cheltuielile materiale .

Mai bine să se reducă instrucția la 4 luni, să se facă reduceri la personal... [.....]

Rujinschi / aug.'32

▣Aviația militară

[LD : P.d.v mai apropiat doctrinei și politicii economice a PNL, decît a PNȚ .El este, însă, susținut de național-țărăniști , în vreme ce Mărdărescu este "liberal"]

-Rujinschi:Trei sunt problemele de rezolvat în politica aeriană a unui stat : organizarea forțelor aeriene din p.d.v.militar ;**organizarea tehnică și industrială militară ; organizarea aviației comerciale** .[.....] Din nefericire, la noi, **nu există astfel de preocupări . În nici o declarație politică, în nici un Mesaj, nu există o directivă în această privință.**

În Parlament, de cîte ori s-a deschis chestia aviației, a fost făcută prin **interpelări,**care au arătat aviația într-o **postură urîță. Nu există o lege a aviației .**

-Manoilescu : Se supără dl **Madgearu** , că și d-sa a făcut o interpelare .

-Rujinschi :Nu se supără, pentru că le-a făcut în interesul general și s-a văzut ce s-a făcut .

Situația aviației este tristă ;este o specialitate oropsită ; aviația română nu are o politică a sa; fiecare inspector a avut directiva sa, ideile lui personale sau al anturajului său.

-g-ral Mărdărescu : d-ta ai fost director superior în Ministerul de Război , unde am slujit împreună ; știu bine că **s-a stabilit un program de înzestrare** ;că s-a făcut un plan de înzestrare cu aeroplanele necesare , pe timp de 5 ani ; că în 1925 , s-a făcut prima comandă ,iar în **1926** s-au prevăzut **în buget** sumele necesare . **Vina este că programul nu a avut continuitate** , că **conducătorii** ce s-au succedat **nu și l-au însușit** , deși fusese discutat și aprobat în Consiliul Superior .**Avem industrie aeronautică,** făcută cu mari sacrificii,dar **nu avem independența economică** relativ la materialele de aviație.

Tocmai cînd această industrie și-a luat avînt, **i s-au închis porțile și comenzile se dau în străinătate** ,iar industriile noastre nu au ce lucra .**Toate comenzile de aviație ce s-au făcut după 1919 , au fost criticate .Nici o comandă nu s-a executat în condiții normale,** deși s-au dat **bani mulți și grei .**"Cu acești bani, **s-ar fi putut alcătui o industrie națională** demnă de invidia

tuturor dușmanilor noștri " (aplauze prelungite)

-g-ral Rujinschi :El are un dosar cu memorii înaintate de el (ca dir.superior al aeronauticii) , în acest sens și scop.

1920 : "Pentru a avea o aeronautică puternică este absolut necesar ca ea să poată realiza ,construi și menține la înălțimea progreselor tehnice [...] avion, motor, aparate de bord [...] să se realizeze cât mai urgent **industria națioanlă de aviație** [...]"

1922 : " [...] avioanele noastre ne sunt furnizate de străinătate [...] Organizarea și dezvoltarea aeronauticii noastre este în funcție de existența unei **industrii aeronauticii naționale**... O aeronautică puternică se reazemă pe o industrie puternică ; orice plan viitor de organizare nu poate fi conceputfără a creia mai înainte de toate o industrie proprie [...] fără concursul străinătății "

/ **Între 1921-'22** , în Arsenalul aeronautic de la Cotroceni ,a construit cu pesonalul tehnic autohton,**100 de avioaneBrandenburg** ,și a fost o mare satisfacție și sărbătoare ; Cu acel prilej, deși invitați, n-au venit la " botez" nici un ministru ! A fost doar IPSS Patriarhul Miron , care a botezat aceste avioane .Atunci s-a făcut prima comandă pentru realizarea programului...**S-a dat comanda în străinătate , fără să se realizeze industria națională** , iar el a plecat de la aviație.

/Abia în 1925 -1926 ,**s-a făcut industria I.A.R.** ;s-a făcut o comandă **Dar această industrie era parazitara** deoarece fie că se lucra, fie că nu, lua dividende de 7 % !

Acest contract s-a dat d-lui **Fabre**, care a condus această industrie 3 ani de zile , dar a fost sabotată ,**și avea prețuri de 2-3 ori mai mari decât cele din străinătate** .

El, Rujinschi, a fost la Ionel și Vintilă Brătianu să-l demaște pe Fabre A trebuit să vie **guvernul PNT, d-I Madgearu**, să ia taurul de coarne, și **I-a dat afară** pe acest domn,deși au fost mari intervenții pentru el.**De atunci , această industrie lucrează cinstit și corect.**

-Mărdărescu : Nu a fost vorba de un contract , ci de **o lege și statutele ei**.Vinovați au fost cei chemați să aplice legea.Și el a avut discuții cu Ionel Brătianu , și i-a atras atenția de ce se petrecea la IAR

-Rujinschi :Dinu Brătianu a spus că PNT este de vină că nu avem o industrie de apărare națională ...

Rujinschi / aug.'32

▣Aeroporturi

Organizarea teritoriului , cu **terenuri de aterizaj**, este f.importantă.România a avut șansa să realizeze acest lucru,cu ocazia legii funciare.El ,Rujinschi, a făcut un Memoriu documentat, cu planuri, cu recunoașteri de terenuri,în fiecare comună, centru important. Ministerele de resort nu s-au preocupat de acest lucru. **Nu s-a dat nici un teren**.Cele câteva date (București, Chișinău) , sunt în litigiu.

-Manoilescu : Aceasta dovedește că **demagogia este mai tare decât interesul național.**

-Rujinschi :Nu demagogie, ci neînțelegerea chestiunii.La Cernăuți s-a folosit un teren parohial (a dat atunci sprijin mitropolitul Bucovinei, Ion Nistor)

Acum chestiunea s-a înțeles ;aviația are nevoie de dreptul de servitute a unor izlazuri ...

-Manoilescu : Când era el la Ministerul Industriei, împreună cu generalul Rujinschi, a construit aeroportul de laCernăuți.De atunci, primăria orașului, încă nu a făcut un drum de legătură.

-Valentin Bibescu : Și aeroportul de la București este închis din toate părțile ; [...]

Rujinschi / aug.'32

▣Încredere în guvernul PNT

Are încredere în **guvernul PNT**, în ministrul **Samsonovici** (care a fost și șeful MSt.M) , în ministrul **Madgearu** .Apărarea națională stă pe mîini bune .(aplauze la PNT) Gh.Rujinschi / 19 aug.'32)

24.)**Béni Zzabo** (PNM) , discurs la mesaj, 24 aug.'32

(DAD, MO 18, 24 aug.'32, p. 456-457)

[LD : se consideră singurul reprezentant al micilor industriași și meseriași]

În alegerile din 1928, 1931, 1932, el s-a adresat "Sfatului parlamentar" al Partidului Maghiar, pe listele căruia s-a ales a treia oară.]

Beni Zzabo / 24 aug.'32

▫ Mici meseriași și comercianți

Vorbește în numele micii industrie și a meseriașilor. Este singurul deputat meseriaș. Scopul lui este să activeze în interesul micilor industrii, fără deosebire de naționalitate și regiune, deoarece meseriașii diferitelor naționalități trăim în armonia cea mai perfectă lucrând pentru fortificarea instituțiilor profesionale, de binefacere și culturale, moștenite de la înaintași. În interesul lor, al țării, se străduiesc să lucreze, să se perfecționeze, pentru a ajunge la gradul de civilizație din apus, încît țara să importe din ce în ce mai puține articole din străinătate. Din păcate, există o situație exasperantă: meseriașii noștri îndură mizerie, n-au de lucru; țara este invadată de diverse articole importate!

În raporturile sociale ale fiecărui stat, o clasă puternică și independentă de mici meseriași și comercianți are un rol important. Este în strânsă legătură cu celelalte clase sociale, deoarece asimilează un număr considerabil din clasa plugărimii și a muncitorilor, mai ales copii săraci și orfani. Această clasă, la rândul ei, dă elemente distincte altor clase: intelectuali, a căror muncă necesită trudă și bani

/Clasa de mijloc –importanță economică

"Căci făcând parte din așa-zisa clasă de mijloc, duc rolul de echilibrare între diverse clase sociale." În viața economică, de asemenea, îndeplinește un mare rol, asumându-și numeroase sarcini publice, asigurând cu produsele sale prosperitatea economiei statului.

Micii industrii, meseriași, comercianți, alcătuiesc în România, cca 12 % din populația țării, ocupând locul II (după 75% țărani), iar la îndatoriri, locul întâi!

Clasa lor a fost împinsă în mare mizerie datorită crizei economice și puterii executive care, prin nepricepere, rigiditate, s-a dovedit refractară oricărui îmbunătățiri.

Dacă nu se vor lua măsuri, mica industrie, meseriile, micul comerț din România, care, odinioară, avea un renume mondial (mai ales în ținuturile alpine!) se va ruina și zecile de mii de meseriași și mici comercianți vor săraci și vor îngroșa numărul nemulțumiților. Unde se ruinează meseriașii, se ruinează și mica industrie milenară, iar țara noastră devine terende exploatare a celorlalte țări, din acest p.d.v.

50 % din meseriași s-au ruinat complet; 30 % duc bătălia de pe urmă;

20 % abia, dispun de o avere oarecare, dar, în fața creditorilor necruțători, această clasă nu este protejată de nimeni.

Organele fiscale procedează sfidător, scoțând la vânzare și ultima unealtă, ultimul aliment; Meseriașii renunță la brevetele industriale, recurgând, ca ultim remediu, la sinucidere.

"Prin desființarea protecției nedrepte a industriei mari, se satisface o veche doleanță", deoarece industria mare, protejată, alcătuește un "stat înstat", dominând milioanele.

▫Doleanțele meseriașilor și micilor comercianți

- Învățământ profesional de meserii, organizat pe baze practice;
- Școli de ucenici corespunzătoare (nu atât scris-cititului, aritmeticii, desenului...)
- Scutirea de taxe școlare;
- Asigurări sociale autonome;
- Unificarea legii meseriilor (cea din Ardeal este de peste 40 de ani, cea din Austro-ungaria)
- Îmființarea Camerii de meserii;
- Institut de credit pentru meseriași;
- Legiferarea șomajului;
- Desființarea Legii speculei, a legii pe cifra de afaceri pe lux (care lovește, mai ales, în cei mici)

Dezideratele meseriașilor:

- Cere conversiunea datoriilor și pentru această clasă;
- Cere reducerea impozitelor;
- Așteaptă aplicarea controlului averilor;
- Cere modificarea legii pentru dobândirea cetățeniei române; -sunt mulți nedreptățiți.

- Cere modificarea legii electorale :
Nu va vota Răspunsul la mesaj.
Beny Zzabo / 24 aug.'32

25.) **C.Argetoianu** (Un Agr.),discurs la mesaj ,24 aug.'32

(DAD, MO. 18 , șed. din 24 aug.'32, p. 450)

▣Raportul Rist

S-a făcut mult caz de **Raportul Rist** .Nu poate da amănunte. Dar cine l-a trimis pe Rist ?

L-a trimis vreun guvern străin ? L-a trimis sindicatul creditorilor României ?

L-a trimis vreo bancă din Paris, Londra sau Amsterdam ? "**Nu, l-am chemat noi, eu l-am chemat**

Și ,dacă este așa , trebuie să fie ceva "dedesubtul acestei afaceri , despre care nu se poate vorbi acum.Raportul Rist ? Ce a spus d-sa în Raport , pe care să nu-l fi spus fiecare dintre noi, la rând, și să nu se fi știut .[-----] **În grava conjunctură internațională ,el nu vede care ar fi soluțiile de ieșire din criză a României** .

Noi, cei din România , din Europa , trăim într-un sistem .

-**M.Ralea** : Ați devenit comunist ?[urmează o polemică "laterală" Argetoianu-CCGiurescu]

-**C.Argetoianu** : Iată mentalitatea ! Eu fac apel la unire și iată cum se răspunde ! O să vă căiți !

Nu vă dați seama în ce situație vă aflați ! Căutați expediente , le-am căutat și eu

Un buget de 25 miliarde ,și încasări de 1.200.000 lei pe lună !

Argetoianu /

▣ Împrumutul nou

"**Acești bani** , pe care noi îi găsim necesari, și va trebui să-i plătim .

Da cu ce vom plăti aceste datorii ?Nu am priceput acest ultim împrumut al dvs .

DI Mironescu nu a știut condițiile sau nu a vrut să ne spună ?

Am căutat să ghicesc și **mi se pare oneros :Casa pădurilor** (regie autonomă) emite polițe care sunt acceptate de Banca elvețiană care pot fi scontate pe piețele occidentale **cu 4 ,1/2 %**

În Occident, împrumuturile mici se dau cu dobândă de sub 1 % .

-**Ernest Ene** (PNȚ) :Portofoliul comercial ,nu de stat "

-**Argetoianu** : Comercial, domnule .Polițele nu pot fi altfel .

-**Madgearu** :Nu orice poliță este portofoliu comercial .

-**Argetoianu** :Tocmai de aceea s-a apelat la Banca elvețiană care, pentru acest serviciu, ia 4, 1/2 - 5 % .Dar prin această creditație ,rotativa BNR va mai emite 1,600 miliarde

iar **Banca elvețiană , fără să scoată un franc , va încasa 4 % dobândă !**

C.Argetoianu / 24 aug.'32

26.) **H.Otto Roth** (P.Germ .) discurs la mesaj, 24 aug.'32

(DAD, MO 16, 24 aug.'32, p. 392)

▣Conversiunea datoriilor externe

Suntem de acord cu toți că **plata de 7 miliarde anual** (dobânzi, amortizări) **nu va mai putea fi continuată**.Nu înțelege de ce Guvernul ,ministrul de Finanțe, nu vrea să se discute această chestiune, public,considerând că asta ar dăuna intereselor de stat.

Sigur, nu se pot sista plățile la datoriile externe .Dar este necesar **să se trateze cu creditorii externi un aranjament** prin care **să se reducă dobânzile și să se prelungească termenele de plată**.Dacă nu se va realiza curând această **conversiune ,a datoriei externe**,se vor ivi greutăți mari.

-**Pomp.Ioanițescu**:S-au făcut **acorduri în condiții nenorocite pentru țară** , privind plata datoriilor vechi .

-**Roth** : Datoriile externe fac 152 miliarde ,și cu o reducere de 2 miliarde nu am ajuns prea departe !

-Pomp.Ioanițescu :Acordul de la Innsbruk a fost o nenorocire pentru țara românească [..]
Țara va face totdeauna onoare semnăturii ei .Nu trebuie să se facă demagogie cu senătura țării.
Trebuie să dobândim doar , noi condiții.

-Roth : "Ar fi un act de mare nechibzuință de a încerca să finanțăm plata ratelor anuale datorate creditorilor noștri externi ,făcând noi împrumuturi " Aceasta ar duce la falimentul deschis În schimb, ar fi de dorit să obținem niște împrumuturi noi, mari , cu condiții favorabile, pentru ca să putem scăpa de vechile datorii față de străinătate .

Calea cea mai bună sunt **tratativele cu creditorii externi și noi acorduri comerciale** avantajoase cu statele importatoare de produse agricole .

Acum 3-4 ani **am fi putut să facem asemenea acorduri cu Germania** .Ar fi fost avantajoase .Acum este târziu (aplauze la PNG și LANC)

-Pomp.Ioanițescu : Aceasta se cheamă naivitate !

H.O.Roth / 24 aug.'32

27.)I.Hudiță (PT-Lupu) , discurs la mesaj, 24 , 26 august 1932

[LD : este și el unul din **istoricii de profesie** care s-a implicat în politică militantă.Prof.univ.la Iași. Ar fi interesant dacă... ai emite vreo opinie despre **capacitățile politice ale istoricilor !** Ca impresie generală, de sigur da ! (motivează, legitimează , decupează, compară, exemplifică, citează, încearcă un "sistem") Iată : **Iorga (PND) , George Brătianu (PNL-2) , Victor Papacostea (PNL-2) , Al. Lapedatu (PNL-1) , Victor Iamandi (PNL-1) , I.Nistor , CCGiurescu (PNL-2) , I. Hudiță (P-Ț.) , Gh.Zane (PNT) , Silviu Dragomir, I.Lupaș ,**

I.Z.Codreanu sunt istorici - parlamentari . I-a ajutat Istoria , sau sunt "dependenți " politic?

De la caz la caz .Istoria este aservită susținerii doctrinei în care sunt înregimentați.

În cazul lui Hudiță : "Țărănismul" Încercare de abordare istorico-sociologică a evoluției societății românești : socialism, liberalism, neoliberalism, țărănism.

Mai mult " contribuție livrescă " decât originalitate.]

Hudiță / 24 aug.'32

▣ Constituția 1923 :Proprietatea - " funcțiune socială "

Pe măsură ce procesul economic s-a dezvoltat , "**libertatea economică** "clamată de liberalismul clasic, **necesita o îngrădire**. De la sfârșitul sec.XIX , și **-a făcut drum** printre juriștii statului actual burghez , **teoria <funcțiunii sociale >**, mai ales în materie de proprietate . **Ea este admisă astăzi aproape în întregime și "trebuie să recunoaștem că Partidul Liberal** , căruia i se reproșează a fi cel mai reacționar din partidele românești - **ceea ce nu este exact - și-a însușit această teorie la 1923 , și a pus-o la baza Constituției de astăzi.**

"Într-adevăr ,**Constituția de la 1923 este alcătuită în spiritul acestei teorii ,a < funcțiunii sociale >** , o teorie superioară <concepțiunii individualiste > , care a dominat evoluția societății europene a secolului al XIX-lea ; căci **Constituția de la 1866** (copiată după

modelul constituțiilor din Occident , belgiană, italiană și franceză, **redactate la rîndul lor în spiritul <concepției individualiste>**, proclama libertatea individuală și

proprietatea < **sacră și inviolabilă** >) pe cîta vreme **Constituția de la 1923** declară că **libertatea individuală și proprietatea** sunt numai < **garantate** > , adică numai în măsură în care **interesul general o permite**. "

- **Mihai Jakota** : Trebuie să recunoașteți , dar, că **Partidul Liberal a trecut la socialismul de stat** .

- **I.Hudiță** : Da, trebuie să recunosc , ca să fiu obiectiv, că **Partidul Liberal a acceptat și el teoria "funcțiunii sociale "** De aplicarea acestei teorii ,depinde , în fond, tot **sfârșitul luptei**, care este angajată între **statul burghez și cel socialist**.

Hudiță / 24 aug.'32

▣ Doctrina țărănist-lupistă

[LD **aș putea să admit deplasarea PT de la "stînga radicală " spre "centru " ... și, astfel, o reconciliere cu PNT ?**Greu de spus ! Există o prea mare îmbulzeală spre acest "centru" ... **Aș putea , după autodenunțarea lui Hudiță , să plasez PT în categoria partidelor "radicale "**

dar... iar, **este greu de demonstrat** în România aceste granițe sunt greu de trasat !
Simpatia lui conjuncturală pentru P.Social-Democrat (pe baza unei declarații lămuritoare a lui Rosnovan) este însă emblematică pentru superficialitatea cu care se raportau politicienii vremii la pozițiile doctrinare .Poate mai interesant ar fi la ce l-a dus această simpatie după 1946, când, "alianța "cu regimul Groza , urma să-l ducă ... la pușcăriile comuniste
-Vezi la Cicerone Ioanițoiu –Dicționar.]]

Partidul țărănist își face din **teoria " funcției sociale "** , **fundamentul doctrinei sale** , înțelegînd că **principiul libertății individuale** , atît în domeniul material , cît și în cel moral, nu poate fi **admis** decît în măsura în care **el nu jenează interesul colectivității** .
În **nov. 1931**, P.T , sub președinția dr.Lupu, în **Congresul ținut la București, și-a schimbat radical programul și l-a pus în conformitate cu spiritul acestei teorii** .

[LD : ohoho ! **ce frază mai are și Hudiță ! Te rătăcești prin hudițele sale ! Atenție cîte a îngrămădit**]

" Între **statul corporativ** , deoparte . și între **formula socialistă** , pe de altă parte , partidul nostru , atașat profund regimului parlamentar , socotesc că , **radicalizînd statul în întregime** , în toate direcțiile, **noi suntem în stare să traversăm** , cu regimul actual , **această ultimă perioadă din liberarea omului , liberarea economică, fără să recurgem la formula socialistă** , pentru motivul că noi punem la baza metodelor noastre **tranziția lentă** , cu **respectarea libertăților individuale** , care trebuie să recunoaștem că este cea mai importantă cucerire în lupta grea de liberare a individului , din Antichitate și pînă azi, și nu ne putem juca cu dînsa, **oricît ne-ar prezenta nouă socialiștii , de agreabilă, perspectiva unei dictaturi a proletariatului** , care ,în fond, oricît de scurtă ar fi ea, nu e mai puțin adevărat că presupune suprimarea libertății individuale , pentru un timp cel puțin."

- **Teodor Rosnovan** : Numai o singură întrebare Este o neînțelegere .**Noi, Social-Democrații, nu suntem adepții dictaturii proletariatului.**

-**Hudiță** : Îmi pare bine de această declarație a d-voastră

-**Rosnovan** : **Diferența dintre noi și bolșevici vine tocmai din aceasta ,că noi suntem contra dictaturii și pentru democrație.** Dacă noi vom avea majoritatea, iar minoritatea se va opune hotărîrilor luate ,atunci vom întrebuița imediat dictatura,ceea ce e democrație .

- **Hudiță** : Îmi permit să iau act cu plăcere de această declarație.

- **I.Inculeț** : Foarte frumoasă mărturisire.Ar fi interesant ca și conducerea partidului d-voastră să facă această declarație.

- **Hudiță** : Dle deputat Rosnovan , iau act de declarația pe care ați făcut-o că PSD din România este contra dictaturii proletariatului .Pe lîngă simpatiile pe care le am pentru această mișcare adaug astăzi un element nou. [...] dar tare mă îndoiesc dacă această declarație este în spiritul doctrinei dvs. aceasta vom vedea-o însă mai tîrziu, cu altă ocazie." (p. 394) [...]

- **VTPrelipceanu** (LANC) : Față de îmbunătățirile pe care le aduceți d-voastre, pentru țărani, nu vi se pare că **partidul dvs. ar trebui să se numească mai curînd radical-socialist, nu țărănist ?** Și nu vi se pare că denumirea de țărănesc are numai un caracter electoral ?

- **I.Hudiță** : "Nici un caracter electoral.Numai prin faptul că noi punem , în mod principal, în programul nostru puncte de legătură cu ridicarea situațiunii materiale a țărănimii , noi ne justificăm cu prisosință această titulatură de partid țărănesc " (p. 400)

Hudiță / 24 aug.'32

▫Renunțarea la o parte din suveranitatea națională ,

/Rolul Ligii Națiunilor

[LD : dacă nu aș ști ce a fost, aș spune că sunt **protocroniști și "europeniști "**]

- **Hudiță** : " Liniile mari ale programului nostru sunt următoarele : **în politica externă, noi suntem singurul partid care am introdus în program ideea de renunțare** - are să se supere d.prof.Cuza - **la principiul de suveranitate externă** , în înțelegere , în acord, cu toți membrii Societății Națiunilor "

- **ACCuza** : Nu există, nu recunosc !

-**Hudiță** : ... pentru a face posibil **ca Societatea Națiunilor să devină un tribunal superstatic** , capabil să pronunțe decizii obligatorii pentru toți membrii. "

- **ACCuza** : Nu admitem acest lucru !

- **VTPrelipceanu** : Dar cu ce execută aceste deciziuni ?

- **Hudiță** : Aceasta este o chestiune care **depinde de posibilitățile de organizare a Societății Națiunilor**. De altfel, este foarte interesant să știi că **nu e nici o primejdie** în principiul acesta , întrucât cei cari fac cea mai mare obiecție în această chestiune , sunt **Marile Puteri** , cari **nu pot să admită cu ușurună egalitatea completă de tratament cu niște state mici**, cum suntem noi, așa că din acest p-d-v. nu rămîne , din nenorocire , pentru spiritul programului nostru, **decît un deziderat.** "

- **Inculeț** : Dle Hudiță, **ideea aceasta** ați fi putut-o foarte frumos expune **fără a pronunța cuvintele : <renunțare la suveranitate> ...**

-**Hudiță** : Dle Inculeț , în ce privește **toate partidele radicale din Occident , inclusiv partidele socialiste, la care se mai adaugă întreaga mișcare a Ligii Drepturilor Omului...**

-**ACCuza** : Care este o organizație jidovească ...

- **Hudiță** : Îmi pare foarte rău că **nu putem fi de acord** nici pe această chestiune.. **Toate aceste partide au în program această idee, pe care noi, ca partidul cel mai de stînga din România, Partid Radical, ne-am însușit-o** , în programul nostru. " (p. 398)

Hudiță / 24 aug.'32

▣ Țărănism lupist

"Noi ne intitulăm **Partid Țărănist** .Aceasta **nu înseamnă că punem la baza doctrinei noastre lupta de clasă** .Nu, noi profesăm în această materie **teoria că o societate este un organism viu**, așa cum d-ta , dle prof. Cuza, expunea, foarte frumos, concepția lui **Scialoja** (preluate de la Hansen) , în ceea ce privește organizarea statului modern.

-**M.Ralea** : Observ că s-a transformat Camera într-o academie , unde au loc discuții între profesori !

-**Hudiță** : " Noi plecăm de la ideea că **în Țara Românească , între clasele sociale , există un profund dezechilibru , în detrimentul clasei țărănești** .Și, deși **noi suntem un partid al armoniei sociale** , înțelegînd , încă o dată repet, că toate **clasele sociale în România sunt deopotrivă de utile** organismului social, noi înțelegem prin programul nostru să **venim cu o serie de reforme în interesul țărănimii**, pentru a o ridica atît din p.d.v. al **stării ei materiale cît și intelectuale** , **pentru a restabili echilibrul care nu există astăzi între clasele din România.** " Printre mijloacele importante, PȚ vine cu următoarele soluții :

-Lupta pentru a pune bazele unei **mici proprietăți țărănești definitive** , sub denumirea de **"Cămin Țărănesc "** ;

-Protejarea muncii țăranului prin înființarea unui **Credit Agricol** ;

-**Conversiunea datoriilor agricole**, prin **generalizarea la toate categoriile de debitori** ;
(**argumentează necesitatea generalizării**)

Formula simplă : să anulăm toate datoriile, fără nici o rezervă, cu cca 60-70 % , cu cît a crescut leul prin inflație ; suspendarea execuțiilor silite pentru un an ; posibilitatea creditorului de a-și recupera banii în 2-3 ani, nu în 30 ! (p. 400)

Hudiță / 24 aug.'32

▣ Datoriile externe

"Suntem pentru **anularea imediată a plății cuponului extern** , pe timp de **un an de zile...**

- **G.A.Cuza** : Aici ne urmați pe noi...

- **Hudiță** : și **absolut contra** ca aceasta chestiune să fie rezolvată prin **noi împrumuturi** [...] ori de cîte ori s-au făcut împrumuturi în vederea consumației a fost o nenorocire . (p. 400)

▣ Inflația ! restabilizarea leului !

"Ca partid țăărănesc, **suntem pentru inflație** întru cît avem la baza convingerilor noastre ideea că o inflație limitată , nu aruncarea în necunoscut , este **cel mai bun mijloc** prin care se pote veni în **ajutorul țăranului** , deoarece țăranul cumpără mai puțin decît vinde . (p. 400)

Hudiță / 24 aug-'32

▣ Dr LUPU : demagog ?! Etică politică .

Noi, de pe băncile "lupiste" , suntem obișnuiți cu epitetul de " demagogi " ; dr Lupu ar de multă vreme acest epitet.În generația lui, de la 1905, dr Lupu este unul dintre "cei mai originali oameni politici " , care a avut "darul " de a prinde din zbor problemele prezentului, de a le pune la ordinea zilei și... de a propune soluții.

-Cînd a fost vorba de **Legea contra cametei**, a fost acuzat de "demagogie", ca după cîteva luni acea lege să se aducă...după ce făcuse ravagii și ruinase mulți proprietari agricoli...

-Cînd dr. Lupu a început **lupta pentru Conversiune**, a fost taxat de " demagog " ,apoi toate partidele , de voie de nevoie să vină cu proiecte de lege....

- **ACCUZA** : noi am pus mai întîi această problemă ; pentru ocrotirea căminului rural din Bucovina... (se iscă o polemică între ei privind adjudecarea chestiunii)
I.Hudiță / 26 aug.

28.)Aureliu Weiss (PNȚ) , discurs la mesaj, 26 aug.'32

(DAD, MO 18, 26 aug.'32, p. 453-456)

[LD : era membru al CC al PNȚ , Tare aș fi vrut să aflu considerațiile privind concepția PNȚ privind creditul dar este mereu întrerupt ,apostrofot ,hărțuit , jenat în discurs de cuziști , încât discursul este făcut praf Vezi [plic Antisemitism](#)]

▣Creditul privat

la cuvântul pentru a examina problema urgentă a **restaurării creditului privat** ,deoarece chestiunea a făcut obiectul unui **pasaj din Răspunsul la mesaj**.

Problema se leagă de legislația din timpul gov.Argetoianu .

Va arăta **concepția PNȚ în materie**

-**V.Prelipceanu** (LANC) :Dta reprezintă PNȚ ?(întreruperi , zgomot , la PNȚ)

/1929.Legea concordatului preventiv.

-**A-Weiss** : După venirea PNȚ la guvern (1928) ,prin **Legea concordatului preventiv** (1929) , s-a urmărit **ajutorarea comerțului românesc** ,deoarece elita comerțului era lovită .

Cu tot respectul drepturilor creditorilor, **debitorii împovărați trebuiau protejați**.

/1931.Legea contra cametei

În 1931, PNȚ venise cu **Legea contra cametei** ,operă de echitate și justiție socială , în favoarea debitorilor împovărați,dar și a creditorilor , a plasatorilor de capital.

A venit însă gov.lorga -Argetoianu care, în loc să țină linia trasată de gov.PNȚ, **a venit cu o lege " stranie "** , prin care **deposeda creditorii de toate gaaaranțiile pe care legislația trecută le acorda .**

#Legea asanării datoriilor –Argetoianu

Legea urmării judiciare și Asanarea datoriilor agricole **Astfel a fost lovit creditul privat din România** (detaliază, explică, argumentează , teza enunțată ,

A. Weiss / 26 aug.'32

29.)GGMironescu (ministr.de Finanțe),răspunde la întrebări,24,26 aug.'32

(DS , MO 9, 24 aug.'32, p. 195-198)

(DAD, MO 18 , șed. din 26 aug.'32, p. 442)

[LD: asta spre ex. de felul cum se dădea socoteala în fața parlamentului]

// împrumutul extern // salarii, pensii //

//recolte sinistrate // invalizii de război //

a) Senatorilor **C.Orleanu**, **CR Mircea**, **M. Manoilescu** (privind împrumutul extern)

b) Deputatului **I. Hudiță** (PT-Lupu)

Îndată ce a primit sarcina de a se ocupa de finanțele statului, a luat măsurile necesare pentru a asigura plata salariilor și pensiilor, fără nici o favoare pentru nici o regiune, nici pentru Capitală. Pretutindeni, începe plata, în mod uniform. **Restanțele - sumă imensă (cca 4 miliarde!) nu este posibil să se achite imediat.**

c) deputatului **Gh. Cantacuzino**: recolte sinistrate la Dolj

S-a constatat că în unele regiuni, recolta este compromisă. A dat dispoziție ca contribuabilii păgubiți, să nu fie urmăriți; în ce privește semințele, va studia problema.

d) deputatului **Cornel Ghimbășeanu** (PT-Lupu): nereguli la administrația financiară - Tîrnava Mică. Nu a primit nici o plîngere privind suprimarea plății unor pensii ptr. invalizii de război; va cerceta; va sancționa.

GMironescu / aug.'32

30.) **Adam Popa** (PNȚ), discurs la mesaj, 30 aug.'32

(DAD, MO 19, șed. din 30 aug.'32, p. 497- 507)

[LD : context : demonstrarea **politicii bancare antițărănești a PNL**, a "**meschinăriei Creditului Agricol**". Din cifrele date de el (dacă sunt judios selectate!) se poate sesiza orientarea, "**interesele**" capitalurilor celor două partide : **PNL - către industrie și comerț ; PNȚ - către agricultură**. Fără a fi regulă generală, pentru că, atunci când e vorba de ardeleni, ei devin "**liberalii**" PNȚ-ului, iar **regățenii liberali, sunt interesați și de agricultură**. Totuși doar din aceste răfueli se pot extrage multe date și informații despre realitatea economică românească.]

Popa /

■ 1919-1927. Sistemul bancar românesc

În 1919, în țară, erau **486 bănci**;

În 1927, **1.054**, o sporire de peste 100%, care demonstrează că **îndrumarea capitalurilor a fost în direcție bancară**.

Dobânzile plătite de debitori (24-30%), între 1920-1927 (Cf. Buletinului oficial al BNR) se ridicau la **enorma sumă de 60 miliarde 313 milioane lei**.

Numai **băncilor particulare** li s-a plătit, între 1920-'27, peste **90 miliarde dobânzi**.

-**C.Toma** (PNL-2) : Dvs considerați toate băncile din Vechiul Regat liberale? Dar cele din Ardeal cum sunt?

/PNL versus PNȚ: reescontul marilor bănci

-**A.Popa** : Eu vorbesc de **băncile particulare** din întreaga țară. **BNR dă reescontul marilor bănci**. În 1928, el a fost astfel repartizat :

29% pentru comerț 47% pentru industrie 11% pentru agricultură

Deci PNL a acordat pentru agricultură doar 11%!

În guvernarea PNȚ, situația se schimbă :

În 1929, în agricultură, **34%** în 1931, **41%**

Deci, numai în doi ani și jumătate, PNȚ a schimbat proporția reescontului în favoarea agriculturii.

Astfel, în lumina cifrelor, **se vede grija partidelor pentru țărănime**

[LD : **pentru țărănime sau pentru alt grup bancar ?**]

/Băncile "liberale"

Băncile liberale : Banca Românească, Banca Generală a Țării Românești, Banca Comerțului (Craiova), Banca Agricolă a României, Banca de Scot a României.

-**C.Toma** (PNL-2) : Nu sunt și de-ai dvs în ele?

-**A.Popa** : Nu știu cine sunt în Consiliile de administrație, și nici nu interesează.

Interesează motivele pentru care **PNL a susținut protecționismul bancar**.

Cele **5 bănci liberale** , în curs de 7 ani (1921-1928) au încasat din dobânzile amintite , 11 miliarde 757 milioane de lei.

-**C.Toma** : Ați pus și **Banca Blank** ? [LD :se face că nu aude !]

-**A.Popa** :**lată deci, de ce a susținut PNL acel protecționism bancar, acele dobânzi mari.**

-**C.Toma** :**dar băncile din Ardeal ? Ce procente luau ? Lămurii totul !**

-**DRloanișcu** :[îl ironizează pe "georgistul" Toma că apără pe liberalii duciști !Eu simt diversiunea ,eschivarea PNȚ,deci nu pot pune bază pe opiniile lor care sunt partizane]

-**C.Toma** :Cele **5 bănci liberale** ,încasează peste **12 miliarde lei dobânzi**,prin întrebuințarea capitalului particular (debitorii) și reescontul BNR .În 7 ani (1921-1927) , din 27 miliarde 76 milioane reescont, **băncile liberale au beneficiat** de 16 miliarde 747 milioane lei deci 70 % . Ex. ,în 1927, Banca Românească a ajuns la un reescont de numai 260 milioane ,iar în 1928, reescontula fost de 830 milioane.

-**I.Inculeț** : Dar dvs știți că *Banca Română* a înființat **secții de credit țărănesc** ?

-**A.Popa**:**Da. Pentru a câștiga membrii de partid. "Nu susțin că băncile sunt de vină [LD : adică ?!]** fie ele în Regat sau Ardeal.**Vinovate au fost guvernele care au permis o astfel de politică bancară .PNL nu are dreptul să facă învinuiri PNȚ.**

[**A.Popa termină discursul fără a pomeni ceva de băncile din Ardeal, Bucovina , sau de băncile neliberale]**

A.Popa /

▀**Replică lui Dinu Brătianu:**

/Concernul Kreuger-chibrituri

[**Vezi discursul lui Brătianu din 17 august**]

CICBrătianu a criticat contractul cu **Concernul Kreuger - chibrituri**

Convenția de stabilizare a leului ,nu s-ar fi putut încheia fără acest contract .

Împrumutul de stabilizare a fost de 100.milioane dolari.

Concernul Kreuger a semnat singur30.000.000 dolari

Grupul englez " 9.700.000

Grupul francez " 22.400.000

Grupul american " 12.000.000

Pentru statul român, împrumutul Kreuger a fost esențial. El a adus și alte avantaje :

-Statul român a încasat **un câștig de 4.800.000 dolari** (800 milioane lei) datorită sistemului "al pari" ;

-S-a adăugat **redevența anuală** , pe care grupul o plătește statului român pentru exploatarea chibritelor ;

(Înainte era un beneficiu anual de cca 200 milioane lei ,iar acum **peste 3 milioane de dolari** ;

-Se adugă **20 milioane lei** (taxa de locațiune)

-În timp de trei ani și jumătate (1929-1932) statul român a încasat **peste 1 miliard de lei !**

(Regiei Monopolului de stat i-ar fi trebuit 6 ani !)

"Critica contractului Kreuger (de către PNL) s-a făcut din interes de partid,

pentru a aduce acuzații PNȚ,cu orice preț "

Adam Popa / 27 aug.'32

31.)ACCuza (LANC) ,discurs la mesaj, 30 aug.'32

(DAD, MO 19, șed. din 30 aug.'30, p. 497- 507)

[**LD : prezentând doctrina și programul LANC, ajunge la împrumuturile externe și Raportul Rist]**

III Problema financiară.

/Sistemul împrumuturilor externe

" **Sistemul împrumuturilor externe trebuie părăsit cu desăvârșire ,întrucât duce la**

sărăcirea progresivă a statului și la **pierderea independenței** sale, odată cu bunurile ce este silit a le zălogi și a le vinde. "[.....]

Sistemul dvs este cunoscut :**împrumutul !**

Până acum , împrumuturile se dădeau pe încredere ; acum se cere "amanet " !

România nu mai poate face împrumut , decât cu amanet ! Nu se mai poate continua astfel !

Acum s-a concesionat chibriturile ! Ce mai urmează ? : "**Subordonarea României , sub controlul bancherilor jidani, acoperiți de Societatea Națiunilor "**

/Societatea Națiunilor =controlul finanțelor jidovești

Este greșit , din acest p.d.v. , **apelul guvernului** la concursul tehnic și la **colaborarea Societății Națiunilor.** " S.N. , dându-și , în sfârșit , pe față , **caracterul originii sale** , vedem că **unește** astăzi **misiunea ei abstractă de Societate Umanitară** , mijlocitoare a păcii universale , **cu acțiunea ei concretă de societate bancară , mijlocitoare de împrumuturi. "**

Aceasta va face , în mod fatal , ca **națiunile să-și piardă libertatea și stăpânirea bunurilor lor , fiind supuse , prin Societatea Națiunilor , controlului finanțelor internaționale jidovești."**

"LANC se opune , cu ultima energie , **zalogirii și vânzării bunurilor noastre naționale și respinge hotărît orice amestec de experți tehnici , de oriunde ar veni , în administrația statului românesc suveran "** (aplauze LANC)

/Raportul Rist

Rist dă sugestii privind însănătoșirea finanțelor românești ...

El recomandă revenirea la **regimul dinainte de 1927 privind alcoolul** , deoarece ,

deși lipseau preocupările sociale , **aducea statului sume enorme** .Iată pînă unde se ajunge ! :

ni se recomandă să distrugem sănătatea popoirului, să-l ticăloșim, pentru ... a renta bancherilor jidani

▣Programul financiar LANC

Pentru soluționarea problemelor financiare , LANC propune :

1Suspendarea plății cuponului extern ;

2Conversiunea datoriilor statului, cu anularea datoriilor de război, și reducerea dobânzilor ;

3.Intensificarea exportului , prin convenții preferențiale ;

4. Economii severe în toate domeniile ,

5. Echilibrarea balanței comerciale și oprirea mărfurilor de consumație risipitoare .

Eu vă dau soluțiile

-**Aurel Vlad** : Așteptați să veniți la guvern !

-**ACCuza** : Eu sunt gata să iau guvernul și acum (ilaritate)

Programul LANC :

1. Suspendarea plății cuponului extern (aplauze LANC și PȚ) ;nu cum spune CCGiurescu , să plătim datoriile , dar ei să ne cumpere produsele ! Asta este o condiție platoncă !

"începe prin a nu plăti ! "

-**CCGiurescu** (PNL-2) : Formula mea este civilizată , a dvs , recunosc , este drastică .

-ACCuza : dl Mironescu a spus că < asta nu este o soluție > ar duce la ruină !

Nu-i adevărat ! **Cu cele 5-6 miliarde ale cuponului, aş reechilibra bugetul intern !**

ACCuza / 30 aug.'32

32.)C.Z.Codreanu (G de F) , discurs la mesaj,, 30 aug.'32

(DAD, MO 19, 30 aug.'32 , p. 516)

[LD : vezi context și discurs complet la **fișier G de F**]

#Dezastrul economic financiar

La poarta Parlamentului "bat armatele mizeriei "

România Mare - "zile de **dureros dezastru economic-financiar "**

De pretutindeni " **strigăte sinistre de naufragiu** "

Rând pe rând "se prăbușesc așezămintele industriale , agricole, comerciale și bresle de toate categoriile

Rând pe rând "se înecă în disperare și necurmăte strigăte de ajutor "

Invalizii, văduvele , orfanii și pensionarii , incapabili de a se lupta cu valurile mizeriei , din cauza corpului mutilat și al slăbirii puterii de muncă.

Mii de muncitori , din fabrici și uzine, rămași fără lucru, cu familii împovărate , în fața iernii : fără pâine, haine, bani.

Țărănimea din munte și câmpie [LD : nu spune ce este cu ea]

Funcționarii și salariații statului ,corp didactic, profesori și învățători, preoți și ofițeri ... cu restanțe la salarii de 5-7-8 luni.

Mii de tineri săraci,cu diplome în buzunar, șomează muritori de foame pe la colțuri de stradă ,și privesc cum "străinii pripășiți de curând , sub înalta și prea binevoitoarea oblăduire a tuturor guvernanților ,le mănâncă bucata de pâine și le amenintă existența în propria țară. "

"Naufragiu și tragedie pretutindeni "

CZCodreanu /

▫Programul economic al G de F

[LD : punctele economice]

pct. 3. Să se declare război mizeriei și sărăciei.

pct.5.Să se stărpească necinstea , să se confiște averile celor vinovați de furt din visteria statului .

pct 6. [clasele bogate] Să mănânce aceeaș pâine neagră, aceeaș masă săracă .

Unii trăesc în lux , cu șampanie și icre negre. Alții n-au nici mămăligă.

CZCodreanu /

▫Contra împrumuturilor externe

" Sunt în contra împrumutului, adică în **contra robiei economice , pe care generația dvs o pregătește generației noastre."**

Viața noastră întreagă și viața copiilor noștri, nu va fi suficientă ,pentru a plăti datoriile contractate numai în 13 ani după război.

Poftele și slăbiciunile neînfrânate ale prezentului , sacrifică viitorul.

În numele copiilor acestui neam **ne ridicăm cu energie în contra aservirii noastre naționale , bancherilor străini "** (aplauze la G de F)

[**Cu asta încheie discursul.**]

CZCodreanu / 30 aug.'32

33.)CCGiurescu (PNL-georgist) , discurs la mesaj , 30 aug.'32

(DAD, MO 19, șed. din 30 aug.'32, p 485- 490)

[LD : discurs nexeroxat, fișat . Deci nu este reconstituit în ordinea originală Context general : anul 1932]

#Criza economică românească

Se vorbește de criza economică mondială.Ea nu ne poate ocoli, trebuie să-și producă efectele .

Explicația nu este suficientă , în cazul României.România este înzestrată , material, în modul cel mai bun.**Are toate elementele necesare unei autarhii economice.**

Ramura esențială economică este agricultura ,nu industria.

Nu este atât criza de vină , cât lipsa noastră de gospodărire.

Este dorința noastră de a trăi "mai mult decât suntem."

CCGiurescu /

#Guvernarea țărănistă

Vina principală o poartă guvernările, mai ales cele din ultimii ani, mai ales PNȚ.

-A supraevaluat încasările bugetare ;
-A cheltuit mai mult decât ne putem permite ;
-Prin regiile autonome , s-a făcut o dureroasă risipă.
-La baza concesiunilor acordate, n-a stat grija de banul public....
-dr.Virgil Solomon : Produceți dovezi .Afirmatia e foarte gravă .
-CCGiurescu : Prin pregătirea și cariera mea [istoric] nu fac afirmații fără dovezi .Fixați o oră, o zi, și vi le arăt **PNT este vinovat de criza morală** , determinată de această **proastă gospodărire**, fără a fi singurii răspunzători.

#Guvernarea Iorga-Argetoianu

-Giurescu :Momentul depresiunii maxime a coincis cu **guvernul de "tehnicieni "** Iorga-Argetoianu.
-Augustin Popa:Dvs credeți că ruina a început din 1928,și nu are la origine vremurile dinainte ?
-CCGiurescu : **Ruina țării se constată pe bază de cifre.** Ori, dacă cifrele
[Polemică PNL-PNT pe marginea **Raportului Rist** ; **rezerve față de "controlul tehnic "** al Ligii Națiunilor ;**plata datoriei externe, condiționată de debușeuri** ;]
Sigur, momentul de depresiune maximă , coincide cu guvernarea de "tehnicieni "Iorga-Argetoianu [**dă exemple .Vezi la guvernarea Iorga -Argetoianu**] [.....]
Sanțiuni severe pentru cei ce au risipit averea națională.
Ar trebui pus **accentul pe cercetarea averilor îmbogățitorilor**,nu pe "apărarea onoarei "
- ca în programul guvernului - deoarece **onoarea națiunii este mai presus** decât cea a indivizilor (aplauze la PNL, PT, LANC) [.....]
CCGiurescu / 30 aug.'32

≠Încredere în concursul Societății Națiunilor

-Giurescu:Nu contestă însemnătatea concursului "tehnic" al Societății națiunilor .
-ACCuza : Suntem absolut contra și vom dovedi de ce .
-CCGiurescu : Die Cuza ,dvs constituiți , sub acest raport, "o infimă minoritate în această țară : Eu am încredere în Societatea Națiunilor și , dacă va veni vreodată ziua când omenirea să fie mai bună ,și să fie nevoie să ne păzim de bombele sovietice , să știți că aceasta se va face tot prin intermediul acestei Societăți a Națiunilor [---] Să dați voie imensei majorități din această țară să arate că în adevăr este convinsă de rolul important pe care-l are Societatea Națiunilor "
CCGiurescu

#Expertii străini?!

Cu privire la plata cuponului extern,cere să se precizeze un lucru : **în ce va consta acest concurs tehnic ?Nu vom putea admite să ajungem în situația umilitoare a unui stat tutelat de control străin ,în ordinea financiară și economică "**(Aplauze la LANC și PNL-2)
"Vom ține seama de avizul experților străini; dar nu înțelegem să se aducă **nici un fel de știrbire independenței acestui stat** , pentru care generațiile trecute au făcut atâtea jertfe. "
Înțelegem să ne îndeplinim cinstit obligațiile , dar **aliații** noștri să ne dea posibilitatea să o facem ,**deschizând larg porțile produselor noastre.**
"Condiționăm plata cuponului extern " de "**acordarea de debușeuri "**
(apaluze PT ; LANC și PNL-2)
CCGiurescu /

≠Specificul crizei economice românești.

[LD : **Concepție mai mult agrariană ,decât liberală,cu accente antiburgheze,antiindustrialiste .**]
Nu consideră criza economică mondială drept cauză a **situației grele a României, ci, mai ales, reaua gospodărire.**
"În timp ce facem **agricultura de la gurile Dunării ,voim să trăim , ca stat și individ, ca burghezii , cu industria superioară din Apus,**lățind și înălțind **fațada statului mai mult decât ne permite punga .**"Neîncrederea , apatia, dezorientarea societății românești - de la sate și orașe - **se explică tot prin cauze interne**
Făgădueli nencetate,continuu neîmplinite ;lipsa de respect față de bunul statului ;

lipsa de sancțiuni ;lipsa de ideal nou, care să înlocuiască idealul unirii înfăptuite ;
Greșeli în relațiile internaționale ; regii autonome fără grija de banul public [.....]
(aplauze la PNL, PȚ, LANC) [.....]

▣Restaurarea morală și materială a statului național

Războiul mondial a dus la triumful principiului naționalității ,la **crearea statului național** .[....]

"Ce se întâmplă dacă statul național nu reușește să asigure , sub toate raporturile, o dezvoltare măcar egală cu cea antebelică ? Se pune în discuție de vecinii nemulțumiți ,
însăși **rațiunea de existență** a acestui stat național **Un stat modern** nu se conduce numai cu suflul, după cum **o armată modernă** nu se mai luptă cu pumnul .

Deci,restaurarea materială și morală a statului, este o necesitate a existenței lui ."

"Este o obligație sfântă pe care o avem față de cei dinaintea noastră, față de cei care au căzut în munți cu fața spre Ardeal .Ei au căzut și s-au jertfit pentru statul național , a cărui minunată icoană le va fi mîngîiat ochii în ultima clipă în care se închideau pentru veșnicie "(aplauze la PNL -2) "Și să avem în vedere și pe cei ce vin după noi, pe aceia ce-i dorim mai fericiți decît noi,într-o țară mai frumoasă , mai bogată, mai puternică."

"Să lucrăm în așa fel , încît acei care astăzi se joacă , neștiutori de amara greutate a vieții, să poată spune despre noi ,ceea ce la rîndu-ne , am spus despre mucenicii războiului :**și-au făcut** în ceasul de grea cumpănă , față de neam și față de țară, **datoria deplină "**

(aplauze la PNL) [**sfîrșitul discursului**]

CCGiurescu / 30 aug.'32

34.)Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj, 31 aug.'32

(DAD, MO 20, șed .din 31 aug.'32, pag. 536 - 538)

[LD : ședința este condusă de Dinu Simian , vicepreșed. Camerei . Rădăceanu face o expunere sintetică **a doctrinei socialiste**, lansînd formula "**stat muncitoresc-țărănesc** " , pe care o contrapune "**statului țărănesc** " , formulă lansată de PNȚ .

Este lăsat să-și expună argumentele ,fără întreruperi, fără polemici , fără contraargumente, deși **atacă formula țărănistă**, afirmîndu-și **crezul în revoluție, distrugerea capitalismului, viitorul socialist**.Tratamentul diferă de cel aplicat liberalilor , de către PNȚ.

Să fie asta expresia siguranței cu care era clamat "**nepericolul** " **socialist în România ?**

Sau expresia **începuturilor "marxiste "** **ale țărăniștilor ?**

Exceptînd respingerea colhozurilor,**nu se deosebește prin nimic ,ca doctrină, de comuniști]**
Rădăceanu / 31 aug.'32

▣Criza economică=criza capitalismului

"Criza în care trăim noi ,iată **faptul de la care trebuie să pornească orice politică, orice preocupare economică, orice preocupare de ordin sociologic și istoric**,dar pe lîngă **guvernul actual** , în declarația sa, **a trecut fără să o vadă**, fără să tragă consecințele rezultate din **zguduirea extraordinară a însuși sistemului capitalist**, zguduire care ne-o demonstrează evenimentele naționale și internaționale de atîta vreme.

"Nu am putea discuta acum dacă criza în care ne zbatem noi ,ca și întreaga Europă , **este o criză finală a capitalismului**,menită să deschidă drumul ,chiar acum, spre o nouă formă de organizare socială și economică,**sau este o simplă criză capitalistă** , din cele obișnuite, așa cum au mai fost și poate vor mai fi ,**care va trece** pentru a face loc unei **noi perioade de prosperitate capitalistă** Nu este cazul să discutăm asta acum.

"De altfel, pe noi **nu ne poate preocupa atît formularea teoretică, cît atitudinea practică** pe care **trebuie să o ia în primul rînd guvernul** chemat să scoată țara din impasul în care a pus-o această criză. "[.....]

Rădăceanu / 31 aug.'31

#Politica economică a guvernului Vaida

" Dacă examinăm **politica pe care guvernul o anunță prin declarația ministerială**, noi trebuie

să constatăm că **această politică nu iese din comunul politicii burgheze** de pînă acum, **nu îmbrățișează soluții de curaj**, care să treacă dincolo ,să deschidă drumuri spre un viitor nou al societății românești ; este, cum am spus adineauri, **un sistem de paleative** , menit să cîrpească aici, să cîrpească dincolo, dar în definitiv **să lase neatins edificiul actual al vieții economice capitaliste.**

(El nu va intra în analiza legilor propuse ; a făcut-o prietenul **Mirescu** ,arătînd caracterul hibrid, **insuficient și ineficace** , a reformelor propuse.)

Rădăceanu / 31 aug.'32

#Criza în țările agrare

"...dacă această criză este izvorîtă din sistemul capitalist , **aceasta nu înseamnă că ea este restrînsă numai asupra Apusului capitalist** , unde capitalismul , sub forma sa industrială , a reușit să domine întreaga viața economică ,unde el a reușit să transforme majoritatea populației , în salariați."

" **Faptul că țările înapoiate** din p.d.v.capitalist și industrial ,**sunt țări preponderent agrare**, încă **nu face din ele țări capitaliste sau semicapitaliste.Capitalismul și agricultura nu sunt noțiuni care se exclud.**

Dimpotrivă,**capitalismul a pus stăpînire și pe agricultură și silește agricultura** ,întocmai cum silește și producția industrială, **ca să lucreze în beneficiul lui.**

(În aceeași zi [31 aug.'32] cu ocazia discutării proiectului de **lege pentru ridicarea taxei de import asupra grîului**, a avut ocazia de a atinge aspecte din exploatarea capitalistă a agriculturii .)

#Criza românească –specific capitalistă

"În asemenea condiții , desigur că și **criza din Țara Românească** trebuie privită sub **aspectul ei specific capitalist.Evident, ea a fost enorm accentuată prin regimurile de jaf , corupțiune și de incapacitate** ,care s-au perindat la cîrma acestei țări și **care au adăugat** exploatării capitaiste a muncitorilor, țărănilor și a tuturor păturilor producătoare ,**exploatarea politicianistă a averii publice,în folosul particular**,împotriva intereselor generale ale statului , ca și ale poporului întreg. Aceasta a agravat caracterulcrizei ,fără însă ca să-l determine.

Criza de care suferă Țara Românească, este o criză capitalistă, izvorîtă din sistemul capitalist." (p. 536)

Rădăceanu / 31 aug.'32

#Stat țărănesc ?!

[LD : marxist în toată regula, Rădăceanu se fereștesă-și revendice doctrina ca marxistă.]

"Totuși, d-voastră **ați venit cu o soluțiune** ce vă pare salvatoare , cu o soluțiune care trebuie să aducă societății prefacerea esențială, pe care toată lumea o așteaptă și a cărei necesitate o simt toți, **ați venit cu formula statului țărănesc.**

Stat țărănesc ? Formula este frumoasă , sună frumos într-o țară de țărani ,însă mi se pare că **este cam lipsită de conținut istoric și sociologic.**

Cum poate să existe un stat țărănesc ?

Un stat țărănesc , prin predominarea clasei țărănești în politica țării , **nu ar putea să existe atîta vreme cît există dominația clasei burgheze.**

" **Capitalismul** , însă , cu toate că , în cele din urmă, a dus la criza economică, la dezastrul de astăzi,**a adus și un progres în istoria omenirii** .El reprezintă **industria modernă** și acea **intensificare a vieții economice** , care caracterizează societățile de astăzi.

De sigur, el reprezintă totodată , și exploatarea aceasta neomenoasă și , în cele din urmă, pericolul dezastrului care ne amenință. "

"Dar dvs ,**cînd vorbiți de stat țărănesc**, îmi închipui că **nu vă puteți îndrepta împotriva acestui factor de civilizațiune, care este industria, care este viața economică modernă,**

ci puteți să vă îndreptați numai împotriva modului de producție capitalist ,împotriva faptului că acest factor economic formidabil , care este industria ,cu tot angrenajul care îi este legat, **nu este în slujba colectivității ,ci în slujba unei infime minorități** care știe să adune bogății , care știe să-și asigure o plus valută din munca tuturor- și a muncitorilor și țărănilor.

Așa **ca o luptă contra capitalismului , nu ca o luptă contra industriei** -se mai poate înțelege luptă țărănească într-un stat țărănesc.

Eu mă întreb însă : **aceasta este intențiunea d-voastră ?**

" Iarăși sunt silit să amintesc discuțiunea , care a avut loc astăzi la **legea pentru scăderea taxei de import la grâu,d-voastră , ca partid care vă numiți țărănesc , urcați prețul produselor , veniți și faceți înlesniri pentru clasa țărănească ;** este foarte frumos.

Dar cită vreme dăinuește sistemul capitalist ,toate îmbunătățirile , toate reformele și toate măsurile pe cari le-ați lua , **nu pot veni în folosul țăranilor , fiindcă puterea economică este în mâna burgheziei , în mâna capitalismului** ,și face imposibil ca eventuale măsuri , să fie într-adevăr în folosul țăranilor "

"dacă s-ar urca prețul grâului și mai mult , ar fi foarte greu de prevăzut **cît va încasa producătorul și cît va curge** ,sub diverse forme , **în buzunarul capitalismului , ca intermediar , morar , brutar , cămătar** ș.a.m.d." (p. 537)

Lot.Rădăceanu / aug.'32

35.)IGDuca (PNL) , discurs la mesaj,31 aug.'32

(DAD, MO 20, șed. din 31 aug.'32 , p. 555-556)

[LD:conferințele economice internaționale ;controlul experților -Liga Națiunilor

Vezi fișier **Politică externă** și hotărâște cât și unde dai]

#Criza economică

" Noi trecem astăzi printr-o criză din cele mai grave .

Gravitatea crizei constă în faptul că **avem o Românie bolnavă într-o Europă** care , din nenorocire , **este poate și mai bolnavă , încă "**

Priviți în jurul dvs.**14 ani au trecut de la încetarea războiului mondial și lumea se zbate încă în mijlocul celor mai mari greutăți.Nici una din rănile adânci ale războiului n-au putut până azi să fie vindecată.Cugetătorii** cei mai mari ai omenirii , oamenii de stat , cu veche autoritate și mare experiență , **se întrebă zguduți** , până în adâncul sufletului lor , dacă ceea ce formează **osatura însăși a organizației noastre sociale și economice actuale , nu este pe cale să se surpe.**

" **Priviți** în jurul dvs , vedeți **state puternice și bogate** ,cu stăpâniri întinse peste mări ,cari **trag după ele cortegii de milioane de șomeri** și cari de zeci de ani de zile luptă cu aceste probleme ,fără ca să poată , nu să le rezolve , dar nici măcar să le stăvilească "

"**Priviți** pe de altă parte , în jurul hotarelor noastre , **lumea cea nouă** , care se ridică **dincolo de Nistru,cu mirajul ce-l exercită asupra claselor muncitoare ale omenirii întregi "**

Și , în acest moment grav , România are un atare guvern !

▣Problema economică

În problema economică , **el este mai pesimist :**"Eu cred că lumea trece în momentul de față printr-**o criză economică foarte acută** și că **vor trece mulți ani** până ce **să se poată restabili un adevărat și trainic echilibru economic.** " Ar fi nedrept , însă , să ne arătăm întru-totul sceptici , deoarece **unele rezultate se pot obține de pe acum.**

" În orice caz , **nu trebuie nesocotită eforturile meritore** , pe care atâtea state o fac astăzi , pentru a putea realiza **oarecari progrese** în această direcție.

Nu aş vrea , iarăși , ca , **sub vraja schimbărilor economice favorabile** ce vor rezulta de pe urma acestor Conferințe,**noi să nesocotim adevărul elementar** care este că , în primul rând , trebuie **să avem noi grijă de interesele noastre economice interne "** (aplauze la PNL)

▣Experții străini, Liga Națiunilor

[LD:Leagă declarația lui din 1932 despre experții străini și consultările la Liga Națiunilor , cu faptul că , peste doar un an , el va plăti cu viața fiind acuzat de "trădarea intereselor naționale"prin acceptarea "**Planului de la Geneva** "]

"**Dacă faimoasa formulă** ,împotriva căreia ați dus [PNȚ și alții] atâția ani **proces virulent** ,

dacă vreodată **formula atât de hulită de unii , atât de ciudat înțeleasă de alții , formula < prin noi înșine >** ,își are rostul ei , **desigur că este în momentul de față ,și ,** în această privință , eu, căruia **nu prea îmi convin delegațiile de experți străini și consultările repetate la Liga Națiunilor** (aplauze la PNL), **dacă am o satisfacție** , este că **observ la acești experți** , în primul rând **această recomandatie** : vom căuta să vă ajutăm , dar , înainte de toate , **încercați să vă ajutați dvs singuri** sau, mai practic, **faceți întâi dvs ordine în casa dvs .și în urmă veniți și cereți sprijinul areopagurilor internaționale .**
"Vă rog , deci , foarte mult, domnilor, **să aveți în vedere** în mod constant , în toate conferințele economice care au loc în lume și în conferința dezarmării și în cealaltă, **aceste două necesități imediate ale țării "** [LD:astfel ajunge la **interesele apărării naționale**]
IGDuca / 31 aug.'32

36.)M.Negură (PNL) , interpelare : cooperăția .1 sept-'32

I.Răducanu,M.Ghelmegeanu: răspunsuri

Vict.Papacostea, Roșculeț (PP):replici

[DAD, MO 21, 1 sept. 1932, pag. 579 –581]

[LD :**Polemică țărănist –liberală** privind **Cooperăția**.Pe post de "**arbitru**", judecând aambele partide,**averescanii** .

Cooperăția ,instituție pentru care, între cele două partide , s-a dus o neîntreruptă luptă de concurență .Fiecare lăuda gospodărirea chibzuită a banilor sub regimul partidului său,și învinovățea de risipă pe adversar. **Mișcarea cooperatistă**, inițiată de liberali înainte de război, (în care s-a remarcase și I.Mihalache) a fost revendicată de doctrina țărănistă ca parte componentă a **statului „țărănesc”**.Eu spun că nedrept și agresiv.]

≡Banca Centrală Cooperativă

#PNL-PNT:Competiție, concurență, învinuiri reciproce

- I. Răducanu : Pe 21 de luni, d-le Negură, fiindcă bilanțul încheiat în 1930 cuprinde gestiunea dela Martie 1929.

-V.Lepădatu : Încasau o mie de lei de ședință, patru ședințe pe lună. Astăzi sunt două ședințe pe lună, cu câte 740 lei.

-M. Negură : Controlați datele pe care vi le pun la dispoziție și veți vedea că sunt numai pe anul 1930. [...]Numai aceste instituțiuni, **Banca Centrală Cooperativă, Oficiul Național și Consiliile de administrație ale Uniunilor de Control**,pe un singur an, în total, **au încasat cifra frumușică și rotundă de 8.538.006 lei**, fără cheltuielile de deplasare la Banca Centrală Cooperativă și Oficiu, pe care le-am pus însă în socoteală la Centralele Cooperative.

- **CIC Brătianu** : Cât au fost în trecut ?

- **M. Negură** :După toate socotelile, în trecut, **ajungeam la 2.404.000 lei** la toate instituțiile cooperatiste, cu cheltuielile de deplasare.

-**M. Ghelmegeanu** : În orice caz,**cheltuielile făcute de fostele Centrale, sunt cu mult mai mari decât** cheltuielile pe cari le fac instituțiile cooperatiste **acum**.

Să vedem cari sunt cheltuielile cari s-au făcut de toate Centralele.

Cheltuielile fostelor Centrale au fost de 116.000.000 lei,nu de 108.000.000 lei, cum ați spus d-voastră, pe anul 1928.

Dar din acești 116.000.000 lei, scăzând 27.000.000 lei, cari au fost restituțiile întregului buget al statului, de către Centrala Băncilor Populare, și 30.000.000 lei, restituite pe același an, 1928, de Centrala Cooperativelor Sătești, întregul buget de materiale și personal, însemnează că aceste 57.000.000 lei trebuie să le scădem.

- I. Răducanu :Dintr-un bilanț fictiv.

- **M. Negură** :Dintr-un buget fictiv, pe care-l consumați în realitate. Și atunci, cât mai rămâne cheltuieli efective ? 59 milioane.Să vedem la d-voastră câte sunt cheltuielile pe un an ? [...]fac 242.162.786,49.

- **Victor Papacostea (PP)** :D-le Negură, este păcat că aceste cifre foarte interesante, le ascultăm într-o ședință care a luat un caracter aproape confidențial.Aceste lucruri interesează și pe colegii noștri.

-**M. Negură** : [...]dau un total de 158.905.297 lei, care sunt cheltuielile de administrație ale actualelor instituțiuni cooperatiste,adică Banca Centrală a Cooperativelor, Oficiul Național al Cooperăției și Uniunile de Control, la care n-am adăugat fondurile de 202 milioane, precum ați văzut. D-lor, n-aș vrea să vă mai obosesc cu cifre, dar **pentru că v-ați referit la portofoliul putred al Centralei Băncilor Populare și al Centralei Cooperativelor Sătești, din trecut** și că sunt bani pierduți, am să vă citesc diferite posturi din chiar bugetele d-voastră și veți vedea că [

-**I.Răducanu** :E prea multă „ negură „ în cifrele pe care le citiți d-voastră

-**M. Negură** : Noi facem lumină. Este din bilanțul d-voastră. Cheltuieli făcute în contul Centralei Băncilor Populare, toate la un loc însumează cifra respectabilă de 612.622.467, dintr-o administrație a unui portofoliu pe care l-ați numit putred.**Nu puteți impresiona opinia publică, nu puteți induce în eroare Parlamentul.Fapt grav și indiscutabil este că d-voastră, prin politica cooperatistă pe care ați inaugurat-o, atât prin legiuirile aduse cât și prin solidarizarea permanentă cu cei care sunt socotiți de rea gestiune, în dauna statului și a cooperăției, ați favorizat ceea ce nu era îngăduit, ați inaugurat jaful.**

- **M. Ghelmegeanu** :De aceea am ordonat ancheta.

- **M. Negură** : D-voastră vă tânguți că comisia de anchetă a lucrat cu ușile închise.Cred că a făcut o greșeală. În atmosfera greoaie a Oficiului Național al Cooperăției, **trebuia să se țină ușile și ferestrele deschise.**

-**V. Papacostea** : Se poate continua ședința numai cu 20 deputați, d-le președinte ?

- **Nichifor Robu** : Este o convenție și un uz.

- **M. Ghelmegeanu** : Răspunsul din partea guvernului l-am dat în ședința trecută, la 25 August, așa că acum nu e decât o replică, pentru ca d. Negură să-și facă forma.

-**I. Costinescu** : Dar este o sdravănă replică.

-**M. Negură** :**V-ați arogat un merit** că prin **legea din 1929** d-voastră la comisiunea de judecată, ați pus un președinte de tribunal, că ați făcut un imens serviciu cooperăției,că **ați introdus justiția în cooperăție.**Cred că după cele ce s-au petrecut la cooperăție, **trebuia să duceți cooperăția la justiție,**pentruca în adevăr să se facă opera de purificare și de însănătoșire necesară.

-**Nichifor Robu** :D-le Negură, în afară de cheltuelile acestea, de care ați vorbit,mai este și o altă parte de cheltueli de cooperăție.**Acolo s-au împrumutat bani dela Teatrul Național, cari nu au nici o legătură cu cooperăția,**nu stiu ce este cooperăția; li s-au dat bani cu 4 la sută. **Oameni cari sunt parlamentari,au fost și prin consiliile de administrație, sunt membri ai Partidului Național-Țărănesc și de ai Partidului Liberal, încât procesul acesta puteți foarte bine să-l lăsați să-l facă alții.**

-**Leonte Moldovanu** : D-ta.

-**N. Robu** : Eu sunt cinstit, nu am luat parte.

-**V. Papacostea** : Trebuie să recunoașteți un lucru, că, dacă dacă d. Negură a avut o impresionantă armătură de date și cifre, nu mai puțin documentat a fost d. subsecretar de stat Ghelmegeanu.

-**M. Negură** : l-am răspuns că are date false.

-**V. Papacostea** :De aici am tras o concluziune, cu un fond logic și psihologic,pe care vă rog să-l luați în considerare. Concluziunea este că **nu dintre d-voastră poate veni denunțul și acuzarea la adresa celuilalt, căci nici unul dintre d-voastră nu sunteți fără păcat.**

Aveți dosare pline pentru faptele din trecut, d-le Negură ; încât nu este destul să faceți un gest, pentruca să luați altora dreptul de a spune adevărul.

-**I. Costinescu** : **Faptele din trecut sunt Ion Brătianu.**

-**V. Papacostea** :Amintirea lui Ion Brătianu ne este prea scumpă, pentruca să **facem din ea paravanul tuturor greșelilor din trecut.**

-**Radu Roșculeț (PP)** :Tăceți, căci sunteți la dispoziția guvernului.**Nu aveți autoritatea morală să vorbiți în acest Parlament despre trecut.**

-**M. Negură** :Sunt foarte **neplăcut impresionat** că o chestiune ca aceasta, **cu un obiectiv de înaltă moralitate,**care trebuia să **solidarizeze toate grupările politice,** să producă o situațiune ca aceea care s- a desfășurat acum.**Mă așteptam** să plecăm cu toții la fapte, pentruca opinia publică să vadă că noi nu ne pierdem vremea aici,ci ne facem întreaga datorie

In loc de aceasta, văd diversiuni și din partea băncii ministeriale și din partea altor membri ai partidelor din opoziție ; ceea ce este trist și vine în favoarea defraudatorilor, cari vor folosi mai departe situațiunile înalte ce posedă pentru satisfacerea intereselor lor personale. [...]

-Ghelmegeanu:Cooperația , sub conducerea PNT

-M. Ghelmegeanu :"[...] S-a zis, ce caută coopertația în desbaterile între partidele politice – fiindcă, incontestabil, între Partidul Liberal și partidul Național-Țărănesc, prin modul cum d. Negură a înțeles să-și desvolte interpelarea, a luat naștere o discuțiune, care, are o latură politică. Această latură politică n-o tăgăduiesc și nu poate fi tăgăduită. De ce ? Pentru că conducerea în cooperație, atât din punct de vedere al organizării ei, cât și din punct de vedere al gestiunii, atinge directă răspundere a partidelor politice, cari sunt chemate la guvern și, este incontestabil că, după cum guvernul PNT nu-și declină răspunderea modului cum a fost organizată și condusă cooperația dela 1929 până astăzi, nici Partidul Liberal, prin reprezentanții săi acreditați, nu va putea să-și decline răspunderea pentru modul cum cooperația a fost condusă și organizată dela 1920 până la 1928.

Numai pe această latură , procesul politic a avut loc.

Dacă am făcut uneori o comparație între trecut și prezent, n-am făcut-o pentru a comite această greșeală, care m-ar desonora, pentru ca din erorile trecutului să fac o justificare pentru eventualele insuficiențe ale prezentului.

Nu, am făcut-o numai pentru că progresul realizat este și mai evident prin comparațiune. Și eu îmi păstrez această convingere, - și cred că, ancheta va ajunge la aceleași rezultate, - că dacă se compară cele două gestiuni, a noastră, dela 1928 și aceea a guvernelor liberale, dela 1920 până la 1928, nu va fi nimeni care să nu vadă unde sunt răspunderile și să nu gradeze răspunderile, așa cum au avut loc.

Și este o a treia constatare, cu care închei. Cooperația a făcut atenția Partidului Liberal și, șeful acestui partid, d. Duca, s-a ocupat în de aproape de această mișcare și, este incontestabil că, pagina cea mai necontestată pe care d-sa a scris-o în lunga și eminenta sa carieră politică, este aceea pe care a scris-o ca cooperador.

Atât de adevărat, că la 1925, fiind ministru de externe, îmi pare, găsea timp să se ocupe de cooperație și de congresul întrunit în acel timp; atât de adevărat, că d. Duca, șeful Partidului Liberal, care, prin însăși situațiunea sa, nu se mai poate urca la această tribună, decât pentru chestiuni mari, de orientare internațională sau internă, totuși a socotit că organizarea cooperației e destul de interesantă, pentru ca d-sa să se urce la tribună în 1929, când s-a prezentat legea de organizare a cooperației și să-și prezinte observațiunile d-sale, într-un discurs care a fost mult ascultat. [...] (pag. 581)

M.Negură / interpelare , 1 sept.'32

37.) Comunicări, interpelări, polemici: teme economice , 9-20 sept.'32

Petre Fircă (PNT -Basarabia) , Gr.P.Mihăilescu (PNT) , 9 sept.'32

Corneliu Ghimbășeanu -Bubi (PNT-Lupu) , 20 sept. '32

(DAD, Mo 25, șed. din 9 sept.'32, p. 725-728)

(DAD, MO 31, șed. din 20 sept.'32 , p. 1029-1039)

a) Petre Fircă : greutățile comerțului

[Camera de industr. comerț, Chișinău Basarabia] :

Greutățile comerțului , cauzate de criză, legislație, de restricția la devize, (care au produs specula clandestină, traficul de valută)

-ACCuza : Aceasta se datorește trustificării industriei noastre de către jidani .

-Fircă : Comerțul este fără naționalitate . Sunt loviți, deopotrivă, și românii și evreii .

b) Gr.P.Mihăilescu-DRloanițescu : cartelul fierului

Cartelul fierului , încheiat între uzineșle Reșița și fabrica "Schramm , Hutl și Schmidt " pentru vânzarea pieselor de plug, lovește pe țărani, pe agricultori .

Președintele Consiliului Reșiței este senatorul PNT , Max Auschnitt .

-**Voci** : Nu, este **generalul Baliff** !

-**DRloanițescu** :Preocuparea **combaterii trusturilor și cartelurilor este f.- justă.**

DI Mihăilescu să nu uite că **PNȚ are meritul de a fi deschis acea luptă.**

Dovada : activitatea sa de **10 ani în care s-a ridicat împotriva tuturor cartelurilor.**

Guvernul Vaida **pregătește o lege contra cartelurilor.**

-**D.Iuca** (PNL-1) :Este adevărat că **d.Madgearu a promis această lege și că, la Senat, raportor va fi Auschnitt ?** (mare ilaritate)

-**I.Mirescu** : **cartelul fierului s-a încheiat sub gov. PNT, patronat de Madgearu ,în înțelegere cu Auschnitt** (aplauze PSD)

-**DRloanițescu** : La fel ca la **legea Regiilor** autonome, **parlamentarii nu mai au voie** să intre în **Consiliile de administrație**, și ,în cazul acestei **legi a trusturilor**, va fi o înaltă îndatorire morală ca **oamenii politici să nu tragă beneficii nelegitime ,din " exercițiul spurcat al demnității de parlamentar , sau al unei funcții în stat "** (apaluze la PNȚ)

-**Adonis Popov** (PȚ-Lupu) :Să vorbească toți membrii guvernului ca dvs.Dvs sunteți opozant în guvern.

-**DRloanițescu** : Toți membrii guvernului au această părere.Inclusiv dl Madgearu

[**LD : ei erau la cuțite !**] D.Madgearu vă va răspunde cum va rezolva această problemă de interes național [**LD : Madgearu-absent !**]

-**Mirescu** : **Trustul fierului este trustul " Kreuger -Auschnitt " la români.**

c.)C.T.Ghimbășeanu :Soc.miniferă de aur "Breaza-Zlatna "

Către miniștrii de comerț și finanțe .

/ La 6 apr.'28, Tribunalul Ilfov a dat o **autorizație de funcționare Societății Minifere de aur " Breaza -Zlatna "** Instanța **a fos dusă în eroare pe bază de acte ticluite, false, falsificate**

(Procesul verbal din 1925) ,anunțând ca interesate **9 persoane juridice.**

Actul constitutiv fals, a fost publicat în MO nr. 96 / 1928.

/"**Societatea Breaza "** este total lipsită de patrimoniu , de capital social, este , de drept, **inexistentă.**Cum poate exista o astfel de Societate , fără nici un capital social ? !

A emis , totuși, acțiuni la purtător , purtând indicații mincinoase (24 .000 acțiuni !)

/**Societatea " Mica "** a achiziționat 19.000 acțiuni , pentru care a dat mai multe milioane .

Statul, acționar la Societatea "Mica " , a fost păgubit .Deși s-a cerut Ministerului de finanțe o anchetă , nu s-a întreprins nimic.

(Prezintă o broșură în care sunt toate **matrapazlăcurile d-lui inginer Gigurtu** (director general la " Mica ") și a consoților săi, cu care **ruinează avutul societăților miniere din Breaza .**

(depune broșura , cere anchetă)

38.)Concluzii la Mesaj,Cameră ,Vasile Rădulescu (raportor),1 sept.'32

(DAD, MO.21,șed. din 1 sept.'32, p. 582-596)

[**LD : este un doctrinar "țărănist".În locul argumentelor și analizei aplicate celorlalte partide (doctrine, programe, politici ,) el recurge la întrebări retorice, persiflări, etichetări.**

Denotă fie aroganță, fie incopetență, fie simplitate.Ca și în celelalte direcții de analiză, drept concluzii la Mesaj pe anul 1932, el este obsedat de 2 idei :

să apere **prima guvernare a PNȚ și să respingă atacurile PNL.**

De aceea, **nu leagă problemele de " moștenirea" guvernării Iorga-Argetoianu,**

nici de "moștenirea " primei guvernări a PNȚ,ci se întoarce la1928,la "moștenirea " PNL .

De aceea, problematica concretă am deplasat-o la problemele economice-financiare ale anului 1928.Aici ,însă, rețin disputa privind **averile personale.]**

Mihai Popovici-Dinu Brătianu ,controversă:deficitele

#Retro'1928."Moștenirea" liberală

-**Rădulescu:**Ni s-a spus de d. **Iamandi și Duca** că suntem moștenitorii veseli , feciorii de bani gata."**Dar ce ? Noi trebuie să credem numai ceea ce scrie "Universul " și " Viitorul " ?**

Noi nu știm care era **situația țării în 1928, din p.d.v. financiar ?**

[...] **Bugetul statului se găsea descoperit cu 10 miliarde și jumătate -**

-**CIC Brătianu** : Nu e adevărat! **Raportul Rist** e categoric în această privință .

-**M.Popovici** (ministr.Juстиției) : **Faceți o greșală fundamentală** , cînd invocați afirmațiunea d-lui Rist și cînd faceți aluzii că erau la cifra de 1.620.000.000 , socotind această cifră ca deficitul total.De fapt, acești 1.620.000.000. erau numai deficitul de la diferitele departamente , provenit din diverse arierate neplătite,și nu suma totală a deficitului.Numai deficitul căilor ferate se ridica la 8 miliarde,iar **deficitul anului 1928 se cifra aproape la 6 miliarde.**

Or, ce am plătit noi din împrumutul de stabilizare ,dacă nu datoriile existente ?"(aplauze la PNT) [...] Afirm **că treceau de 18 miliarde datoriile pe care le-am moștenit atunci de la d-voastră "** (aplauze la PNT)Iar în ce privește 1.620.000.000 , acestea erau doar datoriile mărunte, lefuri și pensii neplătite (1918-1920 !) El poate dovedi pe bază de acte, de date...

-**V.Rădulescu** : Cînd face unele afirmații, el se bazează pe documente. " **Prin planul de stabilizare din 1929,cu ocazia împrumutului de stabilizare, 10 miliarde și jumătate au fost destinate acoperirii restanțelor ,golurilor din bugetul statului român, căci pînă la acea perioadă,am trăit într-o ficțiune bugetară ,pentru că ați prezentat țării bugete fictive, cu excedente imaginare .** [...] Aceasta înseamnă că **noi suntem feciorii de bani gata ai d-voastră ?**

-**CIC Brătianu**:"Ați găsit împrumutul de stabilizare ".

-**M.Popovici** : " Numai la Banca Națională erau **11 miliarde datorii** lăsate de dvs., care , prin evaluări și alte operații,au fost **redușe la 4 miliarde.** [...] Dvs ați făcut datorii și noi a trebuit să le aranjăm."

-**CIC Brătianu** : " Ați găsit împrumutul de stabilizare tratat și nu ați avut decît să-l iscăliți."

-**V.Rădulescu** : " [...] vă reamintesc că **în iunie 1928 chemaserăți experții străini în țară, care nu mai veneau .Au venit experții și-mi aduc aminte că spuneți în fiecare zi : împrumutul este ca și încheiat .A venit vara, experții au plecat, împrumutul nu a putut fi încheiat.**

Acesta este adevărul istoric.V-ați găsit în această situație grea, cu **moneta nestabilizată și în imposibilitate de a face împrumutul.**În aceste împrejurări ați părăsit puterea. "

#Retro'1929.Marea de presiune economică

(p.595)**A urmat un fapt neprevăzut :catastrofala cădere a prețurilor din 1929.**

[...] Cînd a venit catastrofa prăbușire a prețurilor , cînd clasa țărănească s-a resimțit, cînd producția agricolă nu a mai avut preț, **întreaga țară a fost în agonie.** [...]

Marea **de presiune economică din 1929** ,care se accentuează din zi în zi, și pentru care nu avem speranțe de îndreptare.Din nefericire ,**a căzut prețul la cereale, la petrol, la lemn.**

/Măsurile lui Mihalache-Madgearu

Și adversarii se întrebă **ce a făcut Mihalache ? ce a făcut Madgearu ?**

Nu a făcut Mihalache nimic pentru **selecționarea semințelor ?**

/ " " " " pentru **Camerele Agricole** , cu mașini agricole ?

/ " " Madgearu nimic pentru **intensificarea exportului nostru ?**

/ " " " acele **tratate** cu Franța, (pentru porumb),cu Italia și Iugoslavia (pentru vite) ?

/Nu a urmărit Madgearu acel **bloc al țărilor agrare** , menit să le scape de sărăcie ? (p. 596)

V.Rădulescu / 1 sept.'32

#1929.Depresiunea economică

Dar în timp ce toată lumea recunoștea că **este cea mai profundă criză,"dvs , liberalii, afirmați** ,cu o încăpăținare care va rămîne de pomină, **că treburile statului merg rău, pentru că Mihalache și Madgearu sunt incapabili ,iar numerarul a dispărut din circulație , pentru că l-au furat Boilă și Bocu.**

-**Voci PNL** :Pentru că așa este .

-**V.Rădulescu** : "Vă asigur că **este cea mai mare mișelie din istoria politică a statului nostru.**"A venit acel lucru teribil , neprevăzut, **marea de presiune economică din 1929,**

"care se accentuează din zi în zi, și **pentru care nu avem speranță de îndreptare "**

"Din nefericire ,**s-a prăbușit** nu numai **prețul la cereale , ci și la lemn, și la petrol, și la toate**

bogațiile acestei țări "Este o "mișelie " din partea PNL să acuze PNȚ de incompetență, afaceri, furturi." Dvs cunoașteți bine cauzele adânci și îndepărtate ale crizei , știți că lumea geme, și , totuși, mânați de acest sectarism , negați adevărul cu încăpățănare "

[LD : Nimic altceva despre intențiile economice ale guvernului]

V.Rădulescu / 1 sept.'32

≡Conversiunea datoriilor

[LD : este evident că PNȚ nu are un concept unitar ,din acest p-d-v-.Pe această temă, apar clar divergențele între "aripi " s-au adâncit , ducând la radicalizări și atitudini disidente]

S-a spus că PNȚ nu dorește Conversiunea și că are p.d.v. diferite .

"Este adevărat că problema aceasta este extraordinar de grea.

/Varianta Argetoianu

Eu am afirmat anul trecut, de la această tribună,că **această lege va avea consecințe dezastruoase pentru creditul nostru în străinătate** și am afirmat - Monitorul Oficial este martor -că **s-a făcut un mare rău țării ,că s-a legat această reformă de numele MSRegelui** , pentru că nu se știe care va fi soarta ei în viitor."

Am afirmat atunci și împrejurările ulterioare mi-au dat dreptate. [...]"

/Varianta PNȚ: stânga agrară

Și dacă problema aceasta era complicată ,extrem de grea, anul trecut, **ea este infinit de grea acum**.Aceasta este marea noastră grijă acum - ca să putem sta lângă guvern ,alături, **să dăm o soluțiune definitivă ,ca să salvăm statul Românesc -în ce formă, vom vedea .**

În orice caz, se știe că **PNȚ este și rămîne un partid de stînga** ,un partid care **are în sînul său destule rezerve și nu va putea să cedeze nimic din programul său**

și **nu va putea să dea nici o soluțiune în contradicție** cu marea grijă pe care o are

față de toate păturile producătoare și în special față de agricultură ."(aplauze la majoritatea PNȚ) Mai mult încă, **suntem mulți** aici care **ne ocupăm de această chestiune.**

Vom vedea la timpul potrivit dacă țara nu a ajuns astăzi în această situațiune ca,în ce privește **raporturile de drept dintre oameni ,legislația noastră să nu fie adaptată noii teorii a**

impreviziunii ;Vom vedea dacă această chestiune nu va trebui să fie discutată "

(aplauze la majoritatea a PNȚ)

"În orice caz, fiți încredințați că **majoritatea parlamentară** , avînd această grijă, **va sta neconținut lângă guvern** , în marea această dorință **de a tranșa definitiv această operă grea** (aplauze la majoritatea PNȚ)(p. 587)

Gh.Brătianu-Mihalache controversă :necesitățile prezentului

(replică la opiniile lui Mihalache)**Vezi pe larg și context la fișier PNL-1**

[LD : atitudinea lui este dramatică, paradoxală față de confruntarea dintre PNȚ și PNL-ducist. Ca și cu alte prilejuri, ocolește , ignoră ,existența celui alt partid, vorbind parcă în numele unuia singur !]

#Periclitarea reformelor democratice

[LD:simt că acei oameni politici,majoritari sau opozanți,împovărați de evoluțiile vremii ,simt pe umerii lor răspunderea pentru viitorul României.Și mai simt că , în ce privește soarta țărănimii , nu este demagogie nici la Mihalache ,nici la Gh.Brătianu.

-Gh.Brătianu :" Dați-mi voie să conchid printr-o întrebare : **această discuție istorică ,**

asupra unor fapte care stau deasupra îndoielii și nici nu ar mai trebui să formeze obiectul preocupărilor Adunării ,este oare **singurul obiect al dezbaterilor noastre ?**

D-lor, **reforme**le de cari s-a vorbit și de care se vorbește mereu,reformele acestea care ne sunt

scumpe, **ca și amintirea acelor din inițiativa cărora s-au înfăptuit ,sunt amenințate** în cauzele , în efectele și esența lor, **de criza grozavă care ne apasă** .(aplauze la PNL)

Ei bine, **preocuparea noastră** trebuie să se îndrepte în primul rînd **asupra prezentului și**

asupra viitorului. Opera noastră nu trebuie să fie o discuție zădarnică asupra trecutului, ci trebuie să fie o operă de restaurare ,pentru a salva prezentul și a pregăti viitorul acestei țări. Acestea am avut de spus."

#Cea mai săracă țărânie a Europei!

-I.Mihalache:" Fac un apel la d.Brătianu , care este istoric, ca în preocupările d-sale de istoric - și fac un apel și la ceilalți istorici - atunci când vor judeca trecutul țării noastre și activitatea pe care au desfășurat-o guvernării noastre , pînă la Unire,să rezerve un capitol prin care să explice viitorului ,cum se poate ca în România să existe pe un pămînt atît de bogat , cea mai săracă clasă țărănească ?(aplauze, bravo , la PNȚ)
Cum se poate ca, după atîția ani ,după atîtea decenii de fericită guvernare liberală,să avem în România cea mai mare mortalitate și cel mai mare analfabetism din Europa ?
Atîta și nimic mai mult." (aplauze prelungite la PNȚ) (p. 592)

Dinu Brătianu-V.Rădulescu ,controversă :moralitate versus avere

[LD : atenție ! nu cu expresiile de astăzi,grijă pentru "imaginea " partidelor în posteritate ; grijă pentru responsabilitatea cuvîntului rostit ; grijă pentru onoare și prestigiu ; Dar enunțate și preținse doar adversarului !]

-V.Rădulescu : " Fiindcă d.Brătianu mă provoacă sub această formă , îi reamintesc , pentru că vorbește de modestie ,două cuvinte din cuvîntarea d-sale , rostită zilele trecute : <Să trecem acum la sănătatea morală.În această materie, am o foarte mare autoritate> (ilaritate pe băncile PNȚ)

-Averea lui Brătianu

"D-lor deputați, nu contest cinstea d-lui Brătianu, dar eu nu înțeleg un lucru : caracter de bronz și cinstit în viața publică ,este omul sărac ,supus neconținut ispitei și care rezistă neconținut ispitei.

Nu sunteți din acest p.d.v. nici alături de Rosetti ,nici de Kogălniceanu, cu care v-ați comparat dvs.

-CIC Brătianu : Nu cunoașteți istoria țării .

-V.Rădulescu : " Nu este un lucru necorect că sunteți moștenitorul unei averi mari (exclamări la PNL)Evident :nu este un lucru necorect că aveți ca moștenire viile lui Simulescu ;nu este un lucru necorect că sunteți administrator la " Letea";nu este un lucru necorect că sunteți director la Creditul Rural.

-Voce liberală : " Acestea sunt merite "

-V.Rădulescu : ...cu toate avantajele materiale ce rezultă din aceste situații.Dar noi nu știm ce s-ar fi întîmplat dacă d-voastră ați fi avut nenorocirea să nu aveți această situație materială ,și țara ar fi pus la încercare virtutea dvs ."

(aplauze prelungite la PNȚ ; protestări la PNL)

-CICBrătianu : Cer cuvîntul în chestiune personală . D.raportor a spus că am avut o moștenire de la tatăl meu .Am moștenit datorii de la tatăl meu (protestări la PNȚ;aplauze la PNL)

Tatăl meu, după 12 ani ca prim-ministru,a lăsat 200.000 lei datorii.

Acesta este adevărul , că noi cei trei frați, am muncit 10 ani pentru ca să plătim.

Vedeți, noi am fost oameni muncitori.(aplauze la PNL)

-V.Rădulescu :Noi nu v-am atăcat ...

-CICBrătianu : " Noi am trăit din munca noastră ."

-V.Rădulescu : " Noi avem pe aceste bănci - și pe banca ministerială și pe băncile majoritare - oameni care au rămas neconținut săraci ,deși au avut înalte dregătorii publice.

-Averile îmbogățiților din funcții

-CICBrătianu : "Cari sunt aceștia ? Eu îi văd îmbogățiți pe toți .

-V.Rădulescu : "Nu aveți autoritatea să vorbiți în materie de morală de la o așa de mare înălțime și majoritatea nu primește lecțiuni de la dvs. "

(protestări, mate zgomot, apaluze, proteste , reciproce)

-**CIC Brătianu** : "D.voastră toți trăiți din funcțiile statului , din veniturile contribuabililor "

-**V.Rădulescu** : "Ați avut un discurs plin de patimă la adresa PNȚ și suntem în drept să răspundem la aceste atacuri "

-**C.Xeni** : "Ați căzut la atacuri personale "[...]

-Averile ardelenilor

-**V.Rădulescu** : " Îmi amintesc , d-lor , care a fost **atitudinea d-voastră față de Partidul Național din Ardeal, față de urmașii** acelor cari au ținut aprinsă flacăra patriotismului în Ardeal , **și care a fost atitudinea noastră.**"

Spunea Dinu Brătianu : **<Greșala cea mare a dvs. și în special a Partidului Național din Ardeal, este că membrii acestui partid , atunci când au venit în Vechiul Regat și au văzut aceste averi, și-au închipuit că toate aceste averi sunt făcute în dauna statului.[...] Cunosc o seamă de îmbogății de război , care n-au luat nicio dată parte ,nici măcar ca deputați sau senatori , în organizația de stat , și s-au îmbogățit .> "**

Dvs spuneți :ardelenii au crezut că aceste averi s-au făcut prin furtișaguri și de aceea au început să facă și ei așa-"Eu vă întreb , d-le Dinu Brătianu ,ce va zice un biet student, mai târziu, peste mulți ani, între pereții bibliotecii, când va citi ce s-a petrecut în timpurile acestea și când va vedea că d.Dinu Brătianu ,fruntașul PNL,a calificat pe fruntașii Ardealului ,pe urmașii marilor eroi ai neamului românesc,ca oameni de afaceri ?

Ce era în intenția și mintea Partidului Liberal ?**Ciini după pradă ! Noroc că PNL n-a împărțit prada cu acești oameni .Aceasta este concluzia pe care o va trage tineretul viitor , citind rîndurile d-voastră "**(p.594)

V.Rădulescu / 1sept.'32

39)**Al.Vaida Voevod**,discurs conclusiv la mesaj,Cameră, 2 sept.'32

(DAD, MO 22, șed. din 2 sept.'32 , p. 612)

Vezi context și precizări la fișier **Politică externă**

▣ **Consens :Politica externă**

" În politica externă , bine înțeles , repet ce am spus întoate ocaziile , **nu mă țin mai responsabil**, nici în fața prezentului ,nici în fața viitorului, nici în fața țării , și **nu țin responsabil nici guvernul , nici majoritățile** ,în măsură mai mare **decît orice partid , oricare fracțiune și oricare patriot**,pentru că, în momentul când este vorba de **interesul superior al țării ,de prestigiul țării** în fața străinătății și de asigurarea viitorului ei, **nu poate să existe deosebire între noi.**" (aplauze prelungite, unanime) (p. 607) [.....]

"Și atunci, d-lor, **ca să nu se mai repete asemenea greșeli și ca să fie înlăturate greșelile vechi în chestiunea externă , vă adresez această rugămintă și această invitație.**"(p. 607)

/Delimitări și controverse

-**Vaida** : " Dar pentrucă mă tem de ziua de mâine , când cele spuse de d.Duca vor fi răstălmăcite tot de d-sa,în numele dvs. ,ca să ne atace , vreau să fixez anumite declarațiuni ale d-sale,ca să fie bine înțeles și să nu se mai dea loc la controverse și discuțiuni între noi."

Mai întâi, în ce privește participarea noastră la **diferite conferințe** , apoi **situația noastră** sub raportul internațional și relațiunile noastre cu **Liga Națiunilor**.

În ziarele "**Viitorul** " și "**Universul** " , adică în presa care secondează partidul dvs. ,după tactica indicată de fiecare momnt, s-a și început **o adiere de atac** în numele suveranității naționale.

Adică noi participăm la conferințe, dar dacă nu vom ajunge la realizarea a tot ce dorim, atunci ne vom face culpabili în contra suveranității naționale.

" Dacă **Vintilă Brătianu** , în 1928, a invitat experții tehnici din străinătate , **atunci a făcut un act patriotic ;dar dacă noi îl facem , rugînd Liga Națiunilor să ni-i trimită, se și pornește atacul contra noastră.**

-**"Suveranitatea națională"** =tradiție medievală

Înainte de război, era **tradiția medievală a suveranității naționale**, când fiecare principe din duzinele de principii germani își revendicau suveranitatea.

De la aceia s-a moștenit orgoliul acesta și de statele mici ,imitînd statele mari .

-Statele Ligii Națiunilor :renunțarea la o părticică din suveranitate

[LD:iul.2006.Am constatat că **actualul PNȚCD** a extras , mai ales din gândirea lui Maniu , oarece "antecedente" privind "ideea europeană" la ardeleni.Scoase din context ,asemenea "previziuni" sunt penibile și falsificante , transformând mentalitățile "federaliste " (cu diferite titulaturi central-europene) în iluminări prospective.

Într-adevăr ,la Vaida ,se poate constata o încercare de teoretizare privind **suveranitatea limitată** dar și ea este subsumată încercării de a justifica o politică externă la ananghie.]

"A venit un moment , după războiul mondial , când la Conferința păcii ,**statele mari și mici au iscălit pactul Ligii Națiunilor Unite .**

"Atunci vă întreb : oare **statele care și-au pus semnătura** pe pactul Ligii **nu au renunțat fiecare la o părticică din suveranitatea națională ?**

Oare Englitera , Franța, statele mari, prin aceea că participă și discută ,și după ce au ajuns la o hotărîre **se supun**, în interesul comun al lumii civilizate , nu înseamnă că **au renunțat la o parte din suveranitate națională** interpretată în sensul vechi ?

"Am avut satisfacția de a găsi în discursul d-lui **Duca** cîteva pasagii , cari m-am convins că **d-sa este de aceeași părere**, pentru că d.Duca spune :< **Nu eu sunt acela care îmi voi face iluzia că România va putea să imprime punctul său de vedere acestor mari conferințe internaționale** ; că noi suntem aceia cari putem dicta soluțiunile pe cari trebuie să le ia lumea. Dacă noi , de 50 de ani încoace , am putut pe terenul politice externe să înregistrăm deseori succese însemnate [...] aceasta **s-a datorat faptului că noi am știut totdeauna să solidarizăm în marile problemele internaționale interesele României cu interesele mari ale lumii.** Nu mă îndoiesc că **oricine ar fi pe banca ministerială în această țară va ști să rămînă credincios acestei vechi și rodnice tradiții.** >[...]

-Unde sunt "experții " noștri ?!

"Am ținut să fixez lucrul acesta deoarece se vede de pe acum un început de critică [!?!] , în proporția în care **sosesc experții tehnici ai Ligii Națiunilor** . În această privință , chiar mi-a fost dat să citesc un articol de critică răutăcioasă , în care se spune :<**Ce ne trebuie nouă străinătatea ? Doar suntem și noi destul de grozavi.**>

Domnilor, românul nu este numai poet născut, românul este și financiar , și filozof, și medic născut ! Noi avem calități multe , fiindcă suntem un neam deștept de oameni .

-Xeni : " Faceți aluzie la ziarul "Cuvîntul " probabil .

-Vaida : Sunt așa de multe , și apoi, nu știu din care tufă sare iepurile lberal . (ilaritate)

-Xeni : Aveți obsesie !

-Tătărescu : Așa se întîmplă cu oamenii trecutului

-Vaida : Păcat că ești pe băncile acelea ,**dle Tătărescu ,dta ar trebui să fii acolo** (arată spre PNL-georgist)

"Dlor ,e vorba de **experți tehnici** .Apoi, noi avem profesori de mare valoare și oameni politici cu mare pregătire și ,de sigur, că banca aceasta ministerială este ilustrată de oameni de muncă și de pricepere .Dar, d-lor, făcînd pe modestul - fiindcă tot se vorbește :< **trebuie să vie un guvern de autoritate mare** >,< **un guvern de mari individualități** > ,<**un guvern care să se impună** > !

[...] eu sunt gata să fiu modest .împreună cu colegii mei,dar fiți și dvs de oarecare modestie (ilaritate la PNȚ) cu cine din crema dvs am putea să mai îngroșăm autoritatea acestei bănci ,ca să se nască acel < **guvern de mare autoritate** > !?(mare ilaritate , aplauze la PNȚ)

Unde sunteți, d-lor ? Anunțați-vă ca să vă vedem ! (mare ilaritate , aplauze la PNȚ)

-Leonte Moldovan : Dle prim.ministru, băgați de seamă

-Ilie Lazăr : Iată, dl. Leonte Moldovan ! (mare ilaritate , aplauze la PNȚ)

-Vaida :Aveți printre dvs un specialist , **acela nu este nici d.Dinu Brătianu, nici Duca ,este Victor Antonescu** .Ei, l-ați auzit **cît de europenește, nu liberalicește** (mare ilaritate la PNȚ) și **cît de modest a vorbit ?**De ce ? De unde , d-lor ? [...]

-România Mare = o țară mică !

" În zădar vom afirma :suntem o țară mare !

Dar dlor, dacă am lua mapamondul - și sfătuiesc pe fiecare din această incintă să vadă cît de mare este România Mare , iar după ce a văzut cît de mare este ,ca teritoriu ,să vadă și scala statistică a populației ,și în urmă să arunce o privire în jur de sine **și să zică** :

-Să vie experții străini !

"Doamne , suntem noi românii deștepți , dar , în definitiv , și profesorii noștri de la Universitate ,profesorii noștri de la Școala de înalte studii comerciale și de la alte școli de specialitate ,au avut ca profesori,la rîndul lor, pe aceia care ne fac acum onoarea să vină în România trimiși de Liga Națiunilor,să vie ca oamenii cei mai experimentați în chestiunile economice și financiare.

Ori atunci. d-lor, cred că omenia aduce cu sine **să nu-i criticăm , ci să-i primim cu toate onorurile cuvenite profesorilor noștri.**"(aplauze la majorități) (p. 612)

Vaida / 2 sept.'32

36.)Virgil Madgearu (Ministr.Industr. și comerț),Conf. de la Stressa,3 sept.'32

(Declarație de presă , "Dimineața " , 3 sept.'32)

[LD:atenție!nu am studiat amănunțit succesiunea cronologică și ordinea de zi a acestor conferințe internaționale ,în care România (și în mod deosebit Madgearu) își pusese foarte mari speranțe.Le notez ca dovezi ale străduințelor țărilor agrare , a statelor mici , să iasă din criză....]

/Conferința de la Laussane

Conferința de la Stressa s-a convocat în urma deciziilor **Conferinței de la Laussane**, unde s-au cercetat mijloacele pentru **lichidarea datoriilor de război**, și **situația economico-financiară** determinată de **depresiunea economică** din ultimii 3 ani.

Se hotărîse convocarea unei conferințe mondiale care să găsească remedii pentru rezolvarea crizei pe plan mondial.

Gravitatea și urgența **problemei agricole din centrul și su-estul Europei** , a determinat Conf.de la Laussane să inițieze cu **un ceas mai devreme** , situația specială în care se găsea **regiunea agricolă a Europei**,pentru a se iniția un **program de măsuri** pentru îndreptarea stărilor de lucruri alarmante din această regiune.

/Conferința de la Varșovia: tratamentul preferențial

România se aștepta ca **la Connferința de la Stressa** să se ia măsuri ferme și concrete.

Rezoluțiile de la **Conferința de la Varșovia [1930 ?]** , indicaseră unele **soluții practice** pe care **ț.agricole intenționau să le susțină la Stressa.**

Era vorba de **tratamentul preferențial**

Dar se spera că ,**la Stressa**, ele își vor găsi **o mai adecvată formulare**, deoarece de 2 ani ele întârziaseră.Cel mai important era **creditul agricol internațional** , prin care ț-agricole să-și poată procura **fonduri ieftine** .

-"Blocul agrar"al ț.din centrul și răsăritul european

" Am deplina convingere că ,**prezentîndu-se unite în blocul agrar ,statele agrare din centrul și răsăritul Europei** ,vor reuși , de astă dată, **să ajungă la realizări practice** menite să ușureze situația agricultorilor și să prevină pericolele ce amenință dacă starea de lucruri continuă.

▣Memoriul României

" În ceea ce privește **interesele deosebite ale României** , pe care sunt delegat să le reprezint, am socotit , în interesul cauzei noastre să întocmesc un **Memoriu** asupra **situației economice și financiare a țării noastre** ,rezultate din împrejurările crizei mondiale și să schițez **o serie de propuneri** pe care le voi prezenta conferinței,în numele guvernului român "

/Conferința de la Stresa

Acesta era **obiectul conferinței de la Stresa**, la care vor participa reprezentanți a **15 state** din Europa -mari state creditoare , statele debitoare , mai ales micile state agricole .

Conferința va formula **2 serii de măsuri** :

de **ordin financiar** (înlăturarea dificultăților de transfer și lichidarea sistemelor de control a mișcării devizelor) ;

de **ordin comercial** (restabilirea relațiilor comerciale normale , înlăturarea dificultăților țărilor agricole) Un program cuprinzător , atingînd toate laturile principiilor ale ț. agricole.

Madgearu / 2 sept.'32

37.)Modificarea (ajustarea) bugetului ,19 sept.'32

- a) **M.I.Gheorghiu** (PND-Iorga)
- b) **Dr.Lupu** (PT) Răspuns **GMironescu** .
- c) **Pompiliu Ioanițescu** (PNȚ)
- d) **Teodor Roznovan** (dizid.PSD) ;
- e) **Gaspar Muth** (PNG)
- f) **Victor Slăvescu** (PNL-1)
- g) **Oct.Goga** (PNA)
- h) **GMironescu** (Ministru Finanțe)

[LD : Opoziția reacționează contra știrbirii atribuțiilor Parlamentului privind **aprobarea bugetului și a altor legi financiare** . Protestează : Gheorghiu (PND-Iorga) ,Victor Slăvescu (PNL-1) , C.Toma (PNL-2) ,dr Lupu (PT)

GMironescu aduce o serie de legi pentru măsuri financiare urgente, până la votarea bugetului nou de către Parlament Este **durerosul preludiu** pentru seria de **evenimente care vor zgudui România în anii crizei economice** : **datoriile externe , expertii , "controlul străinătății "** Trebuie să meditezi dacă a fost **o fatalitate**, dacă a fost **proasta gospodărire**, dacă a fost o **mentalitate de prost platnic**, dublată de **o mândrie națională** sau ...efectiva **spoliere a bancherilor străini ?**

Din diagnosticul stabilit, trebuie să deduci **cine a avut dreptate ?**

a)**M.I. Gheorghiu** (PND -Iorga) .

(DAD, MO . 30, șed. din 19 sept.'32 , p. 981-982)

Gheorghiu este deputat basarabean, de Cahul .El expune **Planul de ajustare a Bugetului** pe prezentat de **Iorga Suveranului**, la **depunerea demisiei** . Dar cine-l mai ascultă !]

-Planul prof.Iorga (la depunerea demisiei)

-**MIGheorghiu** : Este adevărat că ministrul de finanțe îi incumbă să prezinte măsuri pentru echilibrarea bugetului. "**Partidul Naționalist Democrat nu este de acord**, însă, ca **Parlamentul să abdice de la atribuțiile sale**, la drepturile conferite de Constituție "

Se cere "mandat în alb " pentru **modificarea Bugetului votat în dec.1931** .

Aduceți Proiectul de buget, - cu modificări - și-l vom dezbate, și-l vom vota .

"Acesta este **primul protest al Partidului Naționalist Democrat "**

/"**Al doilea protest** este în **contra impozitelor noi** ce se înființează prin acest Proiect "

Din cauza crizei, populația nu mai poate suporta nici un impozit nou. **D.prof.Iorga**, cînd a depus demisia Suveranului, **a schițat un Program** privind modul **cum ar putea fi comprimate cheltuielile bugetare**, pentru a nu ajunge la situația scandaloasă **ca zilnic să aducem experti străini , și să cerșim veșnic împrumuturi externe** , cu care să plătim salarii .

1) **Revizuirea funcționarilor** : numai **capii de familie** în funcții de stat .Astefel nu vor mai fi șomeri .Sunt multe familii în care tata-mama-fii-fiice , toți sunt funcționari.

2) **Desființarea instituțiilor parazitare** : **Camerele de agricultură, Camerele de comerț**, Se va spune că este o aberație .Că ele sunt în Constituție ! Că trimit deputați în Parlament ! Dacă nu să se desființeze, atunci să se reducă numărul lor la 6-7 Camere , și nu pe sprânceană , cum a făcut PNȚ în 1928 ! Camerele de Agricultură și Comerț , prin alegeri, ridică în frunte

oameni nepregătiți, incompetenți, risipitori, fără realizări practice (Ex Cahul)

3) **Reducerea aparatului administrativ , polițienesc .**

4) **Desființarea sinecurilor**

b) dr.N.Lupu , "chestiune personală " ,discurs-replică la mesaj, 6 sept.'32

(DAD, MO 23, șed din 6 sept.'32 , p. 673-680)

[LD: A venit special ca să-și clarifice **opinia sa** privind **Regența , Monarhia ,
Dinastia,Restaurația, Carol II .Să explice ruptura lui de PNȚ ; colaborarea cu gov.PNL ;**

Dincolo de tot soiul de paranteze, de culise, de ranchiune, de sforării , de demagogie...

Lupu , însă, o face , și o face **exemplar, clar, fără echivoc**.Cum n-au avut curajul să o facă alți politicieni ai timpului, nici Maniu, decât prin aluzii , memorii secrete, culise, sau ... după consumarea evenimentelor.Extrag,aici,câteva date cu semnificație pentru probl.economice .]

Lupu / 6 sept.'32

▣**Biografiai țărăniște**

***Vasile Rădulescu**

"[...] Intim cu mine , d-le Rădulescu, nu ați fost .M-ați invitat la castelul dvs de la Târna . Mi-a părut rău , pînă acum nu am fost, pentru că am auzit că acest castel este foarte frumos, are o poziție pitorească ; astăzi îmi pare bine că nu am fost ,pentru că dacă veneam la castelul d-tale ,înțelegi ce argument puteai aduce d-ta în privința intimității d-tale cu mine

În timpul disertației lui Rădulescu, **a sărit și " onorabilul domn Pompiliu Ioanițescu "** și, amenințător către băncile noastre, profitînd că el era absent, ca un " Jupiter Tonans "

a spus :< **să vă ferească Dumnezeu** să citim în fața Camerei textul demisiei dlui dr.Lupu. >

Eu îl cunosc pe d. Pompiliu Ioanițescu ; doar **eu îi sunt nașul politic în partidul dvs. (ilaritate)**

- **P.Ioanițescu** : Aceasta este adevărat .

- **dr Lupu** : " **D-ta ai fost**, foarte multă vreme , un foarte **marcant membru al Partidului Liberal**, și dacă te-ai despărțit de el, **te-ai despărțit pentru că , în timpul războiului, ai rămas la Buzău**.[

ocupația germană] În timpul acela **d-ta erai un excomunicat politic**, ca mai toți aceia care au rămas în teritoriul ocupat.[...] **Ai venit d-ta și ai făcut apel la mine** [...] te-am ascultat , fiindcă eu

mi-am început cariera de medic de plasă la Buzău,avînd ca subprefect pe **venerabilul bătrîn [**

Ioanițescu] , pe care îl respectam și-l respect și acum , pe **tatăl d-tale** , căruia nu-i semeni (

ilaritate)" Eu am stăruit ca să intri în partid , ai făcut carieră, te felicit " (p. 673)

Lupu / 6 sept.'32 , retro '

▣ **Colaborarea cu PNL.Coaliții de partide.**

-**Mirto** : D-le dr Lupu, nu aveți notată **conversația** de la Olănești și Călimănești ,din cameră de la mine, pe care am avut-o împreună cu **d.Mihalache** și cu **d.Madgearu** ?

- **Lupu** : "Reprodu-o , pentru că nu am nimic de negat "

- **Mirto**:"În această conversație **ne cereai să mergem cu d-ta**, unde te-i dus singur."

- **Lupu** : "Mai întîi, eu **nu m-am dus nicăeri** , și n-am rămas nicăeri, chiar singur.

Eu am despre viața politică a unei țări , **o concepție civilizată** , iar **nu o concepție sălbatecă**, ca aceea a dvs. (întrerupperi, zgomot la PNȚ) V-am spus atunci, ceea ce vă spun și acum : **un**

partid nu pierde dacă face colaborări. Eu vă spun un lucru : **Viața politică a țării nu se va**

asana atîta vreme cît **vă veți asmuți unii contra altora**, partid mare sau partid mic, și,

beneficiind de o primă nedreaptă și nelegiuită veți căuta să **serviți interesele partidului** , înainte de interesele țării . " (aplauze prelungite la PT)

D-le Mirto, atunci , ca și acum, am spus și spun : Dacă o țară ca **Cehoslovacia** , mai înaintată ca a noastră, poate fi guvernată util și cu folos , de 12 ani după război, cu **coaliția a 5 partide**,

în care intră **extrema dreaptă burgheză** , cu **extrema stînga socialistă** , cu atît mai mult - am

spus-o atunci și o spun și acum -**Tara Românească are nevoie de aceste colaborări** , care sunt necesare pentru a se reface." (aplauze la PT)

Însă eu recunosc, eu am avut o inferioritate față de dvs.Eu n-am cunoscut , nici **puterea de perfidie**

a adversarului, n-am cunoscut **nici reaua credință**, de care sunt capabile partidele de opoziție,

unele împotriva altora, și **am făcut acea colaborare** , < a mes risques et perils > " (aplauze

prelungite la PT) Acum știu ce am pierdut și a doua oară n-o mai fac (aplaude la PT) pentru că , la acest gest al meu de dezinteresare nobilă, [...] ați răspuns în permanență, pînă astăzi, cu calomnia cea mai infamă , că eu sunt un vîndut liberalilor și m-am înscris la liberali, pe cînd dvs tratați cu dinșii combinația de rotație politică , între dvs și ei ."

(aplaude prelungite la PT) (p. 674)

Lupu / 6 sept.'32

▣ Țărănismul PT –țărănismul PNȚ

Lupu: Spui că nici nu există deosebire de program între mine și partidul d-tale .

"Aceasta arată că d-ta , dle Rădulescu, ai dormit timp de patru ani , de cînd ne-am separat.

Toate discursurile mele la Adresă, la buget, la legile dvs, arată în permanență deosebirea fundamentală de idei între mine și d-voastră ; mai mult, din nenorocire, s-au realizat ; iar acel factor democratic -țărănesc curat , care trebuia să fie pentru a umple un gol în viața politică, a dispărut." Nu vreau să fiu perfid, dle Ioanițescu, dar nu mi-ai spus d-ta singur, că am făcut rău că am plecat ,căci altă nuanță democratică ar avea astăzi Partidul d-tale dacă nu plecam ? (aplaude la PT și PNL)

-V.Rădulescu : el a recunoscut că PT are un program ; că el este "radical " , care nu se știe dacă "mîine poimîine" nu va fi pus în aplicare.Se miră unde a găsit Lupu , la el , perfidie ! De ce , însă, îl tratează astfel ? "Dar dle dr Lupu, pentru Dumnezeu, într-adevăr, ai fost invitatul meu și ai răspuns la această invitație[...] și în casa mea și a dvs ... [...] și atunci de ce vă feriți de acest lucru [...] de ce faceți afirmațiuni care credeți că mă pot înjosi pe mine, spunînd că am fost învățător ? [...]am fost elevul unei școli normale de învățători - băiat sărac - și am fost întîiul la clasificare [...] regret că nu am fost învățător, la țară [...] pentru că profesorii mei m-au sfătuit să merg mai departe ;m-au oprit în București , la o școală de aplicație, unde, pe cînd dădeam lecții, am făcut liceul ,am făcut studii de drept și am ajuns magistrat.(aplaude la PNȚ) [...]pe mine m-a onorat scaunul de magistrat [...] am onorat acest scaun de magistrat . [...] astăzi, sunt avocat , toți știu cum exercit profesiunea și nu-mi este rușine să arăt din ce trăesc (aplaude la PNȚ)

-Lupu : Cred că este aici o perfidie, care a fost încurajată de unii.Nici mie nu mi-i rușine să arăt din ce trăesc : trăesc din diurna mea de deputat.Dacă aveți o acuzațiune precisă și știți că eu trăesc din malversațiuni și furturi ,atunci vă provoc să nu plecați de la această tribună și s-o spuneți.Să se înceteze cu această infamie aruncată asupra mea de zece ani , de aici (arată spre PNL) și în contra căreia ați protestat dvs , iar acum aruncată de dvs (arată spre PNȚ) , în tăcerea lor .Eu trăesc acum în sărăcia mea, într-o simplă cameră de hotel, cu diurna mea de deputat,care nu-mi ajunge. Ce vreți mai mult ? (aplaude la PT) [...]

Tot așa eram și atunci cînd m-ai invitat la dta.Tot așa trăiam și atunci, acesta eram, cu cameră de hotel neplătită (ilaritate) De ce nu ți-a fost rușine de mine ? [.....]

-Lupu : te-ai instalat aici ca un intim al meu , care a trăit în intimitatea mea.Intim cu mine n-ai fost . [...] poate că Răducanu a fost mai intim cu mine decît d-ta .

-Pompiliu Ioanițescu : Dar eu am fost intim sau nu ? (ilaritate)

-Rădulescu : "[...] Am fost în intimitatea dvs și încă odată vă întreb de ce nu mărturisiți , e o rușine ?

-Lupu : Nu e rușine.Dacă am protestat [...] pentrucă d-ta ai făcut din asta un argument [...] că știi de ce am plecat eu din PNȚ... [...] știi acest lucru , însă cauți să ai succes, făcînd diversiune. (p. 678)

[LD : această ciorovăială încă durează, este penibilă, revin la afirmațiile din discursuri apoi **Rădulescu citește fragmente din " demisia " lui Lupu din PNȚ , apoi ...]**

-Rădulescu : " [...] În timpul acela , cînd era o mare rivalitate între Partidul Liberal și noi, ați fost acuzat de liberali că, împreună cu d.Mihalache, ați vîndut Cadrilaterul lui Stamboliski pentru 20.000 lei." Atunci a fost acasă la cineva [Brătianu] Din clipa aceea PNȚ l-a considerat dezertor de datorie. (aplaude la PNȚ)

-Lupu : " În 1923, eu am fost acasă la d.Maniu , la hotel Palace, și după mine a venit Ionel Brătianu.Ce, aceasta este o crimă ? Este o trădare politică ? Ce, șefii de partide, nu au voie să stea de vorbă între ei ?De unde această mentalitate barbară și sălbatecă ? [...]

Cum îmi faceți mie o culpă că am stat de vorbă cu un bărbat politic ? Nu numai că nu este o crimă, dar aceasta mă onorează. [.....]

-Rădulescu : "Die dr.Lupu, ziua cînd ați părăsit conducerea partidului, pentru a figura pe băncile PNL, din clipa aceea, democrația românească a suferit o grozavă lovitură, dar victima ați fost dvs. , die dr Lupu " (**apaluze la PNT**) [.....] În prima fază a vieții dvs politice , ați fost un învins. Nădăjduim că în această nouă fază , să aveți mai mult succes." [.....]

-Lupu : " Pentru mine , în viață, nu contează înfrîngerile politice , ci înfrîngerile morale. Or, moralmete, nu voi fi învins niciodată ." (p. 678)

▣ Biografii țărăniște _

*Pompiliu Ioanițescu

-**P.Ioanițescu**: A fost unul din prietenii personali ai dr Lupu, înainte de război, cînd nu era șef de partid, cînd se găsea într-o misiune în Anglia. **El, Ioanițescu, a fost ales deputat , în 1919**, în primele alegeri de vot universal, în Parlamentul de la Ateneu, **pe o listă independentă**, la Buzău. Dr. Lupu , se alesese, tot pe **o listă independentă, cu semnul "clopotul"**, la Ilfov.

Ioanițescu avea idei înaintate cu privire la chestiunile agrare și chestiunile muncitorești.

Lupu , la fel , avea program agrar și miuncitoresc și se numea socialist sui-generis.

Cînd dr Lupu, a devenit ministru de Interne , în gov.Vaiada , a prezentat idei f.înaintate.

Atunci P.Ioanițescu a ținut o interpelare de vreo 3 zile, privind mișcarea muncitorească .

Atunci I.Răducanu și Lupu, l-au invitat să intre în PT.

-I.Răducanu : Exact !

-P.Ioanițescu : Astfel eu am avut doi nași. [...] dar ... "Eu care am fost ales la Buzău, cu ocazia primelor alegeri prin sufragiu universal, pe o listă independentă, ca și dr.Lupu la Ilfov nu eram un proscris politic, ci eram un liber ales în Parlamentul țării [.....]

1927

-Lupu : Dar de ce ai spus < Să ferească Dumnezeu ? > ...

-P.Ioanițescu : "[...] eu am fost amărit că dr Lupu se hotărîse să se rupă de noi. Amintesc chiar că m-am dus la hotelul unde locuia dr.Lupu, și d-sa mi-a arătat acel text de complectare a unui proces verbal cînd l-am întrebat : **< Încontro mergeți d-le dr.Lupu , care vă este orientarea ? >** | s-a părut "ciudat" că Lupu se rupea de partid , că intrase într-**o guvernare liberală** care folosea starea de asediu și curțile marțiale (**aplauze la pNT**)

S-a simțit jignit că **Lupu**, (care l-a îndemnat să apere pe lucrătorii țîrți prin beciurile Jilavei ; care îl împingea să lupte , la bară, contra stării de asediu ; de la care aștepta o politică muncitorească radicală) a intrat în acel guvern, în care nu a făcut nimic pentru clasa muncitorească.

-dr.Lupu : " Dar **lunian** n-a făcut parte din acel guvern ? "

-Ed.Mirto : " D.lunian a fost însărcinat de noi să facă parte din guvernul Știrbey, ca o garanție pentru alegeri libere.

-dr Lupu : Nu a fost doar **lunian** . Au fost și **Mihai Popovici** și **Sever Dan**.

Și nu pentru alegeri libere, ci pentru un "Guvern național" , pentru că eram în preajma morții Regelui Ferdinand, și se pregătea debarcarea lui Averescu. [...] dar eu rog pe d.**D.R. Ioanițescu** , ministrul de azi al Muncii, care nu este finul meu în politică, [...] să-mi spună **ce brumă am făcut pe acolo, într-un an, cînd am fost ministru al Muncii ? Am făcut ceva , sau nu ?** [.]

Nu-mi faceți mie un reproș , cînd, combătut cu vehemență ca trădător, din partea dvs., și silit de împrejurări, am intrat într-un guvern de concentrare din care a făcut parte și **Titulescu și**

Argetoianu [.....]

-P.Ioanițescu : " Ca să închei, vă rog să-mi dați voie să exprim credința mea , că **nu socotesc că dr. Lupu s-a bucurat , la 28 noiembrie 1928, cînd PNT a luat guvernul "**

-Lupu : Pentru ce ?

-P.Ioanițescu : Pentru că părăsea guvernul , pentru că, la alegeri , se lăuda că doar el avea suport popular...și va putea ridica PNT ! [**LD : ciorovăiala mai continuă o vreme ...**] (p. 680)

-Ed.Mirto : regretă că s-a pierdut atîta vreme pentru ca să se discute retragerea din PNT a dr Lupu...

c) **Pompiliu Ionișescu (PNT)**, la modificarea bugetului , 19 sept.'32

(DAD, MO 30, 19 sept.'32 , p. 986)

[LD : GGMironescu este atăcat din toatr părțile, dar insistă să l se aprobe bugetul .
Pompiliu Ionișescu apără legea, laudă acțiunea guvernului pentru creșterea creditului țării în străinătate]

/Acțiunea lui Madgearu la Stressa.

Strălucita acțiune a lui **Virgil Madgearu la Conf.de la Satressa**, pentru ridicarea pretului la produsele agrare ;

/Acțiunea lui GGMironescu privind datoriile de război

/ Importanța dezbaterii problemei **revizuirii datoriilor de război**, în străinătate .
România datorează 141 miliarde , iar anuitatea sa este de 6.470.000.000 lei și urcă mereu .
GGMironescu a trebuit să ducă **tratative ptr. reducere** , cu statele creditoare .
Trebuie duse tratative **și cu creditorii particulari externi** , pentru conversiunea datoriilor ...
-**VTPrelipceanu** (LANC) : **Să se suspende plata cuponului !**
-**Pomp.Ionișescu** : **Nu se poate , deoarece pierdem încrederea .**

d) **Teodor Roznovan (dizid.PSD)**, la modificarea bugetului, 19 sept.'32

(DAD, MO 30, 19 sept.'32, p. 975-976)

/Să se sisteze plata datoriilor!

"În privința **datoriei externe** , noi ducem o politică pe care o putem compara cu **politica unui tată de familie care câștigă 100 de lei pe săptămână** și, în loc s-o dea acasă pentru pâinea neagră de toate zilele, **se duce să plătească băcanul** , lăsându-și **familia să moară de foame**.
Această politică o face statul nostru. În loc ca din veniturile mici pe care le are astăzi , **să caute să-și plătească pensionarii și datoriile către slujbașii săi** []
statul trimite bai peste graniță , ca să plătească pe capitaliștii străini , cari și-au bătut joc de interesele Țării Românești , tratând-o ca pe o colonie și luându-i toate resursele financiare "
[LD: Aceasta era cunoscuta **poziție a socialiștilor față de criza financiară**.
.Încă din vara '32, în **cercurile PSD** se spunea că , **singura salvare ar fi neplata cuponului extern** și achitarea imediată a lefurilor , pensiilor, furnizorilor.
"**Să nu ne speriem prea mult** - spusese **Grigorovici -de bancherii de peste graniță**.
Dacă ei nu ne înțeleg situația groaznică în care ne aflăm , atunci noi **avem datoria** ca din proprie inițiativă **să recurgem la suspendarea cuponului**, care oricum este mai puțin emoționantă **decât falimentul și mizeria maselor**. Altă salvare nu există în cadrul actualei economii nedrepte ." ("Dimineața " , 3 iun.'32)

e) **Gaspar Muth (PNG, Banat)**, intervenție la legile bugetare , 19 sept '32

(DAD, MO 30, 19 sept.'32, p. 988-989)

[LD . se votase sistarea discuțiilor la lege - vezi **fișier Legislație** -]

/Politica financiară haotică a guvernului

În numele PNG , **protestează** contra procedurii de a închiide discuțiile generale ;
Este **împotriva legii GGM** , nu atât din motive politice , cât pentru că **nu este pregătit** ;
Consideră politica financiară a României , ca una din **cele mai haotice , mai nedrepte, mai sălbatece , mai cheluitoare, mai corupte , mai dezechilibrate din Europa**.
...**De aceea** prinde teren revizionismul cu pretenții asupra României.(dă exemple, mai ales din Banat , în care impozitele sunt de 3-4 ori mai mari ca în V. Regat ...)
"**Nu cred că există încă un stat european unde administrația finanțelor să fie atât de haotică ca la noi** ;și nu cred ca , oriunde în Europa, exoperarea veniturilor publice , și mai cu seamă ale impozitelor directe , **ar costa atâtea cheltuieli , ca la noi**.
Dar , mai cu seamă, **nicăeri această exoperare nu este împreună cu atâtea nedreptăți** ,

cu atâtea sălbătici, cu atâtea cheltuieli ascunse , să le spunem deschis :cu atâtea sperturi și corupție , ca la noi "

PNG este oricând dispus **la colaborare într-o comisie de anchetă , în această privință.**

Ar putea arăta multe lucruri rușinoase , dar nu pot fi spuse în Parlament.

[**Dă unele date din Banat , unde fiscalitatea este mai sălbatecă]**

G.Muth / 19 sept.'32

f)Victor Slăvescu (PNL-1), la modificarea Bugetului, 19 sept.'32

(DAD, MO , 30, 19 sept.'32, p. 973-975)

În alte țări, ministrul de Finanțe face expuneri f.dese, în Comisia financiară a Parlamentului , încât să se știe care este situația .

-3 împrumuturi în 6 luni !

În ultimele 6 luni, statul român a contractat **3 împrumuturi de trezorerie - 5 miliarde !- fără ca Parlamentul să primească vreo explicație .**

În iunie 1932 , ministrul GGMironescu a încheiat o **Convenție cu BNR :1 miliard** care nici azi nu a fost supusă aprobării Parlamentului.

Apoi, un **împrumut în Elveția : 1.600.000** , fără știrea Parlamentului .

-Modificarea bugetul

Acum, după 3 luni de Parlament, guvenul vine cu un atare Proiect de lege -**amestec de măsuri fiscale, bugetare , administrative, financiare -care dovedește totala lipsă de program , de concepții , de gândire .**

Ministrul de Finanțe **promite un Plan făcut de experții străini**, în curând

Până atunci , însă, **care sunt preocupările de ordin financiar general ?**

Este un fel de "vot alb " ce se cere Parlamentului , care cere ratificarea bugetului în curs.

"Ne ridicăm cu toată energia împotriva unei tentative de a se lua din mâna Parlamentului acest drept al lui de a aproba cheltuielile și veniturile statului " (**apaluze la pNL**)

Un partid politic care își face un punct din apărarea parlamentarismului , un principiu mare , este cel puțin curioasă această tentativă de a lua din mâna Parlamentului dreptul de a aproba bugetul "

-ACCuza : Cu învoirea Parlamentului !

-Slăvescu : Vi se pare normal , dle Cuza ? **Am abdica de la puterile f.mari ale Parlamentului Este o măsură nepotrivită , neconstituțională și ineficace .** Este convins de bunele intenții ale lui GGMironescu , în privința măsurilor de economii bugetare ... dar ...

"Dle ministru, la dvs . economicul și financiarul este omorât de politic, și electoral , pentru că , la fiecare pas, sunteți împiedicat să luați măsurile care se impun în actualele momente . " [...] **Acest Proiect este o înjghebare pripită, superficială.**

Nu pe această cale se însănătoșește bugetul !

▣Propunerea PNL:

Este nevoie :

- gospodărire financiară cinstită și energică ;
- control cât mai eficace ;
- sancțiuni severe împotriva abuzurilor ,

Nu este suficient să așteptăm indicațiuni din afară ! ci, prin noi înșine, să punem ordine în finanțele publice " (**apaluze la PNL**)

Vict .Slăvescu / 19 sept.'32

g)Oct.Goga (PNA),la modificarea Bugetului ,27 sept.'32

(DAD, MO 36 , 27 sept.'32, p. 1334 -1335)

-47.000 funcționari!

-Goga : Vorbiți de numărul mare de funcționariEste adevărat : aparat numeros.

-**Petre Andrei** (subsecretar de stat) :În 1930, la buget, s-a vorbit de **47.000 de funcționari** .
Dintre ei, 42.000 erau dinainte ,6.000 după.
Vedeți deci cui i se poate imputa nr. de funcționari.
-**Goga** :Și dvs. îi veți da afară pe cei numiți de dvs.?

h)Opozanții, la modificarea Bugetului, 28 sept.'32

(DAD, MO 37 , 28 sept.'32, p. 1397)

-Abuz al falsei democrații!

Se pune la vot **Legea modificării Bugetului.Se votează.**

-**Dr.Lupu** : "Sunteți **tari în palme** , dar **slabi la cap** "

-**D.Cioc** (PNL-2) :**Ați votat aeroplanul lui Bibescu (8 milioane) ,și ați redus pâinea studenților**

"

-**I.Vasilie –Oituz**(LANC):Mor de foame **studentii crștini**, vă bateți joc de dânșii "

-**N.Moscăuțeanu** (PSD) :DI Bibescu are averea sa personală ,să dispună de ea cum vrea,
nu să ceară subvenții de la stat ,când nu aveți cu ce plăti pensiile !

-**Pomp.Ioanițescu** : Avionul s-a cumpărat în timpul guv, Iorga.D.Argetoianu , știe...

-**C.Argetoianu** :D.Bibescu a fost ales, spre cinstea țării, **președ.Asociației Internaționale a
aerocluburilor**.A întrebat guvernul dacă să accepte : era obligat să aibă un avion. Așa este
tradiția.Și atunci i s-au pus la dispoziție sumele necesare.**Avionul nu este al lui ; este al
statului.**

-**Lupu** : Nimeni nu este împotriva ca România să contribuie la aviația internațională,
dar ... din ce fond vom plăti ?

[**Șt.Cicio Pop** retrage cuvântul lui Moscăuțeanu ;]

-**Moscăuțeanu** : Este încă un abuz al falsei democrații.

39.)"Polița în alb" pentru constituirea bugetului ?,19 sept '32

C.Toma (PNL-2),**Dr.Lupu** (PȚ) // protest la nesocotirea Parlamentului :

polița în alb pentru **constituirea Bugetului** // , 19 sept.'32

Răspunde :**GGMironescu** (ministr. de Finanțe)

(DAD, MO 30, șed. din 19 sept.'32, p. 977-978)

[LD: **GGMironescu** cere votarea unor **măsuri financiare imediate** , similare cu **votarea
bugetului** .Opoziția protestează că prin asta se ia Parlamentului un drept fundamental .

Lupu - coleg de liceu-internat cu GGMironescu -face un apel sentimental , devine amenințător]

a)**C.Toma**(PNL-2):abuz constituțional !

Se cere Parlamentului un lucru f.grav : să dea **"mandat în alb guvernului "** ;

se cere Parlamentului **să abdice de la unul din rosturile sale fundamentale** ,la unul din

atributele sale esențiale :facerea bugetului , opera de legiferare, controlul puterii

executive .Dacă parlamentul renunță la aceste drepturi ,**nu devine inutil ?**

Să nu se invoce lipsa de timp.În curînd se va deschide sesiunea ordinară.

De ce să se dea "mandat în alb " acum ?

b)**dr.Lupu** (P.Ț):desființați Parlamentul ?!

Poate că tocmai acesta este motivul.**Vrea** să creeze precedent , să **desființeze Parlamentul** .

Parlamentul s-a creat din necesitatea națiunii de a controla bugetul Curții risipitoare a Angliei .

Aceasta este baza și actul de naștere al Parlamentului.

D-sa [**G.G.Mironescu**] **a vrut**, prin tangentă,**să suprima Parlamentul**. Altă rațiune nu văd.

Băgați de seamă că **vă încărcăți conștiința cu o răspundere mare** în fața viitorului .[...]

DI.Mironescu va fi pasibil de chemarea în judecată pentru încălcarea Constituției.

Este o îndrăzneală de a cere Parlamentului votul în alb, pentru chestiuni care sunt de esență pură
parlamentară." Îmi pare rău că **ești moldovean**, că **ești bătrîn**, **dar vei putea fi judecat pentru**

călcarea Constituției "

-**C.Toma** : În Belgia, recent, s-a petrecut un caz similar , dar parlamentul belgian a refuzat să dea mandat în alb guvernului ! " poate că **Belgii Occidentului sunt mai conștienți de drepturile lor ,decît Belgii Orientului .** " (ilaritate) Protestează ; va vota contra .

-**dr.Lupu** : Dta ești un om blînd cu zîmbet fermecător .Cineva spunea :<**Să ne păzim de oamenii care zîmbesc !>** (ilaritate) Nu știi dacă d-ta **îți dai seama** că **înscrii o pagină tristă în istoria parlamentarismului românesc, cu asemenea proiect ? !** "

"Cum d-le , vii să ne ceri nouă **poliță în alb** asupra celei mai importante calități și asupra **însăși originii Parlamentului : controlarea bugetului statului ?**"

Nu vedeți diferitele curente de înlăturare a Parlamentului ,de batjocorire a lui ?

Poate vom trăi și vremuri mai grele dar , să știți , **Parlamentul "este singura instituție și singurul regim** sub care această țară , **România** , cu două Principate , **a putut să progreseze și să scape** de absolutismul de 400 de ani al prinților , cu fanarioții și ceilalți . "

_(apluze la toată opoziția)[adresîndu-se colegului GGM]

Vei trece sau nu acest proiect ? Acel lucru să-l ștergi de acolo și **să nu ceri Parlamentului să-ți dea poliță în alb** , să faci d-ta ce vrei .

Mie , chiar dacă aș avea încredere în d-ta , că **ești om cinstit , moldovean** de la Vaslui , **vecin** cu mine , că nu vei trece peste orice măsură ;**dar cine îmi garantează că d-ta stai acolo pînă mîine ?**

A venit acum **d.Iunian** din străinătate , cu **d.Potîrcă** , care au fost primiți la gară cu fanfara .Mîine vă răstoarnă de acolo ! Să fim serioși "să nu ceri o asemenea măsură " "vă rog să fiți serios , d-le ministru , să nu veniți cu asemenea proiect **!Noi respingem proiectul întreg .**

-**N.Mischie** (PȚD-Sterist ?]: îl respinge. Regretă că "majoritatea" face un asemenea abuz .

c)MIGheorghiu (PND-Iorga) :

Respinge și el proiectul , dar vine cu **un proiect elaborat de Iorga** prin care se stipula ca **Parlamentul să abdice de la atribuțiile sale** ,la drepturile **conferite de Constituție** , privind **modificarea Bugetului**

d)GGMironescu : motivează măsura

"**Nu fug de controlul Parlamentului** .Nici nu aș putea fugi de acest control.Dar dvs , care trăiți sub acest regim de 20 de ani , **știți că Parlamentul poate fi prorogat** [...]

În acest timp , **lunile ce vin , eu ce să fac ?** Nu se răstoarnă țara într-o lună și jumătate .

Dar **eu vreau să pregătesc terenul pentru bugetul viitor.**

Veți avea posibilitatea ca deciziile guvernului , să fie supuse ratificării Parlamentului .

Principiul ca guvernul să aibă puteri discreționare în materie financiară ,este aplicat în toate țările.Chiar în **Anglia** , cîteva luni în urmă , Parlamentul (compus din cîteva partide)

a dat puteri discreționare guvernului pentru îndreptarea situației financiare a țării.

Acealși lucru s-a făcut în **Franța și Belgia**.

Socotesc , deci , că nu trebuie să fie o îngrijorare serioasă în această direcție.

Vă rog să discutați pe articole și să votați legea.

[LD :Legea se votează , în pofida protestelor opoziției.]

40.)Plata datoriei externe ,sept.'32

a)M.Stelescu (G de F) ,Interpelare: experții străini ? ,20 sept.'32

(DAD, Mo 31, șed. din 20 sept.'32, p. 1030)

-**Statutul experților străini ?!**

2 săptămîni a stat în țară o **Comisie de experți financiari** , invitați de guvernul român , **pentru a ne consilia asupra mijloacelor de redresare financiară.**

Azi , după plecarea lor , **guvernul tace ! : nici un comunicat** care să lămurească opinai publică **Se pare că p.d.v. al experților nu a coincis cu cel al guvernului și al majorității parlamentare**

Sunt 2 alternative : ori guvernul i-a considerat **simpli sfătuitori** , nefiind obligat să le urmeze sfatul ;ori guvernul i-a considerat **mai mult decât asta**, și atunci rezultă că guvernul are anumite obligații **să se conforme avizului lor** .

În al doilea caz, **de ce s-a mai convocat această sesiune parlamentară ?**

-**Voce PNȚ** : Nu ești prea pretențios ?

-**Stelescu** : Uite ce este , dacă vrei să discuți, urcă-te la tribună , ca să te disting și eu cine ești, căci așa nu te cunosc.Nu înțeleg ce rost a avut această sesiune extraordinară și nu s-a așteptat ca , mai întâi, să-și spună expertii cuvântul...

-**Avizul pentru legi ?!**

Trei legi din această sesiune **stau în nesiguranță din cauza aceluiași aviz al experților :**

Conversiunea datorii agricole ;**Concordatul** preventiv [falimentul];**Lichidarea** judiciară

-**Voce PNȚ** : Cine vorbește de Concordat ! Ai licența ?

-**Stelescu** : Sunt mulți care au licența în buzunar și târâțe în cap **Eu interpelez pe d. ministru de finanțe și pe d. prim-ministru :**

1) Dacă **raporturile dintre creditorii și debitorii români se vor regula de Parlamentul român sau de experții străini ?**

2.) Dacă "**experții**" sunt "**sfătuitori**" sau **pot porunci obligatoriu pentru România ?**

Guvernul, prin recurgerea la sfatul unor factori din afara vieții noastre politice și constituționale , **"își dă un grav certificat de incapacitate politică ."**

Impresia generală este că ,**sub pulpana experților**, guvernul și-a ascuns **nepriceperea , dezorientarea și panica sa de răspundere "** (întreruperi vehemente la PNȚ)

--**România-colonie ?!**

[**LD : Adunarea nu încuviințează urgența**]

-**Voci PNȚ** : " Cine ți-a scris-o ?"

-**Stelescu** : Dvs mă întrebați cine a scris-o ? Mie nu mi se scriu comunicările ca dvs.

Aceasta să vă între în cap ! "**România nu este colonie a nimănui .**

Ea și-a impus, prin grele sacrificii , **o independență de la care nu poate abdica.**

Dacă **incapacitatea politică a unor guvernanți în derută** , ne pune în situația de umilință ,

noi ne ridicăm cu toată puterea , pe care ne-o însuflă conștiința acestui neam, pentru a cere **apărarea și păstrarea suveranității naționale "** (exclamații ironice la PNȚ)

-**Ed. Mirto** (ministr. Lucr. Publice) . Vă rog să ne dați adresa să vă consultăm la timp (Mare ilaritate)

-**Stelescu**:"**Adresa noastră o veți găsi în anul când vom fi la guvern** , și atunci, nu mai este nevoie de consultarea noastră ! (întreruperi , zgomot laPNȚ) **Pentru noi, exemplul de curaj pe care ni l-au dat în fața tuturor vicisitudinilor istorice ,marii bărbați de stat ai României Mici de ieri, ne dau suficientă forță pentru a respinge ,cu toată indignarea ,zdrobirea economică pe care ne-o prepară micii bărbați de stat ai României Mari ."**

Gravitatea problemei cere **urgența interpelării : dezastrul ce-l aduce politica aservită ordinelor străinătății .**

b)ACCuza (LANC)-Comunicare ://datoriile externe? // 27 sept.'32

(DAD, MO 36, 27 sept.'32 , p. 1333)

-**Suprimați plata cuponului extern !**

-**ACCuza** : Pentru a restabili echilibrul financiar, **suprimați plata cuponului extern.**

Asta să întrebați la Liga Națiunilor, cum să faceți.

-**Ernest Ene** : "**Am întrebat-o când am luat banii.Mă mir dle Cuza dta, om cinstit, cum poți admite ,ca teorie de guvernământ,refuzarea plății unei sume împrumutate?!**

-**I.Mischie** (PȚD) :Dar cinstit este ca la pensionari , în loc de pensie ,să li se dea jandarmi ?

-**ACCuza** : "Eu îmi iau răspunderea tocmai că sunt cinstit !

"Nu se poate tolera martirizarea unei întregi națiuni , pentru că este datoare "

Nu se poate tolera spânzurarea debitorului , când nu poate plăti."

Suprimați plata cuponului extern ! "

c)Vasiliu -Oituz (LANC) ,la Legea controlului averii, 23 sept.'32

(DAD, MO 33, șed. din 23 sept.'32. p. 1175)

-Suspendați plata cuponului !

Din cauza acestor guvernări , **am plătit străinătății , în 10 ani, 60 de miliarde** , în contul datoriilor făcute . **Împrumuturile s-au făcut din cauza fraudelor . Astăzi împrumuturile ating 160 miliarde** și, pentru a le achita, **ne chinuim, noi, țara întreagă**, luând pensiile văduvelor și orfanilor, a pensionarilor, a funcționarilor.

"Guvernele ce fac împrumuturi , **înglodează țara în datorii** , pe care **noi nu le vom mai putea plăti "** De aceea am strigat de la această tribună **" să se înceteze cu aceste împrumuturi "** și **" să se suspende plata cuponului extern "** , pentru a plăti salariile la oameni .

d.)I.Modreanu (PT-Lupu)

-Lege ptr.suspendarea datoriilorpe 5 ani

(DAD, MO 40, șed. din 1 oct.'32, p. 1557-1558)

[LD : este f. interesantă coalizarea LANC și PT -Lupu , pe această problemă Poți trage " ceva " concluzii de aici? Să fie aspectul demagogic al doctrinelor lor ? Sau și unele și altele sint ,din p.d.v. social ,de stânga ?]

Depune Proiectul , din inițiativă parlamentară, în care cere **suspendarea plății cuponului datoriei.**(Aplauze LANC și PT-Lupu)

-DDIonescu (PNT) .Faceți țara de răs !(proteste la PT)

-ACCuza : Sunt chestiuni pe care nu le înțelegeți ! (întreruperi la pNT)

-I.Modreanu :Țara se zbate într-o mare criză , provocând mari primejdii.

/Armata , școala, biserica, justiția, trec printr-o mare primejdie , nu pot fi plătite.

/Pensionarii, văduvele, orfanii , într-o stare disperată ;

/Apărarea națională este periclitată ;

/Apel financiar în afară, nu se mai poate;

În lumina acestor considerații , **deputații propun :**

Art. 1 . Se suspendă pe 5 ani plata cuponului datoriei publice în străinătate , de la 1 oct. 1932, până la 1 oct. 1937.(aplauze PT-Lupu și LANC)

-Pompiliu Ionișescu : Nimeni din majoritate nu apaludă astfel de propunere care nu are nici un rost "(aplauze la PNT; mare zgomot)

Art. 2. Plata se va putea totuși relua , numai în produsele solului țării noastre , a prețurile parității mondiale, de la data când s-au încheiat împrumuturile .

Art. 3 . Sumele rezultate din suspendarea provizorie a plății cuponului datoriei publice externe, vor fi folosite **exclusiv pentru apărarea națională și plata lefurilor și pensiilor restante .**

(aplauze LANC și PT -Lupu) Cere adoptarea de urgență a legii .

LD : Adunarea, majoritatea PNT ,respinge urgența .

e)Gh.Brătianu (PNL-2)

(DAD, MO 43, 4 oct.'32, p. 1660-1661)

-Convertirea datoriilor externe

-Gh.Brătianu : Ce atitudine va lua guvernul privind **instabilitatea monetară ?Cum se va proceda cu plata datoriei externe ?România nu se poate sustrage de la angajamentele sale , pe care trebuie să le onoreze** Dar **se impune modificarea modalităților de plată.**

Care este **stadiul tratativelor cu reprezentantul Societății Națiunilor ?**

Nu crede d. ministru de Finanțe că e mai bine , decât să ne lăsăm surprinși de evenimente...

să punem cu sinceritate și cu hotărâre creditorilor **problema convertirii datoriilor externe ?**

-ACCuza : Foarte bine ! (aplauze la PNL- 2, PT, LANC)

-Gh.Brătianu : Dau acestui cuvânt **noțiunea sa clasică , adică de prelungire de termene** și ,

mai ales, **reducere de procente. Să se reeșaloneze plata datoriilor** , să se plătească lefurile și pensiile

f) **GGMironescu (ministr. de Finanțe)**

-Guvernul nu schimbă raporturile statului !

Nu poate fi vorba ca guvernul să anunțe o intenție de conversiune sau o schimbare în raporturile statului cu creditorii străini.

Guvernul dacă tratează aceste lucruri , o face fără zgomot , și se va comunica rezultatul. Atât. "

GGMironescu / 5 oct.'32

41.) Virg. Madgearu (ministr. Industriei și comerț) , Geneva, 1-3 oct.'32

Comisia de studii pentru Uniunea Europeană, (președ. Georges Bonnet)

("Dimineața " , 3 oct.'32)

[LD: asta abia ar putea constitui un antecedent (precedent) în evoluția ideii silidarității europene Dar fără emfază, păstrând proporțiile și luând în considerație conjunctura și motivațiile.]

▫ 1 oct. Moțiunea Comisiei pentru UE

▫ Opinii participanți

▫ Virgil Madgearu (în numele " Blocului Agrar ")

▫ Misiunea economică a lui Madgearu , Geneva .

▫ Condițiile experților Ligii Națiunilor.

▫ 1 oct.'32. Moțiunea Comisiei pentru Uniunea Europeană

Statele membre ale Comisiei de studii pentru **Uniunea Europeană**, luând cunoștință de decizia **Conferinței de la Laussane**, care a însărcinat comitetul special de a elabora propuneri tinzînd a asigura **restaurarea statelor Europei Centrale și orientale** ;

fiind sesizată de raportul și de concluziile **Conferinței de la Stressa** [președ. Georges Bonnet] ; convinsă că **criza redutabilă în care se zbate Europa** , și care îmbracă în **Europa centrală și orientală** un caracter de cea mai dureroasă acuitate , [...] **afirmă** , fără rezerve , voința lor de a urmări , prin toate mijloacele ce le stau în putere , **această colaborare indispensabilă. [...]**

Decid :

a) De a notifica raportul, concluziile și proiectul de la Stressa, Consiliului **Societății Națiunilor** și Comisiei pregătitoare a experților *Conferinței economice mondiale* ;

b) De a ruga Consiliul și organismele specializate ale SN să elaboreze Proiectul unui fond de normalizare monetară , preconizat de Conferința de la Stressa , combinat cu **fondul de revalorizare a cerealelor.**

c) De a ruga pe d. Georges Bonnet (pînă la organizarea Comitetului) să asigure legătura Comisiei de studii , cu organismele și statele interesate.

▫ Opinii participanți

[LD : Sigur că nu voi intra în tratări aprofundate ; deocamdată , superficial , senzația că , și în această speranță , **Madgearu fugea după cai verzi pe pereți !** La această Comisie ... nu s-a înregistrat nici un progres . Dreptate a avut Litvinov ! Paradoxul poziției românești : **alianțele sale politice , nu coincideau cu interesele sale economice !** Acest lucru va evolua crescînd , culminînd cu anul 1939 !]

-Georges Bonnet :

a explicat importanța angajamentelor cerute membrilor Comisiei europene ;

-Martin Eden :

a declarat că Anglia este de acord cu principiile și rezoluția de la Stressa , mai ales privind problema bugetară și datoriile externe , pregătind terenul pentru Conferința economică

mondială. A relevat **diferența mare** care există între **prețul grâului continental și al celui transoceanic**, motiv care a stat la baza "rezervelor" Angliei privind garanțiile financiare.

-Hymans :

Belgia **nu poate participa la un fond de revalorizare a cerealelor ...**

Olanda, Norvegia, Danemarca, Suedia... **nu pot accepta proiectul** de revalorizare a cerealelor pentru statele agrare....

-De Michelis :

Italia consideră necesară participarea tuturor statelor europene la **restaurarea regiunilor agricole din Europa centrală și orientală** ;

-Rosenberg :

Guvernul german **se felicită de rezultatele conferinței de la Stressa**; Germania este dispusă de a face **toate sacrificiile pentru a ajuta țările Europei centrale și orientale**, prin acorduri preferențiale bilaterale ;

-Litvinov :

Țara sa nu a participat la Stressa ; **imposibilitatea aplicării recomandărilor de la Stressa**, care demonstrează că **conflictul de interese între diferite națiuni nu poate fi înlăturat** ; planul de **revalorizare a cerealelor** suscită unele **aprehensiuni**, el **îndoindu-se că va rezolva criza mondială** ; realizarea planului de la Stressa riscă să **impună industriei o suferință mai mare decât ușurarea pe care ar putea-o aduce statelor agricole** .

A readus pe tapet propunerea Rusiei pentru **pacte de neagresiune economică între state**

-Herriot (președ. Comisiei Europene):

A prezentat trei rezerve ,**apoi rezoluția s-a adoptat** .

Reprezentanți : Poloniei, Cehoslovaciei, Greciei, Austriei, Ungariei, Finlandei, Letoniei, Bulgariei, Irlandei .

«Virgil Madgearu ,Apel ,în numele " Blocului Agrar "

" În urma luminoasei expuneri a dlui Georges Bonnet asupra lucrărilor și rezultatelor conferinței de la Stressa, reprezentanții **blocului țării agrare din Europa centrală și orientală** , adresează Comitetului de studii pentru Uniunea Europeană, **Apelul său de a aproba în unanimitate textul rezoluțiilor propuse**.

/Acuitatea crizei din țările agrare

" Gestul nostru găsește o suficientă justificare pentru toți cei ce cunosc **speranțele** cu care **ne-am adunat la Stressa**, în scopul de a ajunge la **soluțiuni concrete** și de **o aplicațiune imediată**. Dacă adaug la apelul nostru câteva cuvinte , nu o fac pentru a răspunde la rezervele care s-au formulat ,ci pentru a sublinia că ,deoarece s-a **recunoscut că criza ce apasă asupra Europei** ,și care **îmbracă o formă de acuitate dureroasă în țările Europei centrale și orientale**, nu va putea fi învinsă fără colaborarea activă a statelor europene -**se impune ca rezervele să dispară dacă** nu vom să se lase **curs liber forțelor distrugătoare ale crizei** , amînîndu-se încăodată **soluțiile ce se impun**.

/Tratament în favoarea țărilor agricole

"**Textul rezoluțiilor** propuse nu cuprinde de altfel nici un angajament ce ar impune sacrificarea intereselor unui grup de state în favoarea altor state .

Căci nu se propune , din nefericire ,decît **o singură măsură** de aplicațiune imediată.

Este vorba de **declarația statelor** care împărtășesc **ideea convențiilor comerciale** ,

pe baza cărora **ele admit să acorde un tratament de favoare cerealelor provenite din țările agricole** ,în limitele așa de strîns trasate în **proiectul convenției pentru revalorizarea**

cerealelor [...]

/Revalorizarea cerealelor

" S-a recunoscut la Stresa în mod unanim că **acțiunea cea mai urgentă** este aceea care urmărește **revalorizarea cerealelor**. Încheierea acordurilor preferențiale nu reprezintă decât un început ,care va trebui completat fără întârziere prin crearea **fondului pentru revalorizarea cerealelor** în lăuntru țărilor agricole și să permită astfel **agricultorilor** din Europa centrală și orientală de a obține **prețuri remuneratoare** "[...]

" Nu voiesc prin aceasta să micșorez importanța ideii **fondului pentru normalizarea monetară** .Dar tot ceea ce s-a propus pînă acum este ca **un comitet de experți** să fie numit și însărcinat să **examineze chestiunea** și să elaboreze proiectul privitor la fondul monetar ,pentru viitoarea sesiune a *Comisiunii de studii pentru uniunea europeană* [...]

"**Dimineața** " /3 oct.'32

▣ Misiunea lui Madgearu :restaurarea finanțelor românești

Știrile care sosesc de la **Geneva** , cu privire la **acțiunea delegației române** pentru **obținerea concursului Ligii Națiunilor** la restaurarea finanțelor românești ,**nu inspiră optimism**.

/Raportul experților S.N

În genere, **Raportul experților** se menține în cadrul **recomandațiilor d-lui Rist**,și anume **condiționează examinarea chestiunii** unui eventual **sprijin financiar pentru România** , de realizarea prealabilă a echilibrului bugetar și a ordinii financiare .

Din comunicările sosite la guvern, rezultă **că experții pretind :**

/menținerea neștirbită a **stabilității leului ;**

reorganizarea aparatului de stat în scopul reducerii lui la proporții compatibile cu puterea contributivă a populației și pentru sporirea eficienței sale administrative ;

/însășirea măsurilor pentru **combaterea evaziunii fiscale ;**

/crearea de noi venituri prin **impunerea unor materii impozabile** ,astăzi nejustificat cruțate ;

și atașarea , pe lîngă principalele administrații publice, a unor consilieri tehnici ai Ligii,

care să colaboreze cu guvernul român la aplicarea programului de asanare.

"*Journal des Debats* " (29 sept.) publică următoarea informație de la Geneva :

< **Consiliul Societății Națiunilor** a primit comunicarea **Raportului** referitor la **situația finanțelor românești** -raport stabilit de către **experții Comitetului financiar** , la cererea guvernului de la București.

/Raportul Charles Rist

Acești experți , care au stat în România în timpul primei jumătăți a lunii septembrie,

au folosit larg Raportul general stabilit asupra aceluiaș subiect, în mai 1931,

de către d. **Charles Rist, expertul guvernului francez.** > [

/ **Raportul experților Ligii Națiunilor** , preconizează o politică de economii riguroase

și propune trimiterea la București a **4 controlori străini** , din care unul să fie afectat direcției

mișcării fondurilor. Este vorba de **un ajutor exclusiv tehnic**, și **nu de acea deschidere de**

credite pe care presa română, de cîteva luni, o prezenta ca singura soluție capabilă să îndrepte situația financiară și economică a României.

Madgearu / Geneva , / 1-3 oct.'32

Vezi **Conversiunea** la fișierul următor